

CONCETTA LA MAZZA

نيري آسمان كان باهر

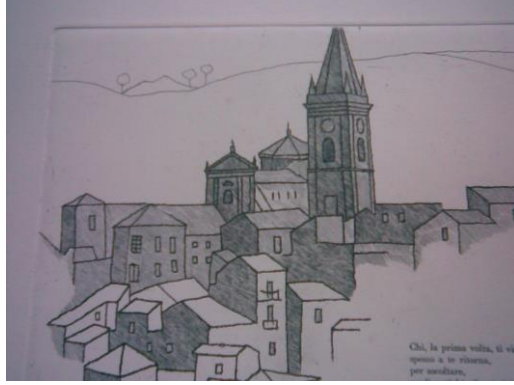

سوانح عمري

۾ پيدا ٿيو، ڊومينيڪو لا Novara di Sicilia ۾ 1936 Concetta La Mazza
مززا ۽ ٿريسا ڪورينٽي جي وڏي ڌيءَ. 1950 ۾، پنهنجي مامي جي "تسليم" جي
دردناڪ دور کان پوءِ، هوءَ پنهنجي والدين سان ڊوموڊوسولا ۾ شامل ٿي، جتي هوءَ
Armando، اڃا تائين پنهنجي مڙس جيوستي سان گڏ رهي ٿي. هن کي ٽي ٻار آهن
۽ دانيلو. تازو ئي نووآرا ۾ پنهنجي ننڍپڻ کي ياد ڪرڻ جي زبردست خواهش Luciano
هن جي ذهن ۾ پيدا ٿي آهي ۽ هتي هن مبهم، ذاتي دائري جو جنم آهي، پر ان دور جي
ماحول جي واقعن ۽ حوالن سان ڀريل آهي: شهر، ٻهراڙي، ماڻهو، عادتون، ڀي عالمي
جنگ جي اونداهي سالن ۾ ان علائقي جي روايتون.

لکڻ جي ابتدائي توانائي

ننڍي ڪانسيتا کي پنهنجي ڇاڇن جي حوالي ڪيو ويو آهي ۽ هن جي مرضي جي خلاف مجبور ڪيو ويو آهي ته هو شهر ۽ هن جي هم جماعتن کان پري هڪ هول ۾ ڪاسٽرانگيا ۾ رهڻ لاءِ. اهڙيءَ طرح هو بڪ، زماني جي جهالت، توهم پرستيءَ ۽ بدسلوڪي جي وچ ۾ جنگ جي سخت سالن ۾ اڪيلائيءَ ۾ پنهنجي ذاتي ذريعي ڪروسس جو سفر ڪري ٿو. جنگ کان پوءِ ناگزير هجرت ۽ قدرتي طور مشڪل اتر طرف شروع ٿي.

اهو سڀ ڪجهه هڪ ننڍڙي چوڪريءَ جي نظرن ذريعي ٻڌايو ويو آهي، جيڪا پنهنجي يادگيريءَ ۾ پنهنجي ترقيءَ جا مرحلا ڏسندي آهي ۽ جيڪا حيرت انگيز تازگي ۽ بيوقوفيءَ جي هڪ نفيس ڏاڳي سان اسان کي پڙهڻ جو مزو ڏئي ٿي - آخر ۾ - اسان جي خانداني سماج جي هڪ علامتي ڪهاڻي، اسان کي تمام گهڻي منتقل ڪرڻ جي قابل ۽ جيڪو اسان مان هر هڪ جو تعلق آهي.

جي هن مختصر ناول ۾، لکڻ هر قاعدي کي ختم ڪري ٿو Concetta La Mazza ۽ اصليت ڏانهن موٽائي ٿو، ڪنهن به باضابطه اسڪيمزم کان آزاد، هڪ غير معمولي اندروني زندگي جي ذريعي هلائي ٿو، اهو هڪ وهندڙ درياھه بڻجي ٿو جيڪو هر شيءِ کي ختم ڪري ٿو، اهو روح جي طوفان جي بارش آهي.

ڇاڇا، انتونيا ۽ مائیکل جا انگ اکر يادگار آهن، جيئن نووآرا جي تصوير ناقابل فراموش رهي ٿي، جيئن سخي، لفافي ۽ مٺي آهي، جيئن سخت ۽ سخت آهي.

آخرڪار، جوانيءَ ۾ مشڪل منتقلي جڏهن ناقابل تلافِي ٿي ٿي، پر ننڍڙي
ڪانسيٽا ڏکوئيندڙ قسمت کي تسليم نه ڪيو، هن جي جرئت ۽ مستقبل ۾ ناقابل
اعتماد اميد جي مهرباني، هن جي اکين جي مهرباني جيڪي آسمان کان ٻاهر ڏسڻ جي
اقابل هئا. نيرو

NINO BELVEDERE

منهنجي لاءِ آزمائش شروع ٿي وئي. اهو شايد گرم ڏينهن هو، 1938ع جو اونهارو ”
شروع ٿيو، مان ٻن سالن جو هئس ۽ منهنجي چاچي مون کي وٺڻ آئي. ڪپڙي جي
ٿلهي ۾ هن هڪ بلاؤز ۽ پينٽيءَ جا ٻه جوڙا رکيا، پوءِ هر ڳالهه کان بي خبر مون گهر
چڏي ڏنو. مان ايترو ننڍڙو هئس جو مان سمجهي نه سگهيس ته منهنجو ويا
ڪرسي ان ڏينهن شروع ٿيندو.

نيري آسمان کان ٻاهر

باب پهريون - پيءُ جو گهر

اهو هاڻي هڪ پراڻو غير آباد بربادي آهي، جنهن جو دم ڌڻيءَ جي چار ۾ ڦاٿل آهي ۽ پٽنگن جي ڪري، پر گهڻو وقت اڳ، نووآرا ۾، ميسينا جي جبلن ۾ هڪ عاليشان قلعي جي هيٺان وينل هڪ شهر، انجيا ضلعي جي هڪ گهٽي ۾، ڀرسان هڪ گهر هو. چشمو سامهون دروازو هڪ اندروني ڏاڪڻ تي کليو جيڪو پهرين منزل ڏانهن ويو جتي ڪاٺ جي تختي سان هڪ ننڍڙو ڪمرو هو: اهو بيد روم هو. توهان مٿي ويا ۽ اتي باورچي خانه هو، جيڪڏهن توهان ان کي سڌي سگهو ٿا. هڪڙي ڪنڊ ۾ پٿر جو تختو هو، جنهن تي باهه ٻاري ويندي هئي ۽ لوهه جو تپائي، جيڪو پاستا جي برتن کي رکڻ لاءِ استعمال ڪيو ويندو هو. سامهون، پت تي لٽڪيل، ڪچي وانگر ڪارا، هڪ ڪاٺ جو ٿلهو، ٻه چني، هڪڙو ننڍڙو ۽ هڪڙو وڏو، ماني پچائڻ لاءِ تنور، پاسي ۾ هڪ اڌ سٽيل سينو، هڪ ميز، ٻه ”فريزي“ ۽ ڪجهه ٿلهو. ڪرسي آخرڪار اتي هڪ ڪمرو هو، جنهن ۾ هڪ ننڍڙي بالڪوني هئي، جيڪا گهٽيءَ ۾ نظر اچي رهي هئي، جتي هڪ بستري لاءِ گنجائش ئي ڪانه هئي. اهو سوراخ اهو بادشاهي هو، جتي ڏاڏو، جيڪو ع ۾ بيواهه ٿي ويو هو، رهندو هو، ۽ ڏاکڻين جي هيٺان ڪاٺ جي لڪن سان پٿر جي 1934 ليٽرين ٺاهي وئي هئي. چاڪاڻ ته اتي ڪو به گندو پاڻي نه هو، جنهنڪري بعد ۾ جاري ڪيل بدبو کي گهٽائڻ لاءِ ڪم ڪيو هوندو. قدرتي طور تي گهر ۾ وهندڙ پاڻي ۽ بجلي نه هئي، اهي

آرام جيڪي انهن ڏينهن ۾ ٻارن وٽ به نه هئا. ان جي اڳيان ڪاٺ جو دروازو هو، جيڪو فارم ڏانهن وٺي ويندو هو، جتي ڪاٺ تي ڪڪڙ رکيل هوندا هئا.

هن ڪنڊ ۾، دنيا کان ٻاهر، منهنجي ماءُ، جيڪا هڪ سامونڊي عورت هئي، منهنجي ڏاڏي سان گڏ رهندي هئي، ٻه ڀائر ۽ هڪ ڀيڻ، جيڪي سڀ ڪانئس وڏا هئا، شادي شده هئا ۽ پڻ نووارا ۾ رهندا هئا. منهنجي ماءُ سونهري، ٿلهي، بناوت جي ڏاڏي ڪمزور هئي، هن ۾ تمام نازڪ خوبيون هيون ۽ هن جي چهري تي جيڪا ڳالهه سڀ کان وڌيڪ نمايان هئي، کير وانگر سفيد، ٻه وڏيون نيريون اڪيون هيون، جيڪي لڳ ڀڳ هميشه خوفزده ۽ اداس هونديون هيون. شايد سندس ماءُ جي اوچتي موت، جڏهن هوءَ چوويهن سالن جي هئي، ته سندس جسماني ۽ اخلاقي ڪمزوريءَ جو سبب هو.

منهنجي ناني جي موت کان ڪجهه سال پوءِ، منهنجي ماءُ، پنهنجي زالن مان هڪ جي مداخلت جي مهرباني، هن جي شهزادي چارمنگ سان ملاقات ڪئي. منهنجي پيءُ جو تعلق بديا ويڪيا جي هڪ معزز خاندان سان هو، جيڪو تمباڪو ۽ پٻاڪو سامان سان گڏ هوٽل هلائيندو هو. اهو هڪ محنتي خاندان هو، ۽ منهنجو پيءُ، هر لحاظ کان، تمام سهڻو، قداور، ڪارو، خود اعتماد ۽ محنتي ماڻهو هو. هو شهر کان پري هڪ ڳوٺ ۾ رهندو هو: توهان اتي پيادل، سٺي رفتار سان، اڌ ڪلاڪ ۾ پهچي سگهو ٿا. هن جو پيءُ ڪوئي جو سامان کڻندو هو. ماءُ هڪ متحرڪ عورت هئي، صبح جو هوءَ خچر سان نووارا ڏانهن وٺي ته دڪان ۾ فراهم ڪيل سامان: تمباڪو، لوڻ ۽ کاڌو. هوءَ هميشه خوبصورت لباس پائڻ سان گڏ هڪ وڏي ڪاري شال پنهنجي گچيءَ ۾ پائيندي هئي، ۽ پنهنجي گراهڪن کي خبر رکڻ لاءِ اخبار به خريد ڪندي هئي. بستيءَ ۾ اهو واحد دڪان هو ۽ ان گهر ۾ پلائيءَ جي ڪا به گهٽتائي نه هئي، تنهن هوندي به ڪاٺ لاءِ اُن مُنهن هئا.

شام جو دير سان هن واضح طور تي هاڻ ٽپسي گراهڪن جي مدد ڪئي - ۽ سندس پرس - شراب کي رنگين سوڊا سان ملائي. جيئن ته ٻارن کي هميشه والدين جو ڪم ورڻي ۾ نه ٿو ملي، ان ڪري منهنجي پيءُ موجي جو واپار سکيو هو. ڪجهه مهينا هلندڙ مڱڻي کان پوءِ، منهنجو پيءُ ۽ ماءُ، هڪ دفعي شادي ڪري، انجيا ضلعي ۾ چشمي جي ڀر واري گهر ۾ پنهنجي پيار جو چار ٺاهڻ ويا. نڪ نون مهينن کان پوءِ مان هن دنيا ۾ پهتس ۽ ڏکڻ جي هڪ مقدس رسم موجب مون پنهنجي ناني ڪانسيتا جو نالو ورتو. منهنجي ننڍي عمر جي باوجود، مون کي ڪارو ۽ گاڙهي چمڙي هئي، مان هميشه روئيندو هوس. جيئن ته اسان وٽ پالڻهار نه هو، تنهن ڪري منهنجو ڏاڏو سڄو ڏينهن مون کي پنهنجي ٻانهن ۾ پينگهن لاءِ مجبور ڪيو ويو، ۽ رات جو آئون پنهنجي پيءُ ۽ ماءُ سان گڏ وڏي بستري تي سمهندو هوس. سڀني حسابن سان مان ڏاڍو بدصورت ۽ ناقابل برداشت هوس. ڪجهه مهينن کان پوءِ، ملڪ ۾ ڪم جي ڪوٽ ڏسي، منهنجي پيءُ سرڊينيا ۾ ڪم ڪرڻ جو فيصلو ڪيو. جڏهن هو ٻئي بيت ڏانهن روانو ٿيو ته هن پنهنجي ماءُ کي روئندڙ ٻار ۽ ان جي پيٽ ۾ لات مارڻ واري هڪ ٻي مخلوق کي چڏي ڏنو.

جڏهن مان ويهن مهينن جي هئس ته منهنجي پيڻ روزا پيدا ٿي هئي. نالو سندس نانيءَ جو هو. جي برعڪس، روزا - بيهه منهنجي ماءُ جي مطابق - رنگ ۾ خوبصورت، اچي ۽ گلابي Concetta رنگ جي هئي، ناسي وار، هڪ هموار چهرو ٺاهيل به خوبصورت نيري اکين سان سينگاريل هو. هڪ گل، سندس نالي جهڙو! ايتري قدر جو جڏهن منهنجي ماءُ روزا کي هٿ ۾ کڻي پاڻي ڀرڻ لاءِ چشي تي وئي ته هن جي دوستن کانئس پڇيو ته اهو ڪيئن ممڪن آهي ته هن مختلف ڌيئرن کي جنم ڏنو وڃي. - هتي ڪير آهي، روسينا، ها، تون بليڪ آهين، پر ٻيو... - هيءَ، روزينا، ته سهڻي آهي، پر بي آهي... دوستن پنهنجن چين تي چمڪ ڏيندي چيو. انهيءَ وچ ۾ ان حالت ۾ مان بيقرار ٿي ويس، جن مون کي پنهنجي آزمائش جي اڳڪٿي جو احساس ٿيو، جيڪو خدا جو شڪر آهي، جيتوڻيڪ استعيفيٰ سان ئي نه سهي.

باقي ڪهاڻي ٻڌائڻ لاءِ، پهريان، مون کي توهان کي منهنجي چاچي انتونيا سان متعارف ڪرائڻ هوءَ منهنجي ماءُ جي وڏي پيڻ هئي، ٻنهي ۾ ستر سالن جو. zì 'Ntuoia، گهرجي، مختصر ۾ فرق هو. هوءَ هڪ ننڍڙي، ٿلهي عورت هئي، جنهن جي اکين ۾ گندا وار هئا. هن جو غافل چهرو هن کان وڏي عمر ۾ نظر اچي رهيو هو ۽ هن جي خالي نگاهن ۾ فقط بي عزتي هئي. ويهن سالن جي عمر ۾، شادي جي لائق عمر ۾، هن پنهنجي پهرين ڪزن سان شادي ڪئي، جيڪو سمپيون سرنگهه ۾ ڪم کان واپس آيو هو، جيڪو بيوه ٿي چڪو هو ۽ کيس ٽن سالن جو پٽ هو. هي ماڻهو، منهنجو چاچو مائڪل، چاچو مچري، ننڍو ماڻهو هو ۽ بادشاهه ڪاپي وانگر نظر اچي رهيو هو، هو هڪ گهر ۾ رهندو plebeian جي III ويٿوريو ايمنيول هو، جيڪو شهر جي هڪ تمام خاص گهٽيءَ ۾ هو، جنهن جا قدم لڳ ڀڳ به ميٽر ويڪرا هئا. اهو هڪ خوبصورت گهر هو. گرائونڊ فلور تي ڪارپينٽر جو دڪان هو، جنهن ۾ هڪ وڏو سينٽرل ڪائونٽر هو، جنهن ۾ هڪ وائيس، ٻه وال ڪيبينيٽ هئا، جن ۾ هو راسپس، چيزل، گيمليٽ، گجز ۽ اوگر رکيا هئا، هن ٺاهيل ميز جي پيرن کي گول ڪرڻ لاءِ هڪ ليٽ، هڪ پيسٽ وارو ڦيٽو. جهازن ۽ بليڊن کي تيز ڪرڻ لاءِ ڪم ڪيو ويو، هڪ ڪاٺ جو ٻرندڙ اسٽو جنهن ۾ گوند کي صاف ڪرڻ لاءِ ساسپين، هر جاءِ تي تختيون لڳل، پٽ سان لڳل چند آري، ڪجهه خوش نصيب ڪرم جهڙوڪ گهوڙن جي نالن، بڪري جي سڱن ۽ ڪچي جي جلد، مختصر ۾، انهن مان هڪ. اهي جايون جيڪي هاڻي صرف يادن جي دنيا سان تعلق رکن ٿيون.

هڪ ڪاٺ جي ڏاڪڻ پهرين منزل ڏانهن ويندي هئي، جتي سرامڪ ٽائلس جا ٻه ويڪرا ڪمرا هئا، انهن ڏينهن ۾ هڪ لگڙي، منهنجي چاچي جي ٺاهيل هڪ سائڊ بورڊ، هڪ صوفه، هڪ ٽيبل ۽ ڪجهه ڪرسيون جيڪي رفيا سان ٺهيل هيون، هڪ قسم جي سبزي جي رسي. آگسٽ جي وچ ۾ گلي کي نظر ايندڙ ننڍڙي بالڪوني مان، جڏهن مفروضن جو جلوس ابي ڏانهن چڙهندو هو، هڪ هٿ سان ميدونا جي تاج ٿيل سر کي چڪي سگهي ٿو. ٻئي منزل کي ڏسي سگهو ٿا ۽ سامهون، گهرن جي وچ Rocca Salvatesta تان، تنهن هوندي به، توهان ۾ هڪ ٽڪريءَ ذريعي، توهان جبلن جي شاندار نظارن کي ڏسي سگهو ٿا، جيڪي آهستي آهستي نيري آسمان کان اڳتي وڌيا، جيستائين توهان سمنڊ تائين پهچي ويا جتي، خاص طور تي.

بهار جي ٿڌين ڏينهن ۾ جڏهن ڪوئي دبد نه هوندو هو، توهان افق جي ڪناري تي ولڪانو ڏسي سگهو ٿا ۽ پوءِ لپياري، اسٽرمبولي ۽ ٻيا سڀ ٻيٽ ڏسي سگهو ٿا: هڪ قدرتي نظارو، هڪ چمڪندڙ گهڻ رنگي پوست ڪارڊ.

ٻي ڏاڪڻ پهرين ماڙ تي وڃي پهتي، جتي باورچي خانه ۽ بيد روم هئا، پهرئين ڏاڪڻ ۾ مانيءَ لاءِ ڪاٺ جو تندور ۽ پچائڻ لاءِ لوهه جي ڪوئلي جو چولٽو هو. بلاشڪ اهو هڪ خوبصورت گهر هو، ان کان سواءِ باورچي خانه جي تڪليف کان سواءِ، جنهن ۾ گهريلو ضروري ڪمن کي پورو ڪرڻ لاءِ ڊرين سان سنڪ نه هئي. ان وقت ڪجهه سهولتون اڃا به ناقابل تصور هيون. درحقيقت، پاڻي عوامي چشمي مان زنڪ هوپر ۾ ورتو ويو ۽ پوءِ ٻئي منزل تي پهچايو ويو جتي برتن ڌوئڻ لاءِ هڪ وڏي ٿيراڪوٽا بيسن ۾ وجهي ويو. جيئن ته سنڪ ۾ ڪو به پاڻي نه هو، ان ڪري بيسن مان پاڻي واپس گرائونڊ فلور تي آندو ويو ۽ ٽوائلٽ ۾ اڇلايو ويو. هڪ عورت لاءِ اهو تمام ٽڪندڙ ڪم هو. غلاميءَ ۽ ذلت واري حالت، انساني برداشت جي حد تائين، رات جي ماني جي وقت پنهنجي انتها تي پهچي وئي، جڏهن چاچي انتونيا کي، پنهنجي مڙس جي احترام ۾، ساڳئي پليٽ مان کائڻو پيو، جتي هن اڳ کاڌو هو، ۽ شايد، ديوتا. ساڳئي شيءِ کي ورجايو، پر مون کي ان جي ڪا واضح يادگيري نه آهي.

چاچا مائڪل هڪ اوندا هو ۽ بدمزاج ماڻهو هو، جيترو محنتي هو بيوقوف هو، تيئن هن وٽ دل جي بجاءِ سٽي جو پٿر هو. مون هن جي اکين ۾ ڪڏهن به ٻين لاءِ رحم يا شفقت جي چمڪ نه ڏٺي آهي. هن پنهنجي چاچي کي پنهنجي پٽ جي سنڀال لاءِ گهر ۾ رکيو هو، هن لاءِ ماني تيار ڪرڻي هئي، هن جي نوڪر وانگر ڪم ڪندي هئي ۽ هميشه ها، ها، ها چوندي هئي. هو بالڪنيءَ ۾ به ٻاهر نه ڏسي سگهيو، نه ته پریشاني ٿيندي، جڏهن ته تقريباً هر شام ڪم کان پوءِ هو پنهنجي دوستن سان گڏ شراب خاني ڏانهن ويندو هو.

هو گهٻرائجي گهر موٽيو، پگهر ۾ لت پت ۽ اهڙي بدبودار سانس سان، جو سندس ويجهو ويهڻ ناممڪن هو. ان جي بدران، منهنجي چاچي، تيل جي روشنيءَ ۾، رات جو دير تائين هن جو انتظار ڪندي رهي، سواءِ ماني جي. جڏهن ننڍڙو بادشاهه واپس آيو - اڪثر هن ۾ ڏاڪڻ تي چڙهڻ جي طاقت به نه هئي - هو ٽڪجي پيو هو پاڻ کي مٽيءَ واري ڪم جي بينچ تي چڙهي ڏيندو هو ۽ هوشيار رهڻ لاءِ سڄي رات اتي ئي رهندو هو. چاچي انتونيا، هر شيءِ جي باوجود، هن کي اوورڪوٽ سان ڍڪي ڇڏيو ۽ پيار سان هن جي پرسان ويهي رهي ته صبح تائين هن جي نگراني ڪري. ائين سال گذري ويا ۽ ايتري عقيدت جي بدلي ۾، هوءَ پنهنجن مائٽن سان ملڻ لاءِ به نه وڃي سگهيس ته جيئن منظرن کان بچي. هُو، حسد، نندي ۽ ڏاڍائيءَ سان، هن کي گهر کان ٻاهر وڃڻ کان روڪڻ لاءِ هن کان ٻرندڙ ڏاڳو، ڪنگهي، وارن جا ڪلپ ۽ ٻيون شيون خريد ڪرڻ ويو. جڏهن انهن کي شادي جي تقريب ۾ مدعو ڪيو ويو، چاچا مائڪل آخري وقت تائين گهر نه موٽيو ۽ چاچي انتونيا اڪيلو نه ٿي سگهي جيستائين مائٽن سندس مڙس کي ڳولڻ ۾ ڪامياب ٿي ويا. هر پيري هو کيس سمجهائڻ ۾ ڪامياب ٿي ويا، ٻيو ته هو وقت تي پهچي

ويو، پر پوءِ، پارٽيءَ جي وچ ۾، هو غائب ٿي ويو ۽ چاچي انتونيا، مايوس ۽ افسوس سان، تمام مايوس ٿي گهر موٽي آيو. جيئن جيئن وقت گذرندو ويو، هوءَ تلخ ۽ اداسيءَ ۾ گڏ ٿي وئي، ڪنهن سان به اظهار ڪرڻ کان قاصر هئي ڇو ته هوءَ اڪيلائي ۾ هئي، ۽ سر درد ۽ ڏندن جي درد جو شڪار هئي، جنهن کيس ڪيترن ئي هفتن تائين اذيت ڏني.

هڪ ڏينهن هڪ پاڙيسري، جيڪو تمام سٺو ۽ پرهيزگار آهي، چاچا مائڪل کي سڏيو ۽ هن کي ان تمام بدسلوڪي لاءِ ملامت ڪئي جنهن هن پنهنجي زال کي تڪليف ڏني :- توهان کي شرم اچڻ گهرجي - هن هن تي رڙيون ڪيون - هڪ عورت کي اهڙي تڪليف ڏيڻ لاءِ... انتونيا جي ضرورت آهي. ڪجهه هوا حاصل ڪريو، توهان کي هن کي گهر ۾ الڳ ڪرڻ جي ضرورت ناهي، هن کي ٻاهر وڃڻ گهرجي، اجتماع ۾ وڃڻ گهرجي، مائٽن ڏانهن وڃڻ گهرجي، جيئن سڀ عيسائي ڪندا آهن. سڀ کان وڌيڪ، هن کي سير ڪرڻ جي ضرورت آهي، صرف اهو ئي طريقو آهي ته هن جي مٿي جو درد ختم ٿي ويندو... پاڙيسري ٿورو توقف ڪيو، پوءِ اڳتي وڌائيندي چيو :- هتان کان هڪ ڪلاڪ کان گهٽ، هڪ خچر جي رستي تي پيادل. اسان وٽ ڪجهه زمين ۽ هڪ ننڍڙو گهر آهي، جنهن ۾ ڇت هيٺان باورچي خانه ۽ ٻيو ٿورو نم ڪمرو آهي، جيڪو اونهارو ۾ بيد روم طور استعمال ڪري سگهجي ٿو. هن زمين ۾ هيٺلنت ٻوٽا، انجير، منڊارين، ميڊرن، انگور، زيزول، انب، ناشپاتي، زيتون، مختصر ۾، خدا جي طرفان هر سٺي شيءِ آهي.

جيئن توهان کي خبر آهي ته منهنجي پيءُ جي مرڻ کان پوءِ، مون کي پنهنجي چاچي جي سنڀال ڪرڻي آهي ۽ مان هاڻي بهراڙيءَ جي سار سنڀال نه ٿو ڪري سگهان، ان ڪري مون ان کي وڪڻڻ جو سوچيو. توهان ان کي خريد ڇو نٿا ڪريو؟ اهڙيءَ طرح توهان جي زال کي سٺي هوا ۾ ساهه کڻڻ جو موقعو ملندو... شروع ۾ چاچا مائڪل هٻڪايو پر پوءِ هو ان کي گهمڻ لاءِ ويو ۽ ان کي خريد ڪرڻ جو به قائل هو. ٿوري وقت ۾ معاهدو ٿيو ۽ ملڪيت سندس ٿي وئي. جي نظر، وڌ کان وڌ چالاڪ ۽ غدار، چاچي انتونيا کي Vittorio Emanuele III، اهڙيءَ طرح تجويز ڪيو :- تون انجير کڻڻ سيڪارين ۽ انهن کي سڪي ڇڏين. جڏهن توهان کي ڪپڙا ڏوٽا پوندا ته توهان درياءَ ڏانهن ويندا ۽ پيئڻ ۽ پڇائڻ لاءِ گهريل پاڻي حاصل ڪرڻ لاءِ ان کي صاف ڪرڻ لاءِ واريءَ ۾ سوراخ ڪري ان کي صاف ڪرڻ لاءِ ريٽائر ٿي سگهنداسين. اهي خاندان جيڪي ويجهن ڳوٺن سان باسيليو، ويلانڪازا، بيبديويڪيا ۽ پيانو ويگنا ۾ رهن ٿا. سياري ۾ اوچتو ٿيندو جڏهن درياھ پاڻيءَ سان وهندو، پر مان ان رڪاوٽ کي دور ڪندس. توهان، ٻئي طرف، ڳوٺاڻن کي لطف اندوز ڪرڻ جي قابل هوندا. اڪيون هيٺ ڪري، چاچي انتونيا، هڪ جيئن - Cuomu tu Voi، eu fazu. - دفعو وري ائين ڪيو، جيئن کيس حڪم ڏنو ويو هو. توهان چاهيو، مان ڪندس، غريب چوڪري فرمانبرداري سان جواب ڏنو.

باب به - هن دنيا کان باهر

ع جي بهار جي شروعات ۾، غريب چوڪري ۽ سندس چاچو مشيري، نديءَ جي پلنگ 1936 ۾ Badiavecchia، San Basilio ۽ Castrangia هليا ويا، جي ڀرسان، بهراڙيءَ ۾ جي مختلف ڳوٺن ۾ اها ڳالهه پڪڙجي وئي ته هو اڃا تائين موجود آهي ۽ ماڻهو Vallancazza کيس نوڪريءَ لاءِ سڏين ٿا. انهن ڏينهن ۾ اهو رواج هو، جيتوڻيڪ اڄڪلهه عجيب لڳي ٿو، ته جڏهن انهن کي ڪنهن ميز، دريءَ، دروازي يا الماري جي ضرورت هوندي هئي، تڏهن هو ڪاريگر کي سڏيندا هئا ۽ پنهنجي گهر ۾ هن جي ميزباني ڪندا هئا: هن لاءِ ڪم جي بينچ ٺاهيندا هئا. انهن کي گهربل ڪاٺ فراهم ڪيو. چاچا مائیکل اوزار کڻي آيو ۽ ڪم مڪمل ٿيڻ تائين سائيٽ تي رهيو.

انهن کيس سڏيو ته هڪ وڻ وڍي ۽ ان کي ڪجهه سالن تائين سڪي چڏيو. ان کان پوءِ وڻ جي ٿاريءَ کي پت تي لڳايو ويو. ڪارپينٽر مٿي کان آري ۽ هيٺ هڪ اسسٽنٽ کي رکيو "Serra serra mastro dascio che dumè fagimmo a cascia" (Saw saw or Great Master اچو ته سڀاڻي سینه ٺاهيون).

وڻ جو ٿلهو پت تي لڳل هو. هڪ وڏي آري سان هنن بورڊ حاصل ڪيا ۽ ان سان هنن ونڊوز، پلنگ ۽ وارڊرو بس ٺاهيا. اهو ڪم ڪرڻ لاءِ هو 4 وڳي اٿيو ۽ پنهنجي ٿلهي ۽ سئي کڻي روانو ٿيو. جڏهن هو پنهنجي گهر پهتو ته گراهڪن کيس تازو کير سان گڏ پياز ۽ مانيءَ جو هڪ ٽڪرو پيش ڪيو. منجهند تي پاستا جي پليٽ ۽ پنير جو هڪ ٽڪرو. شام جو هن ڪم ڪرڻ چڏي ڏنو ۽ نووارا ۾ آچر تي بل ادا ڪرڻ کان پهريان هن کي پهرين جمع طور تي گهر جي ماني ڏني.

ڪجهه سال گذري ويا ۽ پٽ، تريلو، وڏو ٿي چڪو هو ۽ پاڻ ئي سمجهي چڪو هو ته هن دنيا جي ڪنهن به شيءِ لاءِ، باقي زندگي بهراڙيءَ ۾ اڪيلائي ۾ گذارڻ جو ارادو ناهي ڪيو. هن پنهنجي پيءُ کان واپار ته سکيو هو پر هو خاص ڪرڻ چاهيندو هو ۽ ڪابينه ٺاهڻ وارو هو. هن پنهنجي پيءُ کي قائل ڪيو ته کيس اهڙي شهر موڪليو وڃي، جتي اهو فن سکڻ جو

امڪان هجي. هو ڪيٽينا هليو ويو ۽ ٻن سالن جي اپرنٽس شپ کان پوءِ هو تمام سٺو ٿي ويو، هن اهو ڪم ڪرڻ لاءِ پاڻ کي تيار محسوس ڪيو، ۽ جڏهن کان هو هن وقت اٺويهن سالن جو هو ته هن سوچيو ته هاڻي وقت اچي ويو آهي ته هو پنهنجو هڪ خاندان شروع ڪري. هو ڪيترن سالن کان هڪ ريڊار جي ڌيءَ کي سڃاڻندو هو ۽ شادي ڪرڻ جو فيصلو ڪندو هو، پر اهو سندس چاچي مچيري جي مرضي جي خلاف ٿيو، جيڪو چاهي ها ته سندس پٽ سندس ذات جي ڪنهن عورت سان شادي ڪري. انهن ڏينهن ۾، ناقابل اعتبار، پر اهو هن طرح هو: هڪ ڪاريگر لاءِ هڪ ريڊار جي ڌيءَ سان شادي ڪرڻ بي عزتي جو وڏو ذريعو هو. اوچتو هڪ وڏو تڪرار پيءُ ۽ پٽ جي وچ ۾ پيچي ويو، جيڪو توريو کي پنهنجي پيءُ ۽ سوئي ماءُ کان قطعي طور تي پڇڻ لاءِ زور ڏنو. هن پنهنجي نئين خاندان سان گڏ هن شهر کي ڇڏي ڏنو ۽ ڪم ڏانهن ويو جتي هن پنهنجي ڪم ذريعي هڪ نصيب ڪيو.

چاچي کي ڪو به اولاد نه هو، تنهن ڪري، تريلو جي وڃڻ سان، اهي بلڪل اڪيلو رهجي ويا. جنهن ماڻهوءَ کي هن اڪيلائي مان سڀ کان وڌيڪ تڪليف پهتي، اها چاچي انتونيا هئي، جنهن سڄو ڏينهن پڪين، مڪين ۽ مچرن سان ڳالهه ٻولهه ڪندي گذاريو جيڪي هن جي چوڌاري گونجن پيا. بهراڙيءَ جي ان غار ۾ هن کي ڪنهن سان ڳالهائڻ جو موقعو ئي نه هو. صرف اهم موڪلن جي موقعي تي جيئن ته ڪرسمس، ايسٽر يا آگسٽ جي وچ تي ميڊونا اسونتا جي دعوت تي هو منهنجي ماءُ سان ملڻ لاءِ شهر وڃڻ جي قابل هو. انهن مان هڪ گهمڻ دوران، ڪافي دير تائين پنهنجي حالت جي شڪايت ڪرڻ کان پوءِ، هن پنهنجي پيڻ کي پيش ڪيو: "پياري ٿريسا، مون ڏٺو آهي ته توهان کي به ننڍڙي چوڪرين سان معاملو ڪرڻ لاءِ تمام گهڻو آهي، ڪنسيٽا کي منهنجي حوالي ڪر، ته پوءِ توهان ٿي ويندي. پاڻ کي ننڍڙي لاءِ وقف ڪرڻ لاءِ وڌيڪ آزاد. مان هن کي بهراڙيءَ ۾ وٺي ويندس جتي هوا بهتر آهي ۽ هن سان سٺو سلوڪ ڪنديس- منهنجي ماءُ کي شروعات ۾ پڪ نه هئي پر پوءِ به، هميشه وانگر، هن کي آسانيءَ سان حالتون رکندڙ ڪردار ڏئي، هن جي پيڻ جي گهڻي اصرار کان پوءِ هوءَ راضي ٿي وئي.

منهنجي لاءِ آزمائش شروع ٿي وئي. اهو شايد گرم ڏينهن هو، 1938ع جو اونهارو شروع ٿيو، مان ٻن سالن جو هئس ۽ منهنجي چاچي مون کي وٺڻ آئي. ڪپڙي جي ٿلهي ۾ مون هڪ بلاؤز، پينٽيءَ جا ٻه جوڙا ۽ هر شيءِ کان بي خبر پنهنجي گهر مان نڪري ويس. مان ايترو ننڍڙو هئس جو مون کي اهو احساس نه ٿي سگهيو ته منهنجو ويا ڪرسيس ان ڏينهن شروع ٿيندو. اسان خچر جي رستي تي هلندا رهياسين، جيستائين اڌ ڪلاڪ يا شايد ان کان به وڌيڪ وقت گذرڻ کان پوءِ اسان هن اڪيلائي واري جاءِ تي پهتاسين جنهن جو نالو نهايت ئي اطمينان بخش نالو لڳ پڳ ڄڻ ته بدقسمتيءَ جي اڳڪٿي ڪرڻ هجي، مختصر ۾ (Castrangia (Cassandra! اهو نالو اڳ ۾ ئي هڪ مڪمل منصوبو هو، توڙي جو. مان ان وقت سمجهي نه سگهيس. مڙس شروع ۾ منهنجو سٺو استقبال ڪيو، چاچي هر وقت مون کي ڪجهه مٺيون خريد ڪري منهنجي پسند کي پورو ڪيو ۽ جڏهن هوءَ مون سان گڏ نووارا منهنجي ماءُ سان ملڻ لاءِ

ويندي هئي ته هميشه مون کي زور سان چوندي هئي ته مان گهر واپس نه وڃان پر اهو بهتر هو. هن سان گڏ وڏو جيڪو اڪيلو هو ۽ هوءَ منهنجي ماءَ هوندي. مان فرمانبرداري کان سواءِ ڪجهه به ڪري نه سگهيس.

ان دوران، منهنجو پيءُ سارڊينيا مان موٽي آيو، فقط هڪ هفتو رهي، منهنجي ماءُ کي حمل پيدا ٿيو. مون کي Antonietta ڪرڻ لاءِ ڪافي، ۽ وري هليو ويو. اهو 1939 هو ۽ ايندڙ سال اڃا تائين مبهم ياد آهي ته منهنجي چاچي انتونيا مون کي نوارا ڏانهن وٺي وئي منهنجي ماءُ کي ڏسڻ لاءِ ۽ مون پنهنجي پيءُ کي پهريون ڀيرو ڏٺو. مون گهر ۾ رهڻ تي گهريو ته ننڍڙي کي پاڪر پائڻ لاءِ پر منهنجي چاچي، منهنجي زندگيءَ تي ضابطو رکي، هڪ Antonietta سپاهيءَ وانگر سخت، مون کي چيو :- گهر ۾ ٽرئمو، مان توهان کي هڪڙو خوبصورت سبب (بٽائيندس -) هلو گهر وڃون (مان توکي هڪ خوبصورت گولي ٺاهي ڏيندس

جڏهن اسان ٿلهي ۾ پهتاسين ته هن منهنجي هٿن ۾ ڳاڙهي، خوفناڪ اکين سان ڀريل ڪاسيٽا ”رڪيو. مان ڊچي ويس. اهو اهڙو دور هو جنهن ۾ مان هميشه روئي رهيو هوس، ” ڇاڪاڻ ته مان پنهنجي ڏاڏي ۽ ماءُ وٽ نووورا واپس وڃڻ چاهيان ٿي، پر چاچي انتونيا کي قائل ڪرڻ جو ڪو به طريقو نه هو: هن جي دل منهنجي هر شڪايت تي بيزار ۽ بوڙي هئي. پهرئين ٽن سالن ۾ اسان گهڻو وقت ڪاسٽرانگيا جي ملڪي گهر ۾ گذاريو، جتي ڪو به جاندار نه هو، رڳو گهٽين ۾ موڪلون ملهائڻ وارا گهرن ۾ پڪڙيل نظر آيا هئا.

آچر تي اسان ڳوٺ ويندا هئاسين ۽ مان پنهنجي ماءُ، منهنجي ننڍڙن پيٽرن ۽ ناني سان ملڻ ويس. ڏاڏو مڇن وارو سٺو ماڻهو هو. هو پاڻ سان گڏ هڪ سنف باڪس به کڻندو هو، جنهن کي هو ڪڏهن ڪڏهن سونگهندو هو. سياري ۾ هو مون کي پنهنجي چادر هيٺان وٺي چوڪ تي وٺي ويندو هو ته ڪجهه مٺيون خريد ڪري ۽ اسپتال جي مٿان ”سائين ڪيڊتا“ پهتاسين Castrangia هوٽل ۾ شراب چڪي. شام جو اسان واپس

ڪجهه شام جو چاچو بينڊ سان ريهرسل ڪرڻ لاءِ ويو، جتي هن ٽرمبون وڄايو، پوءِ هو کان 500 ميٽرن جي Castrangia. شراب خاني ۾ پيئڻ لاءِ روانو ٿيو ۽ ڳوٺاڻن ڳوٺن ڏانهن موٽيو پنڌ تي هن ”ڪنسٽينا، ’نتويا“... سڏڻ شروع ڪيو. ان دوران گهر ۾ چاچي مٽيءَ جو ٿانو تيار ڪيو هو ته جيئن تپائي تي پاڻي گرم ڪري. پچائڻ جي اڌ رستي ۾، هن کي ٽهڪندڙ پاڻيءَ جو هڪ ٿلهو پريو هو، شايد شراب کي نيڪال ڪرڻ لاءِ. هڪ لوهه جي ٿانءَ ۾ منهنجي چاچي ٿمائن سان گڏ پياز تيار ڪيو ته جيئن پاستا سيزن ٿئي. پياز نه پڪايا ويا ۽ مون کي الٽي ڪئي. ”...ڪائو، بي صورت ۾ مان پٽي کڻندس ۽ توکي ڏيندس“

ان وقت ويني نسل جي هڪ عورت سين باسيليو جي دائي هئي. جڏهن سياري ۾ درياھ ۾ ٻوڏ هئي، چاچا مائڪل هن کي پنهنجي ڪلهي تي کڻي ويو (هڪ سيانڪاليا (نوورا جي دواخاني ۾

خرید ڪرڻ لاءِ. هو گهر ڏانهن روانو ٿيو ۽ چيو ”انتونيا، هن کي شال ڏي، ٿڌي آهي.“ غريب چاچي، مون کي خبر ناهي ته هوءَ سمجھي وئي ته هوءَ مائیکل جي عاشق هئي.

مان هاڻي پنجن سالن جو ٿي چڪو هوس، بهراڙيءَ ۾ اڪيلائيءَ ۾، ڪنهن سان ڳالهائڻ کان سواءِ، مان جهنگلي جانور وانگر ٿي ويس. مون کي سڀني کان شرمسار ٿي ويو. جڏهن اسان نووارا ڏانهن وياسين ته مون لڪائي چڏيو ڇاڪاڻ ته مون کي ماڻهن کان ڊپ هو. پاڙيسرين هن تبديليءَ کي محسوس ڪيو ۽ تنهن ڪري منهنجي چاچي مون کي ڪنڊرگارٽن موڪلڻ جي صلاح ڏني. خوشقسمتيءَ سان چاچا قائل هئا. پوءِ هڪ ڏينهن صبح جو منهنجي چاچي مائیکل مون کي بسڪيٽ خريد ڪرڻ لاءِ موڪليو ۽ ان اچي ٽوڪري ۾ وجهي چڏيو جيڪو منهنجي ناني مون کي ڏنو هو. بسڪيٽ سان گڏ هن تازو انڊو رکيو. هو مون سان گڏ ڳوٺ اڀي جي ڀرسان نرسري ڏانهن ويو. جڏهن نون منهنجي استقبال لاءِ دروازو کوليو ته مان رڙيون ڪرڻ لڳس. ڊپ کان مون ٽوڪري فرش تي اڇلائي، انڊا ٿي پيا ۽ سڄي فرش تي مٽي پکڙجي وئي. منهنجي چاچي مون کي سخت ڌڪ هڻي سزا ڏني ۽ مون کي واپس گهر وٺي وئي. تنهن ڪري ڪنڊرگارٽن جو منهنجو پهريون ڏينهن به منهنجو آخري بڻجي ويو.

ائين ٿيو، جڏهن مان چئن سالن جو هئس ته منهنجو چاچو چوندو هو ته: ڪانسٽينا، نووارا وٺي اچ. مان خچر جي رستي تي (Tranquilizer) وڃ ۽ مون کي مٽي جي سور لاءِ ڪي ڪرميئر پڇڻ وانگر ڊوڙندو هوس، گريڪو ضلعي مان لنگهندو هوس، ڪڏهن ڪڏهن پنهنجي اڃ دواخاني تي پهچندو هوس. هو، ”du Surcittu“ بجھائڻ لاءِ چشمي وٽ بيهندو هوس، ۽ فارماسسٽ، حيران ٿي ويو ۽ پنهنجي دوستن کي ٻڌايو ته ٿوري ئي دير ۾ مان نووارا ڏانهن ويندس ۽ ائين ئي روشنيءَ وانگر. پنجن سالن جي ڄمار ۾ مون کي بارسلونا وٺي ويا هئا ڏورانهن ماڻهن طرفان. اتي مون پهريون ڀيرو وڏي تعجب سان ڏٺو ۽ ٻڌو... ريڊيو! اسان به هڪ دڪان تي مٽر رنگ جي ڪپڙي جو ٽڪرو خريد ڪرڻ لاءِ وياسين. سيلز اسسٽنٽ تجويز ڪيو: - پڻ خريد ڪريو ٽوپي ۽ اچو سڪارف. آخر ۾ اهي قائل ٿي ويا ۽ دڪان جي اسسٽنٽ به مفت اسڪرپ ڏنيون چمڪندڙ نيري ۽ هلڪي نيري ساڻن جا. ٻئي ڏينهن اسان ڪپڙا کڻي منهنجي ماءُ وٽ پهتاسين جنهن ڪجهه ڏينهن ۾ ڪپڙا ناهي چڏيا. آچر تي مون کي محسوس ٿيندو هو ته هو نووارا جي مارڪوئيز ۽ بارنز جون ڏيئرون.

ع جي سرديءَ ۾، جنگ جي وچ ۾، منهنجي پيءُ، سارڊينيا ۾ نوڪري ختم ڪري، 1941 پنهنجي هڪ دوست سان گڏجي فيصلو ڪيو ته هو ڪنهن اتر واري شهر ۾ پنهنجي دولت جي ڳولا ڪن ۽ موهي جي ڀرائي نوڪريءَ کي ٻيهر شروع ڪري زندگي گذارين. هوا ۾ اهو احساس هو ته منهنجي ماءُ منهنجي پيءُ سان گڏ وڃڻ تي چاهي ۽ مان ان ڳالهه تي پريشان ٿي ويس، ته هڪ ڏينهن مان سندس بستري هيٺان لڙي ويس، ڪپڙا لاهي چانورن جا ٻه داڻا، مستقبل جي نپلن کي خارش سان ڏسندو رهيس، ڇاڪاڻ ته منهنجي چاچي. مون کي ڪڏهن به نه ڏوٽي. انهن کي سختيءَ سان مون کان ڪسي ورتو. مون کي رت ڏسڻ ياد آهي ڇو ته مون

پاڻ کي زخمي ڪيو هو. مون ڪئوس واري قميص تي واپس رکيا جيڪا ڏينهن رات گهريل هئي، پوءِ لباس، ۽ ڪنهن کي به نظر نه آيو.

ويجڻ کان اڳ، ماءُ ڪوشش ڪئي ته دادا جي گهر کي ترتيب سان ڇڏي وڃي، جيئن غريب ماڻهو اڪيلو رهجي ويو هجي. هن بجليءَ جي بتين کي نصب ڪرڻ جو سوچيو، ان وقت جي حاڪمن جو اختيار هو. اڳي ”يو لوسو“ تيل سان استعمال ٿيندو هو. چاچا مائڪل ان ڳالهه تي پريشان ٿي ويو: ڪجهه ڏينهن کان پوءِ هن اليڪٽريڪل کي فون ڪيو ۽ کيس گهر ۾ به لائٽ لڳائڻ لاءِ چيو، پوءِ جڏهن مان ڳوٺ پهتس ته مون به ڪاٺ جي ڏاڪڻين تي ٿوري روشنيءَ جو مزو ورتو. مون کي جڏهن ٽوائلٽ وڃڻو پوندو هو، بنيادي طور تي هڪ سادو سوراخ جيڪو سندس ليبارٽري جي پويان گرائونڊ فلور تي هوندو هو، ان جي اڳيان هميشه تابوت رکيل هوندا هئا، جن کي منهنجي چاچي درخواست جي صورت ۾ تيار ڪيو هو.

مارچ 1942ع جي صبح جو، هلڪي نيري بازوءَ سان نيري ساٿن ۾ ملبوس، پنهنجي چاچي ۽ 1 ڏاڏي ٿور سان گڏ، مان پنهنجي ماءُ ۽ ننڍڙن پيڙن سان گڏ پيڙا ڊي سين سيٽاسٽانو جي پوسٽ ٽرين اسٽيشن تي وٺي ويندو. هن *Vigiliatore* آفيس، يعني ها، بس ڏانهن ويس. جيڪو ڪين جي 4 سالن جي پيڻ روزا مٿي وڃڻ نه ٿي چاهيو ۽ هن جي چاچي، هن کي ڦٽل ڪرڻ لاءِ، هن کي چيو: - جيڪڏهن تون مٿي نه وٺين ته تون بيمار ٿي پوندين - مان توکي به پيرا پڄائيندس).

مان، سڀ کان وڏو، پنهنجي چاچي کان متاثر ٿي، نه ڇڏيس ۽ نووارا ۾ رهيس. مان روئڻ کان روڪي نه سگهيس. مون پنهنجي ڏاڏي جي ٻانهن ۾ آرام طلب ڪيو. هو به اڪيلو رهجي ويو ۽ ان ڏينهن لاءِ مان ساڻس گڏ رهيس ته ساڻس گڏ رهي. اٽڪل ويهن ڏينهن کان پوءِ ماءُ جو پهريون خط آيو، جنهن ۾ سفر جي ڪاميابيءَ جو ذڪر هو. پيءُ هن کي هڪ آرامده اپارٽمنٽ مليو هو جنهن ۾ گهر ۾ پاڻي هو ۽ هڪ گيس جو چولها، هن لاءِ ڪا نئين ڳالهه هئي. ڪهاڻي کي جاري رکندي، پهچندي ڏينهن کان پوءِ هن هڪ هيئر ڊريسر کي گهر گهرايو ته هن کي فيشنبل وار ڪٽ ڏي. ڳوٺ ۾ لڳ ڀڳ سڀ عورتون پنهنجا ڊگها وار ٽوپي سان پائينديون هيون. مختصر ۾، منهنجي ماءُ پنهنجي زندگيءَ ۾ پهريون ڀيرو خوش ۽ مطمئن هئي. ڪهاڻي جي آخر ۾ هن مون کي پنهنجي چاچي ڏانهن سفارش ڪئي. هن يقيناً ڪاسٽرانگيا ۾ منهنجي تڪليف جو تصور به نه ڪيو هو.

اسان جي ويڻ کان ٻئي ڏينهن، چاچي انتونيا مون کي ڳوٺ واپس وٺي وئي ۽ پنهنجي مڙس کي چيو ته مون کي پهرين درجي جو ڪتاب خريد ڪري ته مون کي لکڻ سيکاري ته جيئن مان پهرين درجي جي بدران آڪٽوبر ۾ ٻئي درجي ۾ وڃي سگهان. مون کي غريب: مان هاڻي ڪيڏي نه سگهيس، پر مون کي پنهنجو وقت نيلا ۽ نمبر لکڻ ۾ خرچ ڪرڻو پيو. سان باسيليو کان واپسيءَ تي استاد ڪاسٽرانگيا وٽان لنگهيو، جتي هوءَ سيڪاريندي هئي. هن جو نالو ماريا هو، هوءَ هڪ ڪپتان جي ڌيءَ هئي جنهن کي هن جي چاچي ڄاتو. هن کيس پاڻيءَ جو گلاس ڏنو. ان دوران مون هن کي نوٽ بڪ ڏيکاريو ۽ هن مون کي پيار ڏنو. هن پنهنجي ٿيلهي مان هڪ

گاڙهي پينسل ڪڍي ۽ لکيو ”بهتر ڪيو.“ ڪهڙي خوشي، ڪهڙي خوشي پنهنجي پاڻ کي سارهندي ڏسي، جيڪا منهنجي لاءِ غير معمولي آهي. مان هر روز وڌيڪ اداس ٿي ويس، مون کين منت ڪئي ته مون کي منهنجي چاچي ۽ ڏاڏي وٽ وٺي وڃو، پر منهنجي چاچي چيو ته اهو ضروري ناهي.

هن کي ڊپ هو ته مان انهن کي ٻڌائي سگهان ٿو ته مون سان ڪيئن علاج ڪيو ويو ۽ ڪارڻو ويو. درحقيقت، هڪ ننڍڙي چوڪريءَ لاءِ کاتو ڪافي نه هو، جنهن کي چمڻ ۽ ترقي ڪرڻي هئي: صبح جو هنن مون کي پٺي سان گڏ سخت مانيءَ جو هڪ ٽڪرو ڏنو، منجهند ۾ ٽماٽن جو سلاد ۽ ٻه زيتون. شام جو، جڏهن هن جو مڙس اتي هو، چاچي انتونيا خام پياز جي بنا تي ٺهيل ساس سان ڪجهه پاستا پڪايا. ۽ جيڪڏهن مون اهو نه کاتو ته مون کي تمام گهڻو مارڻ جو خطرو هو. مختلف قسمن لاءِ، ڪجهه شام جو هن پاستا ۽ لوبيا يا هڪ قسم جو نرم، نرم پولينٽا پڪايا. صرف ڪرسمس، نئين سال، ڪارنيول ۽ ايسٽر تي اهي ڪڪڙ يا خرگوش کي ماريندا هئا. جنوريءَ ۾ هنن هڪ پير کي ماري وڌو هو، جنهن مان مصالحي ۽ لوڻ ٺاهيندا هئا، پر انهن کي بوند بوند کائڻو پوندو هو، ٻي صورت ۾ اهي سڄي سال لاءِ ڪافي نه هوندا. هر آچر تي منهنجو چاچو گندو ٿريپ خريد ڪندو هو، جنهن جي باري ۾ سوچڻ سان به مون کي بيزاري ٿيندي آهي، يا پارسليءَ جي شاخ تي انڊا لڙڪيل هوندا هئا، جيڪي پوءِ ٽريل هوندا هئا. اهي سڀ سستا کاڌا هئا، ڇاڪاڻ ته، انهن جي مطابق، اسان کي پنهنجي دادا دادو وانگر فضول خرچي نه ڪرڻ گهرجي ۽ انهن مون کي ورجايو: - توهان ڏسندا آهيو، انهن وٽ هميشه ساسج ۽ اسٽاڪ مچين سان پريل هوندا آهن، اهي کائيندا ۽ پيئندا آهن. اسان کي انهن ماڻهن کان پري رهڻ گهرجي - انهن چيو. - منهنجي چاچي کي ڊپ هو ته ٻيا ماڻهون مون کي ڦاٽل ڪندا ته منهنجي ماءُ ۽ پيءُ سان براعظم ۾ شامل ٿيڻ لاءِ زور ڀريون. هنن مون کي هنن کان نفرت پيدا ڪرڻ جي ڏاڍي ڪوشش ڪئي ته ڪڏهن ڪڏهن هنن سان ملندو هوس ته اکين تي هٿ رکندو هوس ته جيئن هنن کي نه ڏسان.

سيپٽمبر اچي چڪو هو ۽ مون کي سيڪنڊ ڪلاس لاءِ داخلا جو امتحان ڏيڻو هو. منهنجا چاچا مون کي ڳوٺ وٺي ويا، انهن مون تي نظر رکڻ لاءِ درٻار کي صلاح ڏني، جنهن استاد کي آءُ ٻئي درجي ۾ ويندس ۽ امتحاني بورڊ جو استاد. اهي سڀئي منهنجي پروموشن کي محفوظ ڪرڻ لاءِ تحفي طور انڊا کڻي آيا. منهنجو انهن ماڻهن سان ڪڏهن به رابطو نه هو، ڪلاس روم ۾ به سڀني واريون ڪاٺ جون ميزون لڳل هيون، جن ۾ انڪ ويلز هئا. مون سان گڏ ٻيون چوڪريون به هيون جيڪي ريميديشنل امتحان ڏئي رهيون هيون. انهن مون کي بليڪ بورڊ تي اضافي ۽ ذخيري جا مسئلا حل ڪرڻ تي مجبور ڪيو. انڪ ويلز ۽ بليڪ بورڊ ٻئي مون لاءِ بلڪل نوان هئا. مان خوف ۽ شرمندگيءَ سان پتي وانگر لڙڪي رهيو هئس، مون کي خبر نه هئي ته آپريشنز کي ڪيئن حل ڪجي، ڇو ته چاچي انتونيا مون کي فقط هڪ کان ڏهه تائين نمبر لکڻ سيکاري هئا. هنن پوءِ مون کي هڪ جملو لکڻ لاءِ چيو، نوٽ بڪ ۾ ٿورو سوچيو، پر مون کي خبر نه هئي ته ڪٿان شروع ڪريان. هڪ دفعو اهي گزبڙ ختم ٿي ويا، درٻارن مون کي گهر

وئي ويو. چاچي ڪانئس پڇيو ته امتحان ڪيئن ٿيو ته دربان جواب ڏنو ته اهو سنو نه گذريو آهي، پر آخري فيصلو استادن تي آهي.

حيرت انگيز طور تي، نتيجو مثبت آيو ۽ مون کي سيڪنڊ ڪلاس ۾ داخل ڪيو ويو: مان اسڪول وڃڻ لاءِ تيار هوس، پر ايپرن جو مسئلو پيدا ٿيو. چاچا مائڪل گذريل ڏينهن دڪان تي ويو هو ۽ ڪارو ڪپڙو خريد ڪيو هو. چاچي انتونيا هڪ ڏينهن اندر منهنجي لاءِ يونيفارم ٺاهي. فولڊر خريد ڪرڻ لاءِ وڌيڪ پئسو گهربل هو. منهنجي چاچي وٽ پئسا هئا پر انهن کي بچت ڪرڻ جو جنون هو، تنهن ڪري هن، بخيل، پنهنجي بهترين ڪوشش ڪئي ۽ مون کي ونڊو ڪلپ سان هڪ پلائي ووڊ فولڊر ٺاهيو. هنن مون کي قلم به نه خريد ڪيو. منهنجي چاچي ڪاٺ جي ٿلهي ٽڪڙي سان هڪ ٺاهي ٺاهي هئي جنهن جي آخر ۾ نيب لڳل هئي. اهي به نوٽ بڪ ۽ پينسل مٿاڻي نه سگهيا ۽ انهن کي خريد ڪرڻو پيو. پهرين آڪٽوبر ع تي منهنجي چاچي مون سان گڏ اسڪول وئي. پهرين هوءَ پوڊسٽا ڏانهن وئي ته ڄمڻ 1942 جو سرٽيفڪيٽ گهري جيڪو اسڪول گهراي ٿو ڇو ته مان ڪلاس کان ٻاهر هوس. استاد مهربانيءَ سان ڀريل هو ۽ منهنجو گرمجوشي سان استقبال ڪيو، پر مان هن کان ڊڄي ويس، شايد ان ڪري جو هن جي ساڄي هٿ جي بدران هن جي پيءُ جي پاسٽا جي ڪارخاني ۾ ٻار جي حيثيت ۾ هڪ حادثو پيش آيو هو. مون کي اڳين قطارن ۾ سيت ڏني وئي. منهنجا نوان ساٿي، جن مون کي هڪ سال اڳ نه ڏٺو هو، منهنجي موجودگيءَ تي متجسس ٿي، پاڻ ۾ ٻڌڻ لڳا: - اهو ڇو ٿي رهيو آهي سيڪا-سيڪا؟ - هي پتلي ننڍڙي چوڪري ڪير آهي؟ (مان ڏاڍو ڊڄي ويس ۽ شرمسار ٿيس، مان پنهنجو وات کولي نه سگهيس ۽ مون انهن سوالن جو جواب به نه ڏنو، جيڪي استاد مون کان محبت سان پڇيا هئا.

مان هڪ جهنگلي ٻار هئس ۽ مون ۾ اها همت نه هئي ته ٻاهر پيشاب ڪرڻ لاءِ پڇان، ۽ هڪ دفعو مون پاڻ کي پيشاب ڪيو. پوءِ جڏهن مان گهر پهتس ته منهنجي چاچي مون کي مار ڏني ڇو ته هن کي منهنجو لباس ڏوٽو هو جيڪو ڪنهن به صورت ۾ ٻئي ڏينهن تائين وقت تي سڪي نه سگهندو. ڏينهن گذرندا ويا ۽ هر دفعي ساڳيو حال ٿيندو رهيو. استاد، جنهن کي ان جي وچ ۾ خبر پئي، تنهن مون کي ٽوائلٽ ڏانهن موڪليو، پر ڪڏهن ڪڏهن هوءَ وساري ويهندي هئي ۽ مان ان کي پاڻ وٽ واپس وٺي ويندي هئي. منهنجي ڪلاس ميٽن مون کي نظر انداز ڪيو ۽ مون کان پاسو ڪيو ڇڻ ته مان طاعون ۾ مبتلا آهيان ۽ مون سان دوستي ڪرڻ جي ڪوشش به نه ڪئي.

اهي هڪ ٻئي کي سڃاڻندا هئا ڇو ته اهي ڳوٺ ۾ مليا هئا، جڏهن ته مون کي ڳوٺن ۾ گهر پهچڻ لاءِ تقريباً هڪ ڪلاڪ پنڌ ڪرڻو پوندو هو، تنهنڪري انهن سان دوستي ڪرڻ جو موقعو نه هو. چاچا صرف آچر تي شهر ۾ دوستن سان ملڻ لاءِ ايندا هئا ۽ شراب جي بوتل اڳيان انهن سان گڏ ڪجهه خوش ڪلاڪ گذاريندا هئا. پر چاچي گهڻو ڪري پنهنجي مڙس لاءِ ڪم جا آرڊر وٺڻ گهر ۾ ئي رهندي هئي. ڇهن سالن جي ڄمار ۾ آئون ڊگهي چڙهيل خچر

واري رستي تي هلڻ لڳس. اڌ رستي تي مان استاد کي پيش ڪرڻ لاءِ پنن سان گهيريل واڱڻائي جو هڪ گچو وٺڻ لاءِ روانو ٿيس.

مان بيزار ٿي اسڪول پهتس. منجهند کان پوءِ مان ڳوٺن ڏانهن موٽي ويس، جنهن سان گڏ سيڪاڊا جي بوٽيندڙ ٽڌڪار ۽ ٻرندڙ سڄ سان گڏ، ڪنهن جاندار سان ملڻ کانسواءِ

مون پاڻ کي اُن هڏيءَ ۾ بند ڪري ڇڏيو ۽ اڪيلائيءَ ۾ اُن پرسڪون ماحول ۾ پاڻ سان گڏ تصور ڪرڻ لاءِ اڪيلي رهيس ۽ منهنجي چاچي مون تي سختيءَ سان وڌي رهي هئي. چاچو، ڪم ختم ڪرڻ کان پوءِ، تقريباً هميشه شراب خاني ۾ اچي بيهندو هو ۽ رات جو دير سان گهر ايندو هو، هميشه شراب پيئندو هو. ڪڏهن ڪڏهن، معمول کان وڌيڪ تڪليف، هو گم ٿي ويندو هو ۽ گهر واپس نه ايندو هو. هن جي چاچي ۽ ڪجهه پاڙيسري رات جي اونداهي ۾ لالئين جي روشنيءَ سان نديءَ جي ڪناري تي هن کي ڳوليندا رهيا. جڏهن ڏٺائون ته کيس زمين تي ڪري پيو، هنن کيس گهر وڃڻ لاءِ چيو.

ان دوران، مان اسڪول ۾ ڪجهه به سٺو نه ڪري سگهيو. پهرئين چوٿين جي آخر ۾ استاد رپورٽ ڪارڊ ورهايا، پوءِ فاشسٽ اشارن سان ۽ بدقسمتيءَ سان سڀني نامناسب مضمونن سان: منهنجو رپورٽ ڪارڊ ڪلاس ۾ غريب ترين هو. منهنجي چاچي کي همٿائڻ لاءِ مون کيس ٻڌايو ته ٻيا رپورٽ ڪارڊ به منهنجا هئا ۽ منهنجي چاچي لڳ ڀڳ چاري ورتي هئي. پوءِ ڏينهن ڏينهن مون پاڻ ۾ همت افزائي ڪئي ۽ ڪلاس ۾ مون ڪوشش ڪئي ته ڪجهه ساٿين سان دوستي پيدا ڪجي. مون هنن وٽ وڃڻ تي چاهيو، پر هنن مون کي پنهنجي گفتگوءَ مان ڪڍي ڇڏيو، شايد ان ڪري جو هنن جي نظر ۾ مان غريب ملڪ جي چوڪري هئس.

باب ٽيون - رانديڪا تي رانديون

ڪاسٽرانگيا ۾ اڪيلائيءَ ۾ گذاريل سالن ۾، وقت گذرندو ئي نه هو، ڇو ته تون رڳو اهو ئي ڪري سگهين ٿو، جو سڄو ڏينهن پڪين جي ٿڌڪار ۽ اونھاري ۾ سيڪاڊا جي ٻوڙيندڙ رستي سان zigzag ٿڌڪارن کي ٻڌي، جڏهن سمنڊ مان سرڪوڪو اندر داخل ٿئي. نديءَ جي گڏ ۽ وادي کي باهه ڏئي ڇڏيو. ٻهراڙيءَ جا جانور منهنجا دوست هئا. تنهنڪري مون پنهنجو وقت تصور ۾ گذاريو. مون پنهنجي هڪڙي دنيا ٺاهيو آهي انهن انگن اکرن کان، جيڪي مون کي آسمان جي پس منظر ۾ يا وڻن جي شاخن جي وچ ۾ نظر اچن ٿا: جهنگلي جانور جيڪي ڳالهائيندا آهن، نائٽس جيڪي مون کي هيڊ سيور پٿر جي ڪناري تي قطار ۾ رکيا آهن ۽ پوءِ پنهنجي مون انهن کي جادوءَ جي طاقت ڏئي، مون انهن کي خوف کان تباھه ٿيندي ڏٺو. پوءِ مون پٿر کي ڊريگن ۾ بدلائي ڇڏيو، جيڪو اوچتو پاڻ کي جبل کان ڌار ڪري ويو ۽ اوچتو اڏامندو، سڄي ڳوٺ ۾ دهشت پکيڙي ويو. مون بادلن کي بدلائي ڇڏيو، جيڪي اڏامندڙ ٻيڙيون بڻجي ويا ۽ مون آسمان ۾ سفر ڪيو ته پري سمنڊ جي پار وڃڻ جو سوچيو، جتي منهنجي ماءُ ۽ منهنجون ڀيڻون منهنجو انتظار ڪري رهيون هيون. ڪيڪڙا جيڪي نديءَ جي پاڻيءَ مان نڪرندا هئا ۽ سڙي ويندا هئا ايسٽائين جو اهي وڏين جانورن ۾ تبديل ٿي ويندا هئا، جن ٻوٽن کي به اُچلائي ڇڏيو هو جيئن هو نديءَ ۾ اڳتي وڌندا هئا.

ڪڏهن ڪڏهن مون کي پنهنجي چاچي انتونيا جو اڻ وڻندڙ چهرو ياد ايندو هو. هوءَ مون سان پيار نه ڪندي هئي، هن مون سان محبت نه ڪئي هئي ۽ مان هن کان نفرت ڪئي هئي: منهنجي ماءُ مون کي پنهنجي ڀيڻ جي حوالي ڪيو هو پر هن مون سان اهو واعدو به ڪيو هو ته هڪ ڏينهن هوءَ اچي مون کي وٺي ايندي: اهو ئي سبب آهي جو مان اڪثر وڻن تي چڙهندو هوس. افق کي اسڪين ڪيو، اميد ته هوءَ منهنجي پيءُ سان گڏ اچي گهوڙي جي پٺيءَ تي ايندي. سان باسيليو ۽ ويلانڪازا جي ويجهن ڳوٺن ۾ ماڻهو سڀ ڇڏي ويا هئا. باقي بچيل عورتون، ٻار ۽ چند پوڙها هئا. اُهي خاموش ڳوٺ هئا، جن کي زندگي مشڪل سان چهندي هئي. وقت

رڪجي چڪو هو ۽ ماڻهن کي يقين هو ته سڀ ڪجهه بدلجي ويندو، ته هڪ ڏينهن، جنگ ختم ٿيڻ کان پوءِ، تمدن ٽڙيل پڪڙيل، مئل ۽ لرزندڙ گهرن جي ان ميڙ ۾ پنهنجي فتح سان داخل ٿيندي. مان چاهيان ها ته دوست هجن، اهو ڄاڻڻ لاءِ ته مان اڪيلو ۽ لاوارث نه آهيان، ان جي حفاظت ڪرڻ جي قابل ٿي سگهان ٿو، اهو ڄاڻڻ ته مان هن يا ان شخص جي گهرن ۾ پناهه وٺي سگهان ها. مون کي اهو چوڻ جو حق به نه هو ته مان هڪ خاندان کان سواءِ آهيان، ته منهنجا ماءُ پيءُ سمنڊ جي سامهون واري ڪناري تي، ان لامحدود نيري کان پري، منهنجي ۽ انهن جي وچ ۾ هڪ بلند ۽ اڻ کٽ جبل جهڙو هو. ان جي بدران مون کي پنهنجي چاچي سان رهڻ تي مجبور ڪيو ويو جنهن مون سان بدسلوڪي ڪئي. جڏهن مون ان باري ۾ سوچيو ۽ هن کي ظاهر ٿيندي ڏٺو، تڏهن هن مون کي ان ٿلهي ۽ وحشي آواز سان ڪاوڙائي. رڙ ڪرڻ، رڙ ڪرڻ، بي عزتي ڪرڻ ۽ گاريون ڏيڻ جو آواز.

جانور به سندس آواز کان ڊڄندا هئا. صرف پنهنجي مڙس سان گڏ هن پنهنجي سيني کي هيٺ ڪيو ۽ هن جي آواز جو حجم مڪمل طور تي تبديل ٿي ويو، ريڊ جي رين ۾ تبديل ٿي ويو. منهنجي چاچي سوچيو ته هڪ ننڍڙي چوڪري اهو سمجهڻ جي قابل ناهي ته هن جي چوڌاري ڇا ٿي رهيو آهي. مون نه رڳو اهو سڀ ڪجهه سمجهي ورتو، پر ان کان علاوه، مان خاموش يا غير فعال نه رهيس. اها هڪ مسلسل جنگ هئي. هڪ نه ختم ٿيندڙ ۽ نه ختم ٿيندڙ جدوجهد. مون هر وقت مستقبل جي باري ۾ سوچيو: هوءَ پوڙهي ۽ لاچار هئي، مان جوان ۽ مضبوط هئس، پر هر شيءِ جي باوجود مان هن سان خراب سلوڪ نه ڪريان ها، اهو منهنجي فطرت جو حصو نه هو.

ڪڏهن ڪڏهن مان درياھ جي ويجهو پهتس، جتي ڏنم ته ماڻهو ڪپڙا ڌوئي، ڌوئڻ لاءِ، يعني چادر ۽ ڪمبل ڌوئي، پهرين هر شيءِ کي راه ۾ لڪائيندا هئا. يا وري جڏهن رين جي اون کي ڌوئي ان کي اچو ڪرڻ لاءِ ان کي سج ۾ ڌوئي پوءِ ان کي پلنگن جي گدين ۾ پرڻ لاءِ استعمال ڪندا هئا. مان ڪنڌيءَ تي پٿرن جي وچ ۾ رهجي ويل پاڇين کي گڏ ڪرڻ لاءِ ويس ۽ انهن سان گڏ پنهنجي رڱ ڊول کي به تيار ڪيو. جڏهن مون کي سمجهه ۾ نه پئي آيو ته ڇا ڪريان، مان ڪرافٽ جي ڳولا ۾ نديءَ جي ڪناري تي پٿر کڻڻ لڳس، مون مهارت سان انهن کي پنهنجي آڱرين سان پنهنجي مٿي تي جهليو، ته جيئن انهن جا پن منهنجي آڱرين کي چيپائي نه سگهن. مان انهن کي گهر وٺي ويس ۽ شام جو جڏهن منهنجي چاچي باه باري هئي، مون انهن کي روست ڪري کائي چڏيو: منهنجي لاءِ اهو خاص رات جي ماني هئي. ڪڏهن ڪڏهن ڪڪڙ جي بدران، جيئن ئي پٿر مٿي کڄي ويندو هو، تڏهن ننڍڙا خوفزدہ ڏيڏر عمودي ٿپو ڏيئي مٿي ڏانهن ڊوڙندا هئا، جنهن ڪري مان ڊپ ۾ ٿپو ڏيندو هوس. مون سمجهيو ته اهي منهنجي راند جا ساٿي آهن ۽ ڪڏهن ڪڏهن مون کي وڃڻ جو افسوس به ٿيندو هو، انهن کي سڄي رات اونداهي ۾ اڪيلو چڏي. شام جو جڏهن مون کي گهر موٽڻو هو ته وادي ۾ پيدا ٿيل گونج جو فائدو وٺندي مون چاچا مائڪل کي زور سان سڏ ڪيو. ڪڏهن ڪڏهن اونھاري ۾ جڏهن

اسڪارڊينو خاندان هڪ گهر ۾ رهندو هو ته واديءَ کان اڳتي، مان انهن سان ملڻ ويس. مان
مما سان کيڏندو هوس جيڪو سڀني ڀائرن ۾ ننڍي هئي.

گذرڻ گڏي لاءِ ڪرسيون ۽ ٽيبل ٺاهيندو هو. ڪجهه ڪلاڪ صحبت ۾ گذارڻ ڪيترو سٺو
هو. صبح جو جڏهن هو کير وٺڻ لاءِ درياھه جي ٻئي پاسي ويا ته هنن مون کي سڏيو. هنن وٽ
پرڻ لاءِ بالٽي هئي، ”ڪنسٽينا“ هن کي کير سان ڏسي راضي ٿي. ڳئون جي مالڪ، ميڪا
ڪيپيليا، مون تي رحم ڪيو ۽ مون کي اڌ گلاس پيش ڪيو. منهنجي چاچي جي گهر ۾ اسان
سال ۾ ٻه ڀيرا کير ڏنا: جڏهن هوءَ بسڪيٽ ٺاهيندي هئي ۽ ايسٽر تي جڏهن هوءَ ڪبوٽر تيار
ڪندي هئي رنگن جي انڊيءَ سان. جڏهن کير جوش اچي ويو ته مون ان جي هر آخري حصي
کي اسڪيم ڪيو. ملڪي گهر جي ڪمري ۾ چاچا جو پلنگ هو، جنهن کي جيڪڏهن پلنگ به
چئي سگهجي ٿو، جنهن ۾ تختيون رکيل هيون، ٻن لوهي ٽنگن تي هڪ اسٽال جي گدي سان،
چاڪاڻ ته هنن نووارا ۾ هڪ گهوڙي جي بال رکي ڇڏي هئي. مون کي ٿلهي جي گديءَ تي
سمهڻو هو، جنهن جي مٿان رڳو هڪ پراڻي فوجي ڪمبل هئي، ٿلهي ۽ سٽيل هئي. مان هڪ
ڪينواس شرٽ کڻي بستري تي ويس، جيڪا مون ڏينهن جي دوران پينٽيءَ کان سواءِ به پاتي
هئي. مون کي هر رات جيڪا سردي هئي، ان کي بيان ڪرڻ ممڪن نه آهي. جڏهن برسات
پوندي هئي، ڇت مان داخل ٿيندڙ پاڻي گڏ ڪرڻ لاءِ ڪنٽينر رکڻا پوندا هئا. جيڪڏهن مون
کي رات جو پيشاب ڪرڻ جي ضرورت هئي، مون کي گهر ڇڏڻو پوندو ۽ اهو قدم جي ويجهو
ڪرڻو پوندو. جيڪڏهن مون کي سمجهه ۾ نه اچي ها ته مان ڇو خواب ڏسي رهيو آهيان، ۽
مان اهو ئي ڪري رهيو آهيان، ٿلهي جي گدي تي، صبح جو مون کي به تمام گهڻو ڌڪ لڳندو.
چاچي انتونيا به اها ئي قميص پائي سمهڻ لاءِ وئي هئي جيڪا هوءَ ڏينهن ۾ استعمال ڪندي
هئي، جڏهن ته چاچا مائڪل پنهنجي ماءُ وانگر ڪنڌ مٿي کنيو هو.

سمهڻ جي رسم معمول مطابق ٿي: پهرين مان سمهڻ ويس، پوءِ چاچي جو مورڙ هو، پوءِ چاچي
پنهنجو پٽيل ڪنوس وارو پتلون ۽ انڊروئير لائو. ڏينهن جي وقت جيڪا ٿلهي قميص پائڻ
سان هو بيد ڏانهن هليو ويو ۽ پٽ جي پرسان ميز تي رکيل تيل جي ڏيئو کي بند ڪري ڇڏيائين.
مون، جيڪو شرارتي هئس، نه ڏسڻ جو بهانو ڪيو ۽ ڪنهن به صورت ۾ نظر ڦيرائي ڇڏيم:
جڏهن هو شعله کي وسائڻ لاءِ هيٺ لهي ويو ته مون ڏٺو ته هن جو سلائيٽ پٽ تي پڪڙيل
آهي، چيني پاڇي وانگر، لڪل ڊين ڊان سان. ها، اهو ڪيترو سٺو آهي! - هن چيو، چاڪاڻ
ته جيڪو شراب هن پيتو هو، تنهن هن کي ايترو گرم ڪيو هو. سندن بستري جي پرسان به
ٽوپيون هيون، يعني ٻه وڏيون وڏيون ٽوڪريون، جتي هنن سڪل انجير رکيا هئا. انهن کي
گندي ۽ گاڙهي رڳن سان ڍڪي ڇڏيو هو ۽ بعد ۾ چاچا جا صاف ڪپڙا هئا. منهنجي بستري جي
پرسان هڪ ڊي ۾ هنن ماني ۽ هڪ اسڪارف رکيا هئا، جيڪي سياري ۾ جڏهن آئون اسڪول
ويندو هوس ته منهنجي مٿي تي ويڙهيل هوندو هو، منهنجو هيٺيون ڪپڙا ۽ منهنجي چاچي جو.
مون انهن کي صرف آچر تي استعمال ڪيو جڏهن اسان نووارا ۾ ماس ڪرڻ ويا هئاسين.

منهنجي چاچين چيو ته اسان کي انهن کي بهراڙي ۾ نه پائڻ گهرجي ڇو ته اسان انهن کي بيڪار پائڻ ڪنداسين.

جنوري ۾ هنن سور کي ماري ڇڏيو. هنن ڪجهه سساج تيار ڪيا ۽ لوڻ کي لوڻ ڏنو. ابليل پيرن کي ڍڳن ۾ ٻوڙي ٿيراڪوٽا جي برتن ۾ محفوظ ڪيو ويو. اهي عام طور تي مٺي ۾ کائي ويندا هئا تازو وسيع پاڇيون ڇاڪاڻ ته روايتي طور تي اهي اڳ ۾ کائي نه سگهندا هئا. هڪ دفعي اپريل جو مهينو هو، مون پنهنجي چاچي کان ان بابت پڇيو ڇاڪاڻ ته مون کي ڏاڍي بڪ هئي ۽ مون کي خبر نه هئي ته مانيءَ سان ڇا ڪئون. منهنجي چاچي رڙ ڪئي ته مان چريو ٿي ويو آهيان. هڪ ڏينهن جڏهن مان اسڪول مان واپس اچي رهيو هوس ته اوفيليا سان سندس پيٽ ڇر جي رستي تي ملي. اهي پنهنجي ماءُ وڃائي چڪا هئا ۽ فرانس مان پنهنجي پيءُ سان واپس آيا هئا.

اهي مون کان وڌيڪ پيلا هئا، مون کي هنن تي رحم اچي ويو ۽ چيو مانس ته ”اٽي اچو، جتي آئون رهيس، هن وقت منهنجي چاچي پاڻي کڻي رهي آهي، تنور ۾ ماني رکيل آهي، اهو وٺو، پاڻ کي ڪارايو پر نه. پوءِ ڪنهن کي ڪجهه به نه چئجان. هن منهنجو شڪريو ادا ڪيو ۽ بڪ کان بيزار ٿي منهنجي صلاح تي عمل ڪيو. مٺي ۾، جڏهن چاچا وڏيون پاڇيون پڪايا، ته سور جي پيرن وٽ ويا ۽ ان جي بدران رڳو ڍڳن سان پاڇي ڏنائين: قدرتي طور تي اهو سوچي رهيو هو ته اهو آئون آهيان، ڪيترن ئي ڏينهن تائين اهي مون تي ڪاوڙ ڪندا رهيا ته مون کي پئسا ڏيو. ان وقت مون کي ڏاڍو فخر محسوس ٿيو، ڇاڪاڻ ته پهريون ڀيرو مون کي سندن لالچ جي خلاف وڏي جنگ کٽڻ جو خوشگوار احساس ٿيو هو. صفائي سٿرائي نه هجڻ سبب سڄي گهر ۾ بيچينيءَ جو راج آهي. هنن منهنجي گچيءَ کي رات جو ڌڪ هنيو ۽ منهنجي چاچي هر شام مون کي زيتون جو تيل ڏيندي هئي ته جيئن پسو منهنجي رت کي چوسي نه سگهي. صبح جو منهنجي گچيءَ ۾ ائين پئي لڳو جڻ ته رنگ ٿيل هجي. منهنجي چاچي وانگر، مون کي به جُونيون هيون، جن کي منهن توڻڻ جي عادت نه هئي. ٻئي طرف، منهنجي چاچي منهنجي وارن کي وڪرائيندي هئي ۽ ان کي اسٽائل رکڻ لاءِ پاڻيءَ ۽ ڪنڊ سان چڪندي هئي.

ٻئي طرف، منهنجا هم ڪلاسي، هميشه صاف هئا. انهن مان غريب به مون جهڙو گندو نه هو. استاد به مون کي هر ڪنهن کان پري ڪري آخري ميز تائين پهچائڻ جي ڪم ۾ حصو ورتو. منهنجو جسم ناقابل بيان حد تائين گندو هو. اهي مون کي سال ۾ هڪ ڀيرو درياھ ۾ ڏوٽيندا هئا، فيراگوسٽو ميلي جي موقعي تي، جيڪو شهر ۾ سڀ کان اهم هوندو هو. هڪ دفعي جڏهن مان پنهنجي ماءُ جي باري ۾ سوچي رهيو هوس، تڏهن مان ست سالن جو هو، ته مان برازير جي ٻرندڙ راه ۾ ڪري پيس. منهنجو ساڄو هٿ ساڙيو ويو ۽ منهنجي چاچي مون کي ڊاڪٽر وٽ نه وٺي وئي، پر هر روز جڙي ٻوٽين سان منهنجو علاج ڪيو. مون کي ٻن ڪبوتر جي آنڊن وانگر ٻه بلبل هئا، مون درد ۾ رڙيون ڪيون پر هوءَ ڪڏهن به نه هئي. مون کي ائين لڳي رهيو هو جڻ مون کي ڪهاڙين کائي رهيو هجي.

مان معجزاتي طور تي ٻن مهينن کان پوءِ صحتياب ٿيس ۽ مون وٽ اڃا تائين ان جا نشان موجود آهن. اسڪول جي دوران، جڏهن مان هڪ آچر تي بالڪوني تي هوس، هڪ ننڍڙي چوڪري، جيڪا هيٺ اچي رهي هئي، مون کان پڇيو ته ڇا مان هن سان گڏ مس ونسينزينا جي ڪيٽيڇزم سبق ۾ وڃڻ چاهيان ٿو. مون کي خبر نه هئي ته اهو ڇا هو ڇو ته منهنجي چاچي مون کي صرف اهم موڪلن تي گڏ ڪرڻ لاءِ وٺي ويندي هئي، مون کي سمجهه ۾ نه آيو ته چرچ وڃڻ جو مطلب ڇا آهي. هڪ پادري، فادر بوئمي، اسان جي گهر جي سامهون رهندو هو، پر مان هن سان تمام ٿورا ڀيرا مليس ۽ هن ڏانهن نهاريندي ڏٺو. منهنجي چاچي مون ڏانهن نهاريندي چيو: "جيڪڏهن تون هن سان ڳالهائين ته اهو پادري تنهنجي زبان کي ڇڏيندو. سبق وٺڻ جي اجازت حاصل ڪئي. مون catechism بهرحال، مون پڇيو ۽ اڻڄاتل طور تي فوري طور تي ان ماحول ۾ آرام محسوس ڪيو. نوجوان عورت مون کي هڪ ڪتاب ۽ اخبار ڏني. يسوع جي باري ۾ ٻڌي مون کي ڏاڍي خوشي ٿي، هڪ ڏينهن هن مون کي ٻڌايو ته هو مون کي منهنجي پهرين گڏجاڻيءَ لاءِ تيار ڪندو. مون ان بابت گهر ۾ ڳالهائيو ۽ انهن مون کي ٻڌايو ته مان اڃا ننڍو آهيان. مون جواب ڏنو، ڪوڙ، ته گروپ جي سڀني چوڪرين ائين ڪيو هوندو. حقيقت ۾ انهن جي تصديق ٿي چڪي هئي، تنهن هوندي به، نوجوان عورت ۽ مان متفق رهياسين ۽ سين نڪولا جي پادريءَ سان تاريخ مقرر ڪئي: ڪارپس ڪرسٽي جو ڏينهن.

سفيد لباس جو مسئلو پيدا ٿيو، پر چاچي کي ڪنهن ٻڌايو ته نياڻيون ان کي ڪرائي تي ڏئي رهيون آهن. اهو ڏينهن آيو جنهن جو گهڻو انتظار ڪيو ويو هو: صبح جو هو مون سان گڏ چرچ ڏانهن روزو رکڻ ويو. هن سوچيو ته ٻيون چوڪريون به اتي آهن ڇو ته هن ڪڏهن به ڪيڇزم واري عورت سان رابطو ڪرڻ جي شروعات نه ڪئي هئي. اهو محسوس ڪندي ته مان اڪيلو آهيان، هن مون کي بي عزتي ڪئي: "ڪوڙو، بدمعاش". منهنجو استاد پڻ ٻين ماڻهن سان گڏ ان صبح جو ماس تي هو. اتي موجود ڪجهه عورتن کيس خاموش ڪيو. پادري آيو ۽ مون کي هٿ کان وٺي، اقرار لاءِ مقدس درگاهه تي وٺي ويو. هن مون کي خوبصورت لفظ ٻڌايو جيڪي مون اڳ ڪڏهن به نه ٻڌا هئا. مون کي ائين محسوس ٿيو ته مان جنت ڏانهن اڏامندو رهيو آهيان ۽ مون پاڻ کي چيو: "اها حقيقت ناهي ته پادرين زبانون ڪٿي ڇڏيندا آهن، ان جي برعڪس اهي ڄاڻن ٿا ته ننڍڙي چوڪريءَ جي تڪليف کي ڪيئن سمجهندا آهن. جيڪڏهن مان ڪريان ها ته خوشيءَ سان هن کي پاڪر پائي چوان ها.

هن مون کي پنج هيل مريس چيو ۽ مان واپس پنهنجي سيٽ تي ويس. چاچي فوراً مون کان پڇيو ته مون پادريءَ کي ڇا چيو هو ته اتي ايترو وقت رهي، ۽ مون چيو ته: -ان چوڪريءَ مون کي سيڪاريو ته اقرار راز آهي. - ها، پر توهان کي پهريون ڀيرو مون کي ٻڌائڻو پوندو - هارپي زور ڀريو. بالڪل نه. اتي ميس، ڪميونيشن ۽ ٻاهر نڪرڻ تي هنن مون کي مجبور ڪيو ته منهنجي چاچي جي هٿ کي چمي ۽ چيائون: "مهرباني ڪري مون کي برڪت ڏي". مون پنهنجي ڏاڏيءَ سان شروع ڪيو، هميشه اهو ئي جملو، پوءِ سڀني ماڻهن جي چوڌاري ويس. چاچي گيٽانا مون کي هڪ ڪتابڙو ڏنو. مون کي بک لڳي هئي، پر مون کي ڪنهن به ماني نه ڏني. عام طور تي،

هڪ ڀيرو تقريب ختم ٿيڻ کان پوءِ، اهو رواج هو ته بسڪٽ سان گرڻيٽا وٺڻ لاءِ ٻار ڏانهن وڃو، پر انهن کي بچائڻ جي انماد تي غالب ٿي ويا: منجهند جو اسان هڪ پليٽ پاسٽا کائيندا هئاسين ۽ منجهند ۾ اسان فوٽوگرافر ڏانهن ويا هئاسين. مائٽن ماءُ جي تصوير موڪلڻ جي صلاح ڏني.

مون سيڪنڊ ڪلاس پاس ڪيو هو ۽ تمام گهٽ مارڪن سان پاس ڪيو هو. ان سال اسان کي سڄي اونھاري ڳوٺن ۾ رهڻو پيو. مون اعتراض ڪيو: ”گهٽ ۾ گهٽ آچر تي مون کي اجتماع ۾ وڃڻو آهي ۽ پنهنجي ڏاڏي سان ملڻو آهي جيڪو اڪيلو آهي. هو تمام سٺو ماڻهو هو، دميءَ ۾ مبتلا هو. ڌيءَ هن کي نظرانداز ڪيو، جزوي لاپرواهيءَ جي ڪري، جزوي ان ڪري جو هوءَ پنهنجي مڙس جي اها حالت هئي، جو پاڙيسرين، مائٽن ۽ سسر کان هميشه ناراض رهندو هو.“

مون ڌوپيءَ کي ڏوٽڻ لاءِ ورتو ۽ مائڪليو کان گجھي طرح پنهنجي چاچي وٽ وٺي ويس، ٻي صورت ۾ مصيبت ٿيندي. هن پنهنجي پيءُ لاءِ به پيار محسوس نه ڪيو: هڪ ڏينهن هن جي اڌ پيٽن مان هڪ ڪاسٽرانگيا وٺي آئي ته کين ٻڌايو ته هو مري ويو آهي. ”جيڪڏهن تون نه نڪرندين ته مان تو کي گدا ۾ مارائي ڇڏيندس،“ هن کيس چيو.

جڏهن ڳوٺ ۾ ڪا پارٽي ٿيندي هئي ته ميوزيڪل بينڊ جي ميمبرن کي ”پيزو ڊورو“ پيش ڪيو ويندو هو، جنهن کي آئس ڪريم سڏيو ويندو هو، جنهن کي ان جي خاص مستقل مزاجي سبب سڏيو ويندو هو. چاچا مائڪل، اهو ڪڏهن به واضح نه ٿيو ته ڇا هن کي اهو پسند نه آيو يا ڇاڪاڻ ته هو سخاوت جي هڪ غير معمولي اشاري ڏانهن هليو ويو، مون کي اتان لنگهندي ڏسي مون کي سڏيو: ”ڪنستينا، اچو ۽ آئس ڪريم وٺو.“ ۽ تنهنڪري مون لطف اندوز ٿيڻ جو موقعو ورتو، انهن نادر موقعن تي، ڪجهه سٺو.

ڪجهه وقت اڳ بيڪينو جي ڊاڪٽر ڪوسينٽينو مون کي هڪ تفصيل ياد ڏياري جيڪا منهنجي ياداشت ۾ گم هئي. جڏهن ته بينڊ شهر جي گهٽين ۾ وڃندو هو، ٻارن پريڊ ۾ شامل ٿيڻ جي ڪوشش ڪئي. پر انهن جي موجودگي کي جواز ڏيڻ لاءِ ميمبر کي ”جاٽن“ ضروري هو. ان کي ثابت ڪرڻ لاءِ، هن پنهنجي جيڪٽ جي ڪيسي ۾ هٿ ڪيو. اهڙيءَ طرح مان پنهنجي چاچي مائڪل جي پٺيان لڳس، جڏهن ته گياني ڪوسينٽينو، هڪ ايليمينٽري اسڪول جي استاد جو پٽ ۽ بي بي پيءُ، پنهنجو هٿ گينگ ليڊر جي ڪيسي ۾ رکيو.

جنگ جي وچ ۾، ڪجهه بم نورا ۾ گرڻ شروع ڪيو. سڀ پڇي ويا ۽ ڪجهه واقفڪار اسان سان گڏ ڪاسٽرانگيا ۾ پناهه ورتي. مون لاءِ اها هڪ پارٽي هئي ڇو ته مان ڪمپني ۾ ٽي سگهيس. هر وقت اوچتو اوچتو ٿلهي جو آواز ٻڌڻ ۾ ايندو هو. افسوسناڪ خبر اها به پهتي ته اورلينڊو پيسٽري جي دڪان جي مالڪ جو پٽ بم ڌماڪي سان ڦاٽي پيو ۾ ماءُ، چوٿين وقت لاءِ حامله، روزا ۽ انتونيتا سان اڪيلو رهجي ويو. منهنجي Domodossola ٿيڻ لاءِ. وڃڻ کان ڪجهه مهينا پوءِ Bersagliere پيءُ کي سسلي واپس سڏيو ويو هو ته هڪ هن کي معلوم ٿيو ته هن جي ماءُ ايمانا نالي هڪ ننڍڙي چوڪريءَ کي جنم ڏنو آهي ۽ هن جي گهر واپس اچڻ جو امڪان آهي جيئن هن کي چار ٻارن سان گڏ ڇڏڻ جي اميد هئي.

۾ پهتو ته هن کي هڪ تلخ تعجب مليو: ايمانا Domodossola بدقسمتي سان، جڏهن هو ڏينهن کان پوءِ جيئرو رهڻ بند ڪيو هو. ٻن ڏينهن کان پوءِ هن کي واپس محاذ تي وڃڻو 12 هو. ڪجهه مهينن بعد - اهو 8 سيپٽمبر کان پوءِ غير يقيني ۽ عدم استحڪام جو دور هو - هو فوجي سروس کان فرار ٿيڻ ۾ ڪامياب ٿي ويو ۽ نووآرا ڏانهن واپس آيو ته جنگ ختم ٿيڻ جو انتظار ڪري پنهنجي ماءُ سان شامل ٿيڻ لاءِ. هن جوتن جو هڪ ننڍڙو دڪان کوليو. هر روز مان ڪيس ڏسڻ لاءِ ويندو هوس. منهنجي عمر جي لحاظ کان شرميلو، پر هوشيار، مون کي سمجهه ۾ آيو ته بابا هڪ شادي شده عورت سان، پر فوجي مڙس سان گڏ سمهڻ وارو هو. هڪ ڏينهن آئون پيزا برٽولامي جي مٿي واري گهٽي تي باڪس آفيس ۾ داخل ٿيس. اڳيان دڪان جو ماڻهو بابا سان ڳالهائي رهيو هو. مون پنهنجي آڱرين ۽ وچين آڱرين سان اشارو ڪيو ته منهنجي پيءُ جون اکيون ٻاهر ڪڍڻ لاءِ، جيڪو منهنجي ماءُ کي ڏوڪو ڏئي رهيو هو. پاڙيسري مون کي پڪڙي ورتو، جڏهن ته منهنجي پيءُ مسڪرائيندي چيو ”توهان جي پنهنجي ڪم جو... خيال رکجو.“ 44ع ۾ هڪ ڪارا وار چوڪرو پيدا ٿيو، هن جهڙو گھنگريل وار

۾ سندس ڏاڏو معدي جي ڪينسر ۾ مبتلا ٿي ويو. مون پنهنجي چاچي کان Badiavecchia اجازت ورتي ۽ ڪيس ڏسڻ لاءِ. مان اڪثر ڪري ڪاسٽرانگيا کان هيٺ لهي ايندو هوس ۽ درياھ جي ڪناري تي گهمندو هوس. مان هن کي بستري تي ياد ڪريان ٿو، پرامن. ڏاڏي اڃا دڪان ۾ مصروف هئي ۽ ان لاءِ ٿورو وقت ڏئي سگهي ٿي. هن زيتون جي هڪ شاخ هن جي هٿ ۾ ڏني ته هو مڪين کي پڇڻ لاءِ، پر هو وڌيڪ خراب ٿي ويو ۽ وڌيڪ طاقت نه رهي ۽ مون

انهن کي هن کان پري ڪري ڇڏيو. 2 نومبر 1944ع تي 66 سالن جي عمر ۾ جنت ڏانهن روانو ٿيو. بابا اڃا سسلي ۾ هو. جنازي ۾ سندس چاچا به شرڪت ڪئي.

هر وقت مون کي پنهنجي ماءُ جا ڪيئي خط ملندا هئا. 45 ۾ بابا ڊوموڊوسولا ڏانهن موٽيو ۽ 46 ۾ منهنجو ڀاءُ جيو سڀي پيدا ٿيو.

باب چوٿون - تيل، ڪوب جايون ۽ برائي اڪ

سڄي دنيا ۾ جنگ پکڙجي رهي هئي، رابطا ڏکيا هئا، ۽ اسان هاڻي ماءُ کان نه ٻڌو. ۾ واپس گهرايو ويو هو ۽ Bersaglieri Corps خوشقسمتيءَ سان، منهنجي پيءُ کي سسلي ۾ جڏهن هن کي ڪجهه ڏينهن جي آزادي ملي ته هو مون سان ملڻ آيو. جنگ جي ڪري بهراڙيءَ ۾ ماڻهو تمام گهڻا هئا. بي گهر ماڻهو عام طور تي پندرهن ڏينهن رهندا هئا، پر پوءِ شهر کي بمباري جو خطرو هو ۽ هنن سڄو سال بهراڙيءَ ۾ رهڻ کي ترجيح ڏني.

مون هر وقت انهن ماڻهن وٽ پناهه ورتي. اتي هڪ خاندان هو جنهن ۾ چار ٻار هئا جيڪي هميشه سٺي روح ۾ هئا جيتوڻيڪ انهن وٽ کاڌو نه هو. مون پنهنجن چاچن جي لالچ کي ڏٺو، جن وٽ تمام گهڻا سڪل انجیر هئا ۽ اهي ڪنهن کي به نه ڏنا هئا: مون هڪ سٺي مٺاي ورتي ۽ انهن کي گجھي طور تي وٺي آيا. مون ڪجهه ڀاڄيون محفوظ ڪيون جيڪي هنن مون کي ناشتي لاءِ ڏنيون. ايسٽائين سخت ماني: هڪ ٽڪرو جيڪو منهنجي چاچي اسڪول وڃڻ کان اڳ منهنجي ڪيسي ۾ رکيو هو، مون انهن ٻارن سان شيئر ڪيو ۽ ان جي بدلي ۾ انهن مون کي لکڻ لاءِ ڪجهه ڪاغذ ڏنائين، انهن مون کي جهولي تي ڪيڏڻ لاءِ ڪيو ۽ انهن مان هڪ رانديڪا، ڪرسيون ۽ ٺاهيا. گڏي لاءِ پلنگ جيڪي هن مون کي ۽ پنهنجي ننڍي پيڻ کي ڏنيون، جڏهن ته هن جي وڏي پيڻ اسان لاءِ رڱ ڊول ٺاهي.

ڪڏهن ڪڏهن ائين به ٿيندو هو ته مان درياھه جي ڪناري تي هليو ويس، جتي پرپاسي جون عورتون راه سان پنهنجا ڪپڙا ڌوئينديون هيون، ۽ مان اتي بيٺو بيٺو هوس ته ان باهه کي ڏسندو رهيس، جيڪا پاڻيءَ کي گرم ڪرڻ لاءِ ٻن وڏن پٿرن سان رکيل برتن ۾ ٻرندي هئي. مون ڪڏهن به پنهنجي چاچي کي اهي آپريشن ڪندي نه ڏٺو. هن تقريبن ڪڏهن به نه ڏٺو هو ۽ نه ئي هو درياھه ڏانهن ويو هو جڏهن اتي ڪو نه هوندو هو ته جيئن هن جا گندا ۽ تمام گندا ڪپڙا ظاهر نه ٿين.

ٻين دفعي مون انهن عورتن کي ڏٺو آهي، جيڪي ٻن ٽن ڏينهن تائين پٿرن تي اونهي ڪپڙي کي گهر ۾ ورهائينديون هيون. ان کي ٻوڙي ڇڏيو ۽ ان کي ٻرندڙ سج جي هيٺان سڪي ڇڏيو،

جيسٽائين اچو ٿي ويو. منهنجي چاچي هميشه مون کي گهر سڏيندي هئي پر مون ٻڌائڻ جو بهانو ڪيو. جنگ دوران، سندس ڌيءَ به هڪ ننڍڙي چوڪري سان گڏ تورين کان موٽي آئي هئي. سالواتور جي احترام کان ٻاهر، هن جي سوٽي، هوءَ هڪ راڻي وانگر علاج ڪيو ويو. ان عرصي دوران اهي ڳوٺ ۾ رهيا ۽ ان موقعي تي چاچي خوشبوءِ وارو صابن، ڪپڙي جا ٽوال، ڊش ڊرائير، ٽيبل ڪپڙا ۽ نپڪن ڪڍي سنو ٿاڻر پيدا ڪيو. ان جي بدران مون سان هڪ نوڪر جهڙو سلوڪ ڪيو ويو، جنهن کي ڪم هلائڻ ۽ چشمي مان پاڻي آڻڻ لاءِ موڪليو ويو، ڇاڪاڻ ته مهمان موڪلڻ بي عزتي هئي.

ڪرسمس آئي ۽، اتر جي رواج مطابق، صبح جو دلهن کي بيبي عيسيٰ طرفان سندس ڌيءَ کي هڪ خوبصورت تحفو ڏنو ويو: گڏي لاءِ برتن ۽ طشتين جو هڪ خوبصورت سيت. مان هن جي لاءِ خوش ته هوس، پر ساڳئي وقت مون کي ڪاوڙ به اچي رهي هئي، جيئن اهي ڳالهيون مون سان ڪڏهن به نه ٿيون هيون. مان ڪمزور ۽ ڪمزور ٿي رهيو هوس. انگور هئا پر افسوس ته انهن کي ڪاٺڻ لاءِ: انهن کي شراب لاءِ ڊٻائڻو پيو. تون رڳو پاڙيسرين کان چوري ڪائي گڏ ڪيا ويا پر انهن کي وڪڻڻ لاءِ. مون ڪجهه گجھي طرح کائي Hazelnuts. سگھين ٿو ڇڏيو، جيئن ڪاٺ ۾ ٻڪريون. منهنجا چاچا بسڪيٽ ٺاهڻ لاءِ صرف ڪرسمس ۽ ايسٽر تي کير خريد ڪندا هئا ۽ مون ان کي ابلندي ان کي چمچ سان ملائي ڇڏيو هو. منهنجي چاچي ڪڏهن ڪڏهن منهنجي لاءِ تريل انڊا تيار ڪندي هئي. مون کي اڪثر اميد هوندي هئي ته هوءَ ان کي منهنجي لاءِ ترائيندي :- اچو ته ان کي ڇڏي ڏيون ته جڏهن اسان وٽ ڪجهه هجي ۽ انڊا ڏيڻ وارو گذرندو هجي (هو ميسينا جو هڪ نوجوان هو جيڪو ٻهراڙيءَ جي چوڌاري انڊا گڏ ڪندو ۽ انهن کي تازو ڪري ڇڏيندو هو. ان کي وڪڻڻ ۽ پئسا حاصل ڪري سگھو ٿا. هن ٻن مهينن تائين انڊا گڏ ڪيا ۽ پوءِ وڪرو ڪيا.

ميسينا جي ماڻهن جن انڊا خريد ڪيا، انهن جي هٿن ۾ شايد هڪ ڪڪڙ هو. انجيران کي پيئڻو پوندو هو، فقط ٿورا کائي سگھجن ٿا، باقي سياري لاءِ وڪڻڻ يا محفوظ ڪرڻ لاءِ سڄ ۾ سڪي ڇڏيا ويندا هئا. آڪٽوبر جي مهيني ۾، شام جو خوبصورت سينگار ٺاهي ويندي هئي. جيڪڏهن ڪو ٿلهو بچيل هجي ها ته منهنجو چاچو ان کي ننڍي ڪمري ۾ ميز تي رکي ڇڏيندو هو (پليٽ تي نه، پر ڏيئا مان ٽٽيل تيل جي چٽيل چٽيءَ تي) ۽ صبح جو جڏهن هو اٿندو هو. چار چار ڪم تي وڃڻ لاءِ، هو مون کي اٿاريندو ۽ مون کي سينو هٿ ڪري چوندو: تون ناشتو ڪر. ”مون انهن جي فرمانبرداري ڪئي ۽ انهن کي بڪ کان ٻاهر کائي، پر اهي تيل ” وانگر چڪيا ۽ لازمي طور تي مون کي پيٽ ۾ درد ڏنو. چاچو گھمند ڪندي چيو :- مان پنهنجي پاڻي سان پيار ڪريان ٿو، رات جي دير هوندي به هن لاءِ سينگار تيار ڪندو آهيان. حقيقت ۾ منهنجي چاچي جي اکين ۾ نفرت هئي. ڪڏهن ڪڏهن اهي پيلا، ٻرندڙ ڳاڙها هوندا هئا جڏهن هو ناراض ٿيندو هو: جيتوڻيڪ اهي ننڍا هئا، اهي اکيون هن جي منهن تي حملو ڪيو. اهي ننڍڙا ۽ گهاٽا سوراخ هئا، جن مان نفرت جا وهڪرا نڪرندا هئا. ان دوران، پيچش ۽ ڪيڙا فتح ٿي ويا. ڪڏهن ڪڏهن منهنجي چاچي مون کي تيل جو هڪ چمچو ڏيندو هو. هي ڪيڙا

سان شروع "prichentu" پري رکي ٿو، هوءَ پاڻ کي قائل ڪرڻ لاءِ گوڙ ڪندي رهي... پوءِ هن کيو - Mazzai un vermu gruossu quennu à pagana, ùa u mazzu chi sugnu all Christian. يا سومر تي توهان ٻڌو ٿا، يا اڱارو تي توهان ٻڌو ٿا، يا اربع تي توهان ٻڌو ٿا، يا matteia، تي توهان ٻڌو ٿا Sabutu تي توهان ٻڌو ٿا، يا Vinardì خميس تي توهان ٻڌو ٿا، يا du jurnu of Easter u viermu sturdudu a tierra casca.

مون هڪ ٿلهي کير کي ماريو جڏهن مان ڪافر هو ۽ هاڻي مان ان کي هڪ عيسائي طور (ماريندو آهيان. پاڪ سومر تي، پاڪ اڱارو تي، پاڪ اربع تي، پاڪ خميس تي، گڊ فرائيڊي تي، (پاڪ چنچر تي، ايسٽر جي صبح تي. دننگ ٿيل ڪيڙو زمين تي ڪري ٿو.

مون کي خبر ناهي ته مان ڪيئن بچي ويس.

هتي اسان هڪ قوس کوليو.

ڪيترائي سال گذري ويا ۽ مون کي پيٽ ۾ درد ٿيو. مان هڪ ڪمري جي سائيز جي مشين سان ايڪس ري ڪرڻ لاءِ ويس. انهن مون کي ڪجهه اڇو پيپ ڏنو ته ڏسو ته ڪو السر آهي. بدقسمتي سان، ڪجهه به نه ڏسي سگهيو. ريڊيالوجسٽ چيو ته اهو گيسٽرائٽس آهي ۽ مون کي درد کي گهٽائڻ لاءِ ڪجهه فالج جو سامان ڏنو. مان ان نقطي تي پهچي ويس جو مان پاڻيءَ جو هڪ چمچو به پيٽ پري نه سگهيس. منهنجي عمر اٽڪل پنجويهه سال هئي. پاولو، آرمنڊو جي هڪ دوست، پياسينزا مان، مون کي هڪ ماهر وٽ وٺي وڃڻ جي تجويز ڏني. هو ڊاڪٽر مزو وٽ به آيو. گيسٽرو اسڪوپي جو اوزار ڳلي کان ٻاهر داخل نه ٿي سگهيو. مون کي خبر ناهي ته هن عورت کي ڪيئن بچائين، "ڊاڪٽر چيو، "پائيلورس بند آهي. گيسٽرو سان گڏ IV اسڪوپي ڪرائيندڙ سڀني ماڻهو پنهنجن پيرن تي ڪمري مان نڪري ويا. مون کي اسٽريچر تي. ڊاڪٽر مون کي ٻن مهينن لاءِ مضبوط علاج جو مشورو ڏنو. جڏهن مان موٽيس ته اوزار اڃا پاس نه ٿيو هو. ٽن مهينن لاءِ ٻيو به مضبوط علاج.

پهرين گهمڻ کان پنجن مهينن کان پوءِ، اوزار پائيلورس ذريعي پڇڻ شروع ڪيو. "معجزو!" ڊاڪٽر مزو چيو. هڪ دفعو ٽيوب هٽايو ويو ته هن مون کان ڪيترائي سوال پڇيا ته اهو سمجهڻ لاءِ ته اهو پيدائشي هو يا سبب. مان روئڻ لڳس: "شايد اهو ئي تيل هو جيڪو زيزي مون کي هر وقت ڪيڙن لاءِ ڏنو هو. ڊاڪٽر پنهنجا هٿ پنهنجن وارن ۾ رکيا: "تيل؟ ۽ تون اڃا جيئرو آهين."! علاج جاري رکندي، مون ڪڏهن ڪڏهن گيسٽرو اسڪوپي کي بار بار ڪيو.

ڊاڪٽر مازيو جي مهرباني جنهن منهنجي زندگي بچائي، هاڻي سالن کان پوءِ مان صرف ڪجهه ڪنٽينمينٽ دوائن سان ماني جو مزدو وٺي سگهان ٿو.

جڏهن ڪو هن کي بالڪوني مان سڏيندو هو، ته هن جي چاچي هن جو مٿو ڦيرايو. انهن پوءِ هن کي صلاح ڏني ته هڪ خالي پيٽ تي فيروڪائن جو هڪ ننڍڙو گلاس وٺو. هن پنهنجي مٿس کي اهو خريد ڪرڻ لاءِ راضي ڪيو ۽ صبح جو هن مون کي هڪ گلاس پڻ ڏنو.

ان کانسواءِ ان گهر ۾ وهم جو به راج هو. هن جي چاچي کي هر وقت مٿي ۾ سور ٿيندو هو جيڪو شراب پيئندو هو، پر هن جي چوڻ موجب ان جو سبب ڪنهن جي بچڙي نظر هئي. زال کي هن کي ويهڻو پيو: هن هڪ پليٽ ورتي، جنهن ۾ ڪجهه لوڻ ۽ تيل جو هڪ ڦڙو وڌو ۽ پوءِ مٿي جي سور لاءِ پرچينٽو چوڻ شروع ڪيو :- اوگليو بيريديتو، اوگليو سانتيسيمو، هن *morocchiu, ogliu biriditto, get out and chase away this mammucca...* (هن گهر ۾) هن کي پڇائي ڇڏيو برڪت وارو تيل، سڀ کان وڌيڪ مقدس تيل، هن گهر ۾) اچو ۽ هن کي پڇائي ڇڏيو داخل ٿيو ۽ هن بچڙي نظر کي هٽايو، برڪت وارو تيل، مضبوط ٿيو ۽ هن شيطان کي (پڇايو).

برڪت واري تيل جو هي ٿلهو وڌايو ويو، انهن جي عقيدتي مطابق، برائي نظر. ٿوريءَ دير کان پوءِ ڪمري جي چئني ڪنڊن ۾ پاڻيءَ جا چندا هنيا ويا ۽ سندس مٿي جو سور دور ٿي ويو.

زخمن کي پرڻ لاءِ، ڪبابن کي تيل سان ملايو ويو، ۽ گوشت جو ننڍڙو ٽڪرو برت ٺاهڻ لاءِ. اهو خوفناڪ مرڪب هو، انهن چيو ته، ناقابل اعتبار! صبح جو هنن مون کي مگنيشيا سان پاڻي جو گلاس ڏنو. ٿوريءَ دير کان پوءِ، سڀ ٽرڪڻ لڳا، مون کي پاڻ کي آزاد ڪرڻ لاءِ سردي ۾ ٻاهر وڃڻو پيو. جڏهن مان صحتياب ٿيس ته انهن مون کي هڪ عورت ڏانهن موڪليو جنهن جادو جا ڪرتب ڪيا: هن مون کي سر کان پيرن تائين هڪ تار سان ماپيو ۽ منهنجي افقي هٿن کي ساڳي سان. جيڪڏهن هڪ ٽڪرو غائب ٿي ويو ته اهو ان سال لاءِ موت کي روڪيو.

ٿوڙي جو پنهنجي طريقي سان چاچا خدا تي، سنتن ۾، مديني ۾ ايمان رکندا هئا. هر سال 8 سيپٽمبر تي اهي ٽنڊاري ڏانهن هلندا هئا، شهر کان چاليهه ڪلوميٽر پري بليڪ ميڊونا لاءِ وقف ڪيل پناهگاهه ڏانهن. پنجن سالن جي ڄمار کان ئي مون کي اها ٽپسيا ڪرڻي هئي.

ٽنڊي جي حرم جي زيارت جي موقعي تي، هڪ ڏينهن اڳ چاچي رڱن مان ڪپني (چڙي) ٺاهي هئي. چاچا وقت جي پابندي سان شڪار تي ويو ۽ گهر کڻي آيو هڪ يا ٻه جهنگلي خرگوش تيار ڪيو. هن آئيني ۾ ڏٺو ۽ *aubergines* پچائڻ لاءِ. هڪ سٺو تاثر ڏيڻ لاءِ، چاچي پڻ پريل ڪپڙي سان منهن صاف ڪيو. ان وقت ”ززا ڪٿي آهي، منهنجو حسن“ جو گانو رائج هو ۽ مون کي ان کي ”ززي“ سڏڻ جي عادت پئجي وئي.

اسان ٽنڊي کان شام جو اٽڪل يارنهن وڳي روانا ٿياسين ته صبح جو سوڀر پهتاسين. ٿڪل ۽ ٿڪل پنهنجي ڪمزوريءَ جي ڪري، مون ڪيترائي ڀيرا تازو پاڻي گهريو، پر هنن ٻين ٿڪل ماڻهن وانگر اسٽالن تان خريد نه ڪيو: اهي چرچ جي پرسان موجود واحد چشمي وٽ قطار ۾ بيٺا هئا، جتان گرم پاڻي وهندو هو. اها گرمي کي آرام ڪرڻ ۾ مدد نه ڪئي. روايت موجب، هنن مرغِي، وڏيون پاڇيون ۽ پاڇيون خريد ڪيون، پوءِ اجتماع ۾ ويا، مديني جي زيارت ڪيائون ۽ رستي ۾ هنن پنهنجي ڳوٺاڻن ۽ ماڻهن سان ملاقات ڪئي. منجهند جو اسان چوڌاري زيتون جي وڻن هيٺان کائڻ وياسين. اها شرم جي ڳالهه آهي ته مان ڏاڍو ٿڪل هئس، ان ڏينهن حقيقت ۾ دوستن جي سامهون سٺو تاثر ڏيڻ لاءِ هميشه منو کاڌو هوندو هو. لنچ ۾ تنور ۾ پڪا ٿيل جهنگلي خرگوش به شامل هو، جنهن کي چاڇا هميشه شام جو هڪ ٻه شام جو شڪار ڪرڻ لاءِ ويندو هو، جنهن ۾ پاڇيون ۽ مرچ، انگور ۽ گهر ۾ ٺاهيل بسڪيٽ شامل هئا. گهر موٽڻ لاءِ دوستن ٽرانسپورٽ جو وسيلو ورتو: ڪار يا گهوڙي سوار گاڏيون. مون ڏٺو، اڳي ئي استعيفيٰ ڏئي پيدل موٽڻ لاءِ. جيڪڏهن ڪو چاڇو هجي ها ته گهوڙي تي سواري ڪري سگهان ها، بي صورت ۾ اهو ڏکوئيندڙ هو.

باب پنجون - اُلو

اڃا به مذهب جي موضوع تي، ڇاڪاڻ ته منهنجو ڇاڇو هڪ برادرانه ميمبر هو، انهن جو فرض هو ته اقرار ڪن ۽ سان جارجيو جي چرچ ۾ پام آچر تي گفتگو ڪن. تقريبن صبح پنجين وڳي ٿي، پادريءَ پهرين سڀني مردن کي هڪ چپل ۾ اقرار ڪيو، پوءِ عورتن لاءِ اقرار گاهه ڏانهن ويو.

جڏهن هن جي ڇاڇي جي باري هئي، جنهن هڪ وڏي ڪاري شال پهريل هئي، هوءَ ڪپڙا لاهي گيٽ جي ويجهو آڻي پاڻ کي جيترو ٿي سگهي ڍڪيندي هئي: ائين پئي لڳو جن هوءَ ڪيمومائل جا ساهه کڻي رهي هجي. هن اقرار ڪيو ۽ پوءِ: - هاڻي توهان جي مورڙ آهي - هن مون کي ٻڌايو. جيتوڻيڪ مون سال دوران اعتراف ڪرڻ چاهيو ته مان نه ڪري سگهيو. منهنجي ڇاڇي مون کي گاريون ڏيندي چيو: ”تون رب جو مذاق نه ڪر، سال ۾ هڪ ڀيرو ڪافي آهي، بي صورت ۾ تون ميزباني وٺڻ جي لائق نه آهين، ڇاڪاڻ ته تون اکين سان به گناهه ڪري سگهين ٿي.“

اٽڪل نو وڳي مقدس ماس، ڪميونيشن ۽ سڌو گهر. هميشه وانگر، معمولي سببن جي ڪري، هن جي ڇاڇي قسم کڻڻ شروع ڪيو ۽ هن کي اعصابي ڪنگهه هئي. ناقابل بيان منظر پيش آيا: جيڪڏهن ان ڏينهن ڪنهن کي ڪنهن سبب جي ضرورت هئي، اهي ٽڪائي نه سگهندا هئا، نه ته اهي رب کي پنهنجي وات مان ڪڍي ڇڏيندا. جيڪڏهن بدقسمتيءَ سان ائين ٿي ها ته هو ڊيگريءَ جو ڍڪ ڪڍي، ان ۾ اڇلائي وري پاڻي ۽ ڪنڊ سان گڏ پيئندو هو. هولي هفتو دوران، ماڻهو رات جو به ڳوٺ ۾ رهندا هئا ته جيئن فقير جي شام جي واعظ ۾ شرڪت ڪن. خميس تي ڪولمبي تيار ڪيا ويا، مختلف شڪلين ۾ هڪ بسڪيٽ آڻو سخت ابليل انڊن سان پاڻي ۽ انيلا سان ابليل، هڪ زهريلو رنگ وارو جزو. گڊ فرائيڊي تي صبح جو روزو رکڻ واري ڏينهن اسان سڀني گرجا گهرن جو دورو ڪيو جيڪو ڪٿڪ جي ٻوٽن سان سينگاريو ويو هو، پوءِ اسان پوٽي جا ٽي پن ننگيا (جنهن جي خوشبوءِ سان دوائن واري جڙي (جيڪا سڄي سال جي خوشحالي جي ضمانت هئي).

توهان کي ڏينهن ۾ ڪم ڪرڻ جي ضرورت نه هئي ته جيئن صليب تي لڳل يسوع کي ايڏا رسائڻ کان بچڻ لاءِ، جيڪڏهن توهان سڀنيءَ کي سلائي ڇڏيو ته ان کي چنگهي پوندي،

جيڪڏهن توهان ڏٺو ته توهان جي جسم کي نقصان پهچڻ جو خطرو آهي، وغيره انهيءَ ڏينهن لاءِ، مون جيڪو ڪجهه ڪيو، سو مون کي به نه لڳو، نه ته يسوع روئي ها. چنچر تي يارنهن وڳي اتي امن ۽ قيامت جو ماس هو. سڀئي ٻار ڪبوتر کڻي آيا ته پادريءَ جي آشيرواد حاصل ڪن ۽ پوءِ ان کي کائين. مان اهو اطمينان ڪڏهن به ختم نه ڪري سگهيو آهيان ڇاڪاڻ ته مون کي اسڪول جي سفر لاءِ پنهنجي ڪبوتر کي ٻن انڊن سان بچائڻو هو جيڪو ايسٽر کان پوءِ اڱاري تي منظم ڪيو ويو هو. مون کي استاد کي هڪ آنو پيش ڪرڻو هو. ايسٽر جي ڏينهن هنن مون لاءِ شاهي پاستا مان ٺهيل هڪ ننڍڙو ليمب خريد ڪيو، اهو سڀ کان ننڍو ته جيئن گهڻو خرچ نه ٿئي. چاچو ايترو ڪنجوس هو جو هن پنهنجي بوٽن کي ڪڍي مان چمڪايو، جيڪا باهه تي ٺهيل هئي. جيڪڏهن منهنجي چاچي کي خبر هئي ته هو نوڪري ختم ڪري رهيو آهي ۽ اهي ان لاءِ ادائينگي ڪري رهيا آهن، هن مون کي صلاح ڏني: "پنهنجي چاچي کان پڇو ته ڇا هو پئسا کڻي آيو آهي."

هوءَ ۽ مون کي لڳ ڀڳ هن کي ٻن ننڍڙن ٻانهن وانگر پوڄيو هو، جيستائين هو هليو ويو ۽ هن کي ڏهه لائڙ ڏنائين ۽ پنج مون کي. مان پنهنجو پئسا خرچ نه ڪري سگهيس ڇاڪاڻ ته اهو سور جي ڪناري لاءِ مقرر هو. هڪ دفعي مون پنهنجي چاچي کي چيو ته مان لائري ڪيڏن چاهيان ٿو. هوءَ اتفاق ڪيو ڇو ته هوءَ کٽڻ جي اميد هئي. منهنجو ڪوڙ هو. حقيقت ۾ مون پنهنجي هم جماعتن جي مقابلي ۾ لباس پائڻ ۾ ڪمزور محسوس ڪيو: انهن وٽ سڪرت هئا، پر منهنجي چاچي کي اهي پسند نه هئا ۽ مون کي مڪمل لباس پائڻ تي مجبور ڪيو ويو. اهي سڀئي اڇا، ناسي يا نيري ڪپهه جي ڳچيءَ جا جراب پائيندا هئا، مون کي هن جي نارنجي رنگ جي جرابين سان ٺاهڻو هو، جنهن جي قيمت ٻين کان گهٽ هئي. مون انهن کي لچڪدار بينڊ جي مدد سان گوڏن کان مٿي ڪيو، پر سڀ کان وڏو مسئلو اهو هو ته، پيرن کان سواءِ، اهي ٿڙيءَ تائين پهچي ويا. ان جي مٿان مون ڪف سان گڏ مختصر جرابين جو جوڙو پاتو. مان اڳ ۾ ئي ڪافي حد تائين پسمانده ٿي چڪو هوس ۽ مون کي پنهنجي ڪپڙن لاءِ به بيهڻو پيو. پنجن ليٽرن سان مون هڪ وڌيڪ مهذب جرابين جو جوڙو خريد ڪرڻ جو ارادو ڪيو هو، جيڪو آئون صبح جو ڪلاس ۾ داخل ٿيڻ کان اڳ پائيندس. ان ڏينهن دڪان بند هو. مان پئسا کڻي گهر نه وڃي سگهيس ڇاڪاڻ ته منهنجي چاچي کي ملي ها. مون انهن کي خچر جي رستي تي پٿر جي هيٺان لڪائڻ جو سوچيو. رات جو مينهن وسڻ لڳو، ۽ ڪاغذ جا ٺهيل هٿ ڪري، اهي مڪمل طور تي ٿڙي پڪڙي ويا، جيئن مون کي ٻئي ڏينهن صبح جو احساس ٿيو جڏهن آئون انهن کي واپس وٺڻ ويو.

پندرهن ڏينهن گذري ويا ۽ منهنجي چاچي مون کان پڇيو ته ڇا مون لائري کڻي آهي؟ تڏهن به مان ايماندار نه هئس ۽ ها چيو. اهو پئسا ڪڏهن به نه آيو. گڊ فرائيڊي تي، اسان جي ليڊي آف سورز جي اعزاز ۾ جلوس جي دوران، استاد سان ملاقات ڪئي، هن کان وضاحت لاءِ پڇيو. مان شرم کان مري رهيو هوس. قدرتي طور هوءَ هر شيءِ کان بي خبر هئي، تنهن ڪري مون کي پنهنجي چاچي کان سندس سخت نگاهن هيٺ به چمائون مليون. مان هميشه خوشيءَ

سان اسڪول ويندو هوس، پر خراب نتيجن سان. مون کي ڪو به نه سمجھي سگھيو ۽ سفارشن جي ڪري مون کي هميشه ترقي ڏني وئي، تنهنڪري منهنجي ماءُ پرسڪون هئي ته انهن هميشه مون کي پڙهايو. مان صرف ٻلي سان نڪ ٿي چڪو هوس، جيستائين هڪ ڏينهن شرابي چاچو شهر مان ڪجهه ٿارين سان واپس آيو ۽ جانور پاڻ کي ڪارائڻ لاءِ هڪ ٽڪرو ڪڍي ويو. سپاهين جي چڏيل مشڪ ڪڍي، هن کي ڳوٺ جي کليل ميدان ۾ ماري چڏيو. اها منهنجي لاءِ وڏي مايوسي هئي.

چلڻ وقت مان پاڙيسرين جي بنيءَ تي رکيل ڪٽڪ ۽ جَوَن جا اناج کڻڻ ويس، هڪڙي ٿانءَ ۾ وجهي درياھ تي مسز ٽنڊارا جي مل تي وٺي ويس. ان کان پوءِ مان اٿو ڪڍي نووارا پنهنجي ماءُ جي ڪزن وٽ ويس، جيڪا ٻن ننڍڙن ٻارن سان گڏ بيوهه هجڻ ڪري، صبح جو ڪائين ۾ ڪائون گڏ ڪرڻ لاءِ ويندي هئي ۽ ان لاءِ ماني تيار ڪرڻ لاءِ تنور ٻاريندي هئي، جيڪي ان لاءِ اٿو ڪڍي ايندا هئا، ۽ ڪجهه پئسا ڪمائيندا هئا. ٻارن لاءِ ٿوري ماني

سيپٽمبر ۾، جڏهن انجیر پختي ٿي ويا هئا، مون ٻوٽن تي چڙهائي ڪئي ۽ لڏيد ميوا چونڊي، انهن کي شاخن مان ٽلهي سان ٽنگيل ڪندن جي ٽوڪرين ۾ رکيو. انجیرن کي ڪٽي، ڇت تي سڄ ۾ سڪي وڃڻ لاءِ چڏيو ويو. ٿورن ڏينهن کان پوءِ سڪي ويا. وڏين ٽوڪرين ۾ پوکيل اهي سياري ۾ کائي ويندا هئا. ان خوبصورت وقت ۾ ٻهراڙيءَ جي هڪ پاڙيسري مسز ماريا سڪل انجیر تيار ڪرڻ آئي. مان اڪثر هن سان ملڻ ويندو هوس. هوءَ ڪيترن ٻارن جي ماءُ هئي. انهن مان هڪ، ڪارميلو، مرگي جي بيماري هئي. هر وقت هو هاڻي نه مليو. پریشان ماءُ کيس ڳولھڻ لاءِ وئي ۽ مان به ساڻس گڏ ويس ته لڳ ڀڳ مزو اچي رهيو هو.

جڏهن مان پنجين درجي ۾ هئس ته استاد اسان کي چيو ته اسان جي والدين کي ٻڌايو ته هوءَ اسان کي فلم ”دي لئل الپائن“ ڏسڻ لاءِ سٽنيما گھر وٺي ويندي. چاچا: ”توهان اهو گند ڏسڻ نه وڃو. سامهون پادريءَ جو پائڻيو ٻڌو هو.“ توکي هن کي موڪلڻو آهي، مون هن کي به نه ڏٺو آهي. پوءِ اهي هليا ويا ۽ مان وڃڻ جي قابل ٿي ويس.

ماءُ کان منائي ڪڍي هڪ پيڪيج آيو هو. مون کي اسڪول وٺي آيو هو. اهو ڏڪار جو وقت هو ۽ مٺايون به گهٽ هيون. منهنجي استاد جي پيڻ چوٿين درجي کي پڙهائيندي هئي جڏهن مان پنجين درجي ۾ هئس. هن مون کان غريب ننڍڙي چوڪريءَ لاءِ منائي گھري، جيڪا بيمار هئي ۽ مون اهي سڀ هن لاءِ چڏي ڏنا.

ع ۾ منهنجو پيءُ ڊوموڊوسولا موٽي آيو. مون کيس اپريل 1946ع ۾ ٻيهر ڏٺو ۽ ساڻس 1945ع ۾ منهنجي ماءُ به هئي، جيڪا ٻار جي انتظار ۾ هئي.

مون پنهنجي والدين سان لڳ ڀڳ ڏهه خوشيءَ جا ڏينهن گذاريا. مان اڪثر پنهنجي دادا ۽ چاچي سان ملڻ ويندو هوس، تنهنڪري مان جيترو چاهيندو هوس ۽ پنهنجي ناني کان گهڻو سوڊا پيئندو هوس، جيڪي انهن کي وڪرو ڪندا هئا. آخر ۾ منهنجي ماءُ مون کي پاڻ سان گڏ

اتر اٿلي وئي وڃڻ تي چاهيو، پر منهنجي چاچي، هميشه ڪوڙي ۽ خودغرض رهي، هن مون کي پاڻ سان گڏ ڇڏڻ لاءِ راضي ڪيو. مان پنجين درجي ۾ هئس، هميشه منهنجي ڪمزوري جي ڪري جدوجهد ڪئي. امتحان جي ڏينهن ۾ سندس ننڍي پاءُ جي ڄمڻ جي خبر پهتي. مڪمل طور تي خوش، پر ساڳئي وقت اداس، مون خوشي ۽ درد سان روئي ڇڏيو. شايد ان ڪري استاد مون کي پروموت ڪيو، جيتوڻيڪ مون امتحانن دوران وات نه کوليو هو. ان سال هنن ڳوٺ ۾ هڪ هاءِ اسڪول سيڪشن قائم ڪيو ۽ منهنجي لڳ ڀڳ سڀني ڪلاس ميٽن ان ۾ داخلا لاءِ داخلا امتحانن جي تياري ڪئي هئي. مون لاءِ ڪو به موقعو نه هو: منهنجا چاچا يقين رکندا هئا ته صرف اولو ان قسم جي اسڪول ۾ شرڪت ڪندا هئا. حقيقت ۾، هڪ دفعو انهن هاءِ اسڪول ختم ڪيو، انهن کي پنهنجي ماسٽر جي درجي لاءِ ميسينا ڏانهن وڃڻ گهرجي. منهنجي والدين کي ڪتابن لاءِ پئسا موڪلڻ جي باري ۾ سوچڻو پوندو، اهي ڪو به خرچ نه ڪن ها. مان روئندي رهيس ڇاڪاڻ ته مان پنهنجي پڙهائي جاري رکڻ چاهيان ٿي. ان کان پوءِ هنن مون کي ٻن سالن جي پروفيشنل ڪورس ۾ داخلا وٺڻ جو موقعو ڏنو، جيڪو هڪ تمام غريب مڊل اسڪول آهي، جيڪو ٻن سالن تائين هلي ٿو. غريب ماڻهو اتي ويا، ڪنهن به صورت ۾ مون قبول ڪيو. هلندي هلندي، صبح ۽ منجهند جو مون ڪورس ۾ شرڪت ڪئي. اسڪول ملايو ويو: سڀ کان وڌيڪ سخت مردن پنهنجا هٿ ڊائريڪٽر جي خلاف بلند ڪيا جيڪي رياضي سيکاريندا هئا، انهن اطالوي ۽ فرانسيسي استادن کي پڻ چڪايو. چوڪرين کي گهر جو ڪم ۽ مردن کي زرعي علم سيکاريو ويندو هو. حقيقت ۾، اسان ڪجهه به نه سڪيو. شرميلو ٿيڻ ۽ سڪڻ جي وڏي اڃ سان منهنجو فائدو سنو هو.

اسڪول جو سال ختم ٿيڻ کان اڳ استادن اسان کي خيراتي ٿيٽر لاءِ تيار ڪيو هو. مون کي اسٽريٽ آرچن وانگر لباس ۾ ظاهر ٿيڻو هو. اتي سندس چاچي جي ٽوپي هئي، شارٽس غائب هئا. جڏهن مون پنهنجي چاچي کي ٻڌايو ته، هن چيو ته "تون بيوقوف آهين ته باند ڦٽي ڪري". مون دل نه هاري: مان حجام جي زال ليزا وٽ ويو ته هن جي پٽ جي پتلون قرض وٺڻ لاءِ پڇي. پوءِ پرفارمنس جي شام تي مون اسٽريٽ آرچن جو لباس پهريو، ڪافي تازيون وڄائڻ ۽ پنهنجن چاچن جي نااميدي جي وچ ۾، جيڪي ان موقعي تي سامعين ۾ موجود هئا.

بدقسمتيءَ سان اهي ٻه سال به گذري ويا ۽ مون هميشه لاءِ اهو سوچيندي اسڪول ختم ڪيو ته مان اڳي کان به وڌيڪ جاهل ۽ جاهل رهيو آهيان.

باب ڇهين - مهرباني ڪري مون کي معاف ڪريو

(ستارن جي روشني)

مان ٻارهن سالن جو هئس ته آگسٽ ۾ منهنجي ماءُ منهنجي پيءُ ۽ ننڍي ڀاءُ سان مون سان ملڻ آئي، جنهن کي مون پهريون ڀيرو ڏٺو هو. هن جو ننڍڙو چهرو ڏسي مون کي خوشي ٿي ۽ مون کي اهو ڏينهن ياد اچي ويو، جيئن منهنجي زندگيءَ جو بهترين ڏينهن. منهنجي ماءُ پيءُ پڪو ارادو ڪيو هو ته مون کي واپس اسڪول وڃڻ لاءِ پاڻ سان گڏ وٺي هلن، پر منهنجي چاچي کين ان خيال کان چرڪ ڀريو: هوءَ مون کي واپار جي چڱيءَ طرح سيکارڻ جي اميد سان سيمي اسٽريس ڪري موڪليندي. ۽ ائين ئي ٿيو، منهنجي مرضي جي خلاف. منهنجا والدين ڇڏي ويا ۽ مان هڪ بيوقوف وانگر سسلي ۾ رهيس. ان وقت کان وٺي مون کي ڪو به سڪون نه هو ۽ هميشه گجھي نموني روئيندو رهيس. منهنجي چاچين جو چوڻ هو ته منهنجي ماءُ پيءُ يقيناً مون کي انهن وانگر پيار نه ڪيو هوندو، جو هنن مون کي ڏيءَ وانگر پاليو هوندو (هڪ ڏيءَ به مون وانگر ئي درد مان گذري هوندي). (هڪ ڏينهن منهنجي چاچي شهر جي هڪ بهترين مهراڻ وٽ وئي، جتي منهنجي ماءُ به واپار سکي هئي، ان کان پڇڻ لاءِ ته ڇا هوءَ مون کي نوڪري ڏيندي؟ ڊريس ميڪر جواب ڏنو ته هن وٽ اڳي ئي ان چوڪريون آهن ۽ ان جو تعداد وڌائي نٿو سگهي. ٻئي ڏينهن هن جي چاچي هن کي سمجهائڻ لاءِ ڪجهه انڊا کڻي آئي ۽ چيائين: ”هڪ مهيني اندر واپس اچجانءِ، ٽي سگهي ٿو ته ڪو شاگرد تورين وڃي رهيو هجي ۽ تنهنجي پاڻي لاءِ ڪا جاءِ مفت رهي. وقت سان، هڪ مهيني کان پوءِ منهنجي چاچي مون کي ليبارٽري ڏانهن موڪليو. نوجوان عورت، جنهن جي اوچائي هڪ اڌ ميٽر کان به وڌيڪ نه هئي، تنهن منهنجو استقبال ڪيو: ”نيڪ آهي، مان توکي وٺي ويندس، ڇو ته مون کي تنهنجي لاءِ افسوس آهي، منهنجو خيال آهي ته تون ڳوٺ ۾ رهڻ بدران مون وٽ اچڻ کي ترجيح ڏيندين. پنهنجي چاچي سان.“ هو ائين سوچڻ ۾ بلڪل غلط نه هو. ٻئي ڏينهن ائين وڳي مون کي ڏيکاريو.“ ليبارٽري کي صاف ڪرڻ شروع ڪر، ”هن مون کي چيو، ”پوءِ تون فرش ڌوئيندين.“

ڪهاڻي مون کي بدبوءِ ڪرڻ لڳي هئي. مون کي صاف ڪرڻ جي باري ۾ مقرر ڪيو ويو آهي جيترو بهتر ٿي سگهي ٿو. قد ۾ ننڍو هئس، ٻارهن سالن جو هئس، پر اٺ ڏنم.

مون کي اها خبر نه هئي ته فرش ڪيئن ڌوئي: بهراڙيءَ ۾ اهو پٿر جو ٺهيل هوندو هو ۽ ڳوٺ ۾، جتي ٽائلس لڳل هونديون هيون، منهنجي چاچي ڪڏهن به ان کي ڌوئي نه ڌوئي ته جيئن اُهي سڪي نه وڃن. مون پنهنجي پوري ڪوشش ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي، پر مهراڻ مون کي گدا سڏيو، ڇاڪاڻ ته مون چڱيءَ طرح نه ڌوئي هئي. نو وڳي مزدور اچي ويا ۽ نئين مقصد (ننڍي چوڪري (۾ دلچسپي وٺڻ لڳا. انهن سڀني مون ڏانهن رحم جي هوا سان ڏٺو. مون سندن تقريرون ٻڌيون ۽ زندگيءَ جي ضروري شين کي نه ڄاڻندي حيران ٿي ويس. هر وقت هنن مون کي ڪجهه سيمس اسٽريس جون نوڪريون ڏنيون، اهي شيون جيڪي مون کي ڪرڻ پسند نه هيون، هميشه پڙهائڻ جي قابل نه هئڻ بابت تلخ رهي. ان ڏينهن جو هڪ مثبت پاسو هو: منجهند جو، بهراڙيءَ ڏانهن نه موٽڻ جي، مون گهر ۾ خاموشيءَ سان ماني کائي، ٽيبل تي نيپڪن وڇائي، گلاس، پاڻيءَ جي بوتل ۽ پليٽ جو بندوبست ڪيو. مختصر ۾، سخت مانيءَ ۽ پٺير جو هڪ ٽڪرو کائڻ لاءِ مون کي تمام عام ماڻهن وانگر ٽيبل تي ويهڻ جو مزو آيو. ماني کائڻ کان پوءِ مان هڪ پارٽيسريءَ وٽ ويس، جيڪو مون کان نو سال وڏو هو ۽ سيمي اسٽريس هو. هن منهنجي اکين کي کولڻ ۾ مدد ڪئي منهنجي بيوقوف ڏانهن. هن جي ماءُ، هڪ پيڻ هاڻي جي ٽنگن سان ۽ ٻيو غلط هن سان گڏ رهندو هو.

ڪڏهن ڪڏهن مون کي سوپ جو پيالو کائڻ جي دعوت ڏيندا هئا. مهراڻ مون کي ٻارن جي ڪپڙن تي ڪراس سلائي ڪنگائي ڪرڻ ۾ مدد ڪرڻ لاءِ چيو. هڪ دفعي مون کي غم جو بحران آيو ۽ نوڪري اڌ ۾ ڇڏي وئي. ٻي دفعي، ناراضگي جي ڪري، مون برازيئر مان راه ڪڍي ان کي ڏاڪڻ جي پرسن پوکي ڇڏيو. چيائون: ”اتي ڪير آهي؟ ڇا مون کي ڪا بيماري ٿيندي؟“ آخر ۾ هنن مون کي سمجهي ورتو ۽ مون کي معاف ڪري ڇڏيو.

ڪڏهن ڪڏهن مان يتيم ٻارن سان ڪيڏڻ لاءِ انتونيانو يتيم خاني جي ننهن ڏانهن ويندو هوس. مون انهن تي ٿورو حسد ڪيو ڇاڪاڻ ته اهي پنهنجا ڏينهن ترتيب سان گذاريندا هئا. هنن هميشه چڱيءَ طرح سان ميز تي کاڌو، پوءِ راند ڪيائون ۽ آخر ۾ مقرر وقتن تي پاڻ کي خدا جي عبادت لاءِ وقف ڪري دعائون ڪيائون. مون سوچيو: - اهي خوش قسمت آهن، انهن جا والدين نه آهن ۽ اڃا تائين اهي نين سان گڏ رهندا آهن، جڏهن ته مون وٽ والدين آهن پر انهن خوفناڪ چاچن سان گڏ رهڻ تي مجبور آهيان. انهن جي ڄاڻ کان سواءِ، پوءِ جي بور ڪندڙ پڇا ڳاڇا کان بچڻ لاءِ، مان هر وقت ڳوٺ ۾ رهندڙ هڪ چاچي سان ملڻ ويس. مون هن کان پئسا گهريا ته منهنجي والدين کي خط موڪلي کين عرض ڪيو ته مون کي پاڻ سان گڏ وٺي وڃن.

هر سال نومبر ۾ اهي مون کي سانت اوگو ميلي ۾ وٺي ويندا هئا، جيڪا پيانو ويگنا ۾ ٿيندي هئي. هن جڳهه تي دادا ڏاڏي هڪ شيد قائم ڪيو جتي هنن گريل گوشت ۽ سساج تيار ڪيا

جيڪي هنن شراب جي سٺي گلاس سان گڏ وڪڻندا هئا. منهنجي لاءِ اهو موقعو هو ته مان پنهنجن پيارن ماڻهن سان گڏ رهي، سٺو گوشت چڪڻ ۽ رنگين سوڊا پيئڻ، برازيئر، لالئين، مٽيءَ جي ٿانون، ڪوارٽ ۽ بمبيلي وڪڻندڙ اسٽالن کي ڏسان.

ٻئي ڏينهن اسان وري بديا ويڪيا ڏانهن سانت اوڳو جي عيد لاءِ وياسين، هڪ اجتماع، هڪ ننڍڙو جلوس ۽ پوءِ ٻيهر منهنجي دادا دادِي جي دڪان تي، جن مون کي ساسج، ماني ۽ سوڊا پيش ڪيا، اهو هڪ ننڍڙي بوتل مان اڇلايو ويو، جيڪو بال سان بند ڪيو ويو. اندروني ۾

هڪ دفعو ڪرسمس کان اڳ اسان 3 ڏينهن لاءِ ميسينا ويا هئاسين. اسان هڪ ماڻه وٽ سمهي رهياسين. مون کي هن کي ڪجهه به پسند نه آيو: هن پنهنجي چاچي کي ٻڌايو ته هن بازار جي هڪ هاريءَ کان انڊا چوري ڪيا آهن، هن جو ڏيان چڪائيندي. مون ڪيچزم ۾ سڪيو هو ته توکي چوري نه ڪرڻ گهرجي. شام جو اسان پنهنجي ڌيءَ سان گڏ هڪ صاحب وٽ وياسين جيڪو مجسمو ٺاهي رهيو هو. سخي ٿيڻ لاءِ، منهنجي چاچي مون کي اهي خريد جي گريس ٿيل ميز تي آئون هڪ پيدائش جو منظر ٺاهي Castrangia. ڪرڻ لاءِ پئسا ڏنا جي شاخن ۽ ڪجهه ڪپهه جي ڦڙن سان مون هڪ جهوپڙي ٺاهي. شام asparagus. سگهيو جو مون ٻن موم بتين جي ماحول جو مزو ورتو جيڪو اخروت جي گولن سان ٺهيل تيل ۾ پڪڙيل هو ۽ بيبي عيسيٰ جي اڳيان تار جو هڪ ٽڪرو. چاچا مائڪل به ان خيال کي ساراهيو ۽ مون کي انعام ڏيڻ تي چاهيو ته ”نتويا، به ٿلهي ناسيءَ جا چلڪا“ ۽ منهنجي چاچي انهن کي پنهنجي بستري هيٺان آڻڻ لاءِ وئي، جتي اهي رکيا ويا هئا.

جڏهن مان نووآرا ۾ اڪيلو سمهڻ لاءِ روانو ٿيس، ته ڪرسمس نوينا دوران مان پنهنجي پاڙيسري انتونينا سان گڏ ان خدمت ۾ ويس جيڪا صبح 5 وڳي انونزيتا چرچ ۾ منعقد ڪئي وئي هئي. چرچ جي پٺيءَ تي سيڪرسٽ هڪ فيس لاءِ ڪرسيون ڏنيون. اسان انهن کي گهر کان وٺي آيا آهيون. واپسي تي اسان ڪيرولينا، انجنيئر جي ڌوڻي واري عورت جو دورو ڪيو، جيڪو صبح جو سویر ئي ڏاکڻين هيٺ ڪم ڪري رهيو هو. ان وقت هوءَ سان فرانسسڪو جي چشمي مان پاڻي ڪيڏ لاءِ، ڪاٺ جي ٽپ کي پرڻ لاءِ وڏين ڪوارٽرن سان وڃي چڪي هئي. هن چيو: ”ڪاسي، هتي انتظار ڪريو، مان ڏسان ٿو ته گذريل رات جي ماڻهن وٽ ڪي بسڪيٽ بچيا آهن، ته پوءِ توهان ناشتو ڪري سگهو ٿا.“ هو لڳ ڀڳ ڪڏهن به خالي هٿ نه موٽيو. مون انتونينا کي اچڻ جي دعوت ڏني ۽ اسان برازيئر کي روشن ڪيو. جڏهن ڪيرولينا کي ڪاٺ لاءِ ٻيو ڪجهه نه مليو ته مان باورچي خانه ڏانهن ويس ته سخت مانيءَ جو هڪ ٽڪرو ۽ بومبيلو ”پاڻيءَ جو هڪ گلاس. اسان 8 وڳي تائين ڊوليز ٺاهڻ لاءِ روانا ٿياسين، پوءِ اسان کي ”الوداع چيو: مان ورڪشاپ ڏانهن ويس، انتونينا پنهنجي ماءُ جي مدد ڪرڻ لاءِ هن جي گهر وئي، چاڪاڻ ته هوءَ 8 ڀائرن سان گڏ اڪيلي ڌيءَ هئي.

نووآرا ۾ اڪيلو مون کي شهري وانگر محسوس ٿيو. مان جڏهن دادا تري سان ملڻ ويس ته مون سندس دريون صاف ڪيون ۽ هن مون کي ”سريا“ هڪ ٽپ (ڏني. مان نيل پالش خريد

ڪرڻ لاءِ ويس. مون ان کي هٿائڻ لاءِ محلول پڻ خريد ڪيو جڏهن مون محسوس ڪيو ته پاڻوڊر طور استعمال ڪيو. افسوس: هڪ talcum مان پنهنجي چاچي سان ملندس. مون ڏينهن مون ان کي منهن تي چڏي ڏنو ۽ پنهنجي تڪليفن، طمانن ۽ بي عزتين مان گذري ويو. انهيءَ گندي لاءِ پئسا ڪٿان آيا؟ ”۽ مون چيو: ”چا تون اٿو نٿو ڏسين؟ ان دوران پاڙيسري ” ٻئي پاڙي ۾ هليا ويا هئا. هڪ ڏينهن هنن مون کي سرڪس وڃڻ جي دعوت ڏني. ”مون وٽ پئسا ناهن“... مون چيو. انهن مون کي قرض ڏنو. منجهند جو ملاح ليبارٽري ڏانهن شو مان لطف اندوز ٿيڻ لاءِ: ٽريپيز تي بندر، گهوڙن تي سوار ٻار، هاڻي، مسخري، اهڙيون شيون جيڪي اڳي ڪڏهن نه ڏٺيون. بدقسمتي سان مون کي 8 لير حاصل ڪرڻو پيو.

ڪجهه ڏينهن کان پوءِ، جڏهن مان ڪاسٽرانگيا وڃي رهيو هوس ته سان سلواٽور ۾ مون سان اسڪول جي هڪ شاگرد جي ماءُ سان ملاقات ٿي، جنهن ۾ هارين کان پاڇين سان پريل ٿيل هو. هن مون کان پڇيو ته ڇا مان شهر واپس وڃي سگهان ٿو (ان وقت جي ذهنيت جي ڪري هو پنهنجي ٿيلهي سميت چوڪ تي وڃڻ ۾ شرمندو هو. (مون اتفاق ڪيو، ٽپ سان ڪجهه پئسا ڪمائڻ جو سوچيو. بدقسمتيءَ سان هن جي گهر پهچي ڏاڍي ڏکيائيءَ سان مون کي چار مونگون انعام ۾ ڏنائين. مون دل نه هاري. مون فينٽينا جي هڪ عورت کي ڊولي وڪرو ٺاهيو جنهن کي ٽار Pinocchios ڪري هڪ ليرا ڪمايو. مون ٽنگن ۽ هٿن سان ڪارڊ بورڊ ذريعي منتقل ڪيو ويو. ڪجهه ٻارن انهن کي ڪجهه سينٽ ۾ خريد ڪيو. ٻيو خيال: غريب ٻارن لاءِ چشما. مان ٻارن جي اڳيان شفاف رنگن جي مٺائي لفافن کي ڳولي رهيو هوس. شوگر پيپر سان مون فريم کي کڻي چڏيو ۽ ٻيا سينٽ بحال ڪرڻ جي قابل ٿيس. ٻن مهينن کان پوءِ مان 8 لير واپس ڪرڻ ۾ ڪامياب ٿي ويس.

ڏاڏو، پنهنجي وڏي جمار جي باوجود، پنجن سالن جي جمار کان ئي دم ۽ هرنيا جي مرض ۾ مبتلا هو، تنهن ڪري هن جي ڏيءَ تقريبن ڪڏهن به هن سان ملڻ لاءِ نه وئي هئي، ڳوٺ ۾ پنهنجو ڌيان چڪائڻ جي ڪوشش ڪئي. اونهاري جي ٻن مهينن ۾ هو نڪ هو جڏهن هن جي ڏيءَ ميسينا کان آئي هئي: هن پنهنجا ڪپڙا ڏوٽي ۽ گهر کي اونڌو ڪري چڏيو ته جيئن سال ۾ گڏ ٿيل هر شيءِ کي صاف ڪري.

جڏهن اسان ملندا هئاسين ته هو مون کي چونڊو هو: ”تنهنجي چاچي بي عزتي آهي، تون ڪنهن غريب پوڙهي کي اهڙي گندي ۾ مبتلا نٿو ڪري سگهين. شام جو مان رپورٽ ڪرڻ لاءِ ويس، پر چاچي پنهنجي پيٽيوي تي تنقيد ڪندي چيو: - هوءَ هڪ شهري آهي، هوءَ پاڻ سوچي سگهي ٿي ته هوءَ ڇا چاهي - ۽ مون جواب ڏنو: ”توهان صحيح آهيو، مون ڏنو آهي ته توهان صفائي ڪندا آهيو: توهان به پيشاب کي تيزاب سان ڏوٽي چڏيو ۽ اهو ٻيهر چمڪندڙ ٿي ويو.“ ان موقعي تي هن مون کي هڪ چمات ڏني ڇاڪاڻ ته انهن ڳالهين بابت ڳالهائڻ نه گهرجي ۽ مون کي نفرت هئي.

هڪ ڏينهن منهنجي ڏاڏي مون کي ڪجهه پئسا ڏنا ۽ مون هڪ گيتن جو ڪتاب خريد ڪيو جنهن بابت ورڪشاپ ۾ چوڪريون ڳالهيون ڪري رهيون هيون. ڪجهه وقت لاءِ مان ان کي لڪائڻ ۾ ڪامياب ٿي ويس، پر هڪ شام مون وٽ وقت نه هو ۽ چاچا، ان ڳالهه تي غور ڪري، قسم کڻڻ شروع ڪيو ته ”هاڻي هي بدصورت گند، هاڻي تون بدمعاش ٿي پيو آهين.“ انهن لفظن تي مون ان کان اڳ سندس منهن ۾ اُچلائي ڇڏيو. هن منهنجي بغاوت کي نظر انداز ڪيو، منهنجي پتلون جي بيلٽ کي چڪي ڇڏيو ۽ مون کي بيحد مارڻ شروع ڪيو. منهنجي عمر اٽڪل تيرهن سالن جي هئي ۽ اهو ئي وقت هو جڏهن هن پنهنجي زال کي چيو ته: مون ٻڌو آهي ته هڪ عورت اتر اٽلي وڃي رهي آهي، پنهنجي پاڻي جي ڪي ساڻ ڪري ڳوٺ وڃ ” ۽ هن کي پنهنجي ماءُ پيءُ سان گڏ موڪل. ان مهل مون کي خوشي محسوس ٿي، مون ان مار جو درد به وساري ڇڏيو، جيڪو مون ورتو هو، پوءِ مان وڃي گهاس تي ويهي سوچيم. اونداهه ٿيڻ شروع ٿي وئي هئي، مون سوچيو، جيئن رات جا پاڇا وٺڻ جي شاخن ۾ داخل ٿيا ۽ درياھ مان هلڪي ٿڌي هوا اچي رهي هئي.

مان اخروت جي وڻ سان ٿيڪ ڏئي ڪڪرن کي ڏسندي سمهي پيس. مون گهڻا خواب ڏنا، رنگين خوابن جو جهنڊو. هلڪي هوا منهنجي منهن کي چهي رهي هئي. مون اڪيون کوليون ۽ عجيب ڳالهه اها هئي ته مون کي اها جاءِ ڏاڍي پياري هئي، جنهن کان مون کي هميشه نفرت هئي ۽ مون پهريون ڀيرو حيرت سان محسوس ڪيو ته اها رڳو تارن جي روشنيءَ سان روشن ٿي آهي. مون پاڻ کي ڇڏڻ جي هن حالت ۾ وڃڻ ڏنو، مون وري خواب ڏنو. خوشي منهنجي ننڍڙي وجود ۾ هڪ پراسرار رطوبت وانگر داخل ٿي وئي. مان ڪو منو ٻار نه هوس. منهنجا پير سڪي ويا هئا، ڇاڪاڻ ته اهي وهڪري جي تيز پٿرن تي هليا ويا هئا، پر منهنجو سڄو جسم، ۽ منهنجو روح به هاڻي هر اهڙي شيءِ کان نفرت ڪرڻ جو عادي ٿي ويو آهي، جيڪا شايد مٺي ۽ نرم لڳي. پر مان اقرار ڪريان ٿو ته ان شام جو اها مختصر ننڊ شاندار هئي ۽ مون کي وري ڪڏهن به نه ملي. شايد ان ڪري مون کي اڃا به ياد آهي. اوچتو هڪ هٿ منهنجي ڪلهي تي رکيل، چاچي انتونيا اچي پهتي ۽ پنهنجي انداز ۾، اوچتو مون کي اٿاريندي چيو: ”هلو، گهر هلون، جڏهن پهتاسين، تڏهن تون پنهنجي چاچي جي هٿ کي چمي ڏيندي کيس چوندين- مون کي معاف ڪجانءِ-“. ۽ ائين ئي هو.

ان شام مان ڏڪندي بستري تي ويس، ان رات مان ننڊ نه ڪري سگهيس ۽ ڏينهن جي انتظار ۾ ڪلاڪ کن گذاريائين. جيڪڏهن مان ننڊ ۾ پئجي ويس ته سمجهه ۾ نه اچي ته اوچتو مان اوچتو چرڪجي ويس ڄڻ ڪنهن سڌ يا شعور جي هڪ جهٽڪي سان، جنهن مون کي بيدار ٿيڻ ۽ درد ۾ رهڻ جي ضرورت ڏني هئي ۽ مون کي ڪا به مهلت نه ڏني هئي. مون باقي وقت اڪيون کولي، راکشس جي چنڊچاڻ ڪندي گذاريو ته رات جي اونداهي ديوارن تي چانيل هئي ۽ ڪجهه ڪرڻ جي طاقت نه هئڻ ڪري، مان روئڻ لڳس. پر اهو ڪو غمگين روئڻ نه هو، اهو ٻيو ڪجهه هو جنهن کي مان سمجهي نه سگهيو هئس. ٻئي ڏينهن مان ليبارٽري نه ويس

ڇاڪاڻ ته منهنجو جسم نقشي وانگر نظر اچي رهيو هو، اهو تمام گهڻو زخم ٿيل هو. مان
صرف هڪ هفتي کانپوءِ موتي آيو آهيان جڏهن نشانيون ختم ٿيڻ لڳيون

باب ست - ايميليا

آچر جي منجهند تي مان ڪجهه دوستن سان گڏ ڀٽيم خاني ۾ ويس: هڪ ننڍڙا اسان کي خوشخبريءَ جي وضاحت ڪجهه لاڳاپيل مذاقن سان سٺي نموني ڪئي. ان ڪلاڪ کي خوشيءَ سان گذارڻ ۾ ڪيڏي نه خوشي آهي. هڪ ڏينهن هن اسان کي ٻڌايو ته ميسينا جو بشپ آڪٽوبر ۾ تصديق لاءِ ايندو.

جيڪڏهن توهان چاهيو ٿا ته پنهنجو هٿ مٿي ڪريو ته جيئن مان اهو آرڪپريست - مونسگنور سالواتور اباديسا سان ڳالهائي سگهان. - مون کي خبر نه هئي ته ڇا ڪجي، مون ڊجندي پنهنجو هٿ مٿي ڪيو. ڪجهه ڏينهن کان پوءِ مون زيزي کي ٻڌايو. هوءَ شرمسار هئي: اسان کي هڪ ديوي ماءُ کي ڳولڻو هو. مون کيس پوست مين جي ڌيءَ، مس رينا، هڪ نوجوان ٽيچر جي آڇ ڪئي. اسان هن کان ڪيئن پڇي سگهون ٿا؟ ٻئي ڏينهن اسين سندس گهر وياسين ۽ هوءَ راضي ٿي وئي. 9 آڪٽوبر 1948ع تي منجهند جو مان پنهنجي دوستن سان گڏ مدر چرچ ڏانهن اقرار ڪرڻ لاءِ ويس. ٻئي ڏينهن صبح جو سوير مان پنهنجي ديوي ماءُ جي گهر ويس، جنهن مون کي ننڍڙن دلين سان ٺهيل هڪ ڪنگڻ ڏنو. مان خوش ٿيڻ لڳس. 11 تي اسان چرچ ويا. بشپ پهتو ۽ مقدس ماس کي ملهائڻ شروع ڪيو. وقفي دوران اسان مرڪزي نديءَ ۾ بيٺا هئاسين ۽ هڪ هڪ ڪري هن اسان جي تصديق ڪئي. هڪ دفعو ماس ختم ٿي ويو، چاچا پنهنجي ديوي ماءُ کي ڪافي پيش نه ڪيو. انهن کيس فقط ”ڪامري“ سڏي سلام ڪيو.

مون کي ياد آهي ته ننڍپڻ ۾، جڏهن اسان ڪاسٽرانگيا کان موٽي آيا هئاسين، ڳوٺ ۾ پهچڻ کان اڳ اتي هڪ چپل هو جيڪو نجات ڏيندڙ لاءِ وقف هو. زيزي هڪ لمحي لاءِ رکجي وئي ۽ وڏي آواز ۾ چيو ”اڙي مائرون، او ماءُ...“ مون سمجهيو ته اها دعا هئي. جڏهن مان وڏو ٿيس ته مون سمجهيو ته هو پنهنجي مٿل ماءُ کي سڏي رهيو هو، ڇاڪاڻ ته قبرستان چپل جي بلڪل مٿان واقع هو. مون ڪڏهن به قبرستان نه ويو هو، ڇاڪاڻ ته زري به سننن جي دعوت تي نه ويو هو. مون کي خبر هئي ته ان موقعي تي ماڻهو مس سائوروينو کان گلن جا گل خريد ڪري ”فوساديلو“ نالي جاءِ تي پهتا هئا ۽ تقريبن جلوس ۾ نڪري پنهنجن پيارن جي قبر

ڪي سينگاريندا هئا. هڪ دفعي مون زيزي کي عرض ڪيو ته ” ڇو نه وڃون ۽ تنهنجي ماءُ جي قبر تي به وڃون؟“

هن جواب ڏنو ته هوءَ معافي وٺندي. - ”ماءُ - مائرون“ کي سڏڻ بيمار آهي جيڪڏهن توهان هن کي هڪ گل به آڻڻ نٿا چاهيو. - انهن لفظن تي هو لڳ ڀڳ منتقل ٿي ويو. اسان وياسون. آل سينٽس ڊي تي مان دادا تري کي Fussadello ڪجهه ڪرسنٽيم خريد ڪرڻ لاءِ فون ڪرڻ لاءِ ويس ته اسان کي ”ماءُ“ جي قبر تي وٺي وڃي، منهنجي لاءِ ناني روزا. منهنجي ڏاڏي هن مقبري کي تازو تعمير ڪرايو هو ڇاڪاڻ ته جنگ دوران قبرستان ۾ ڪرايل واحد بم ان کي تباهه ڪري ڇڏيو هو.

جيتوڻيڪ مون کي هڪ ٻي جنگ ڪٿڻ تي فخر هو، پر منهنجا خيال ڏينهن رات پنهنجي والدين سان گڏ هئا. مون پاڻ کي پريشان ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي جڏهن مان ليب ۾ هوس. مون سلائي مان لطف اندوز ٿيڻ شروع ڪيو: مون ڪلهن جي پيڊن لاءِ ويڊنگ تيار ڪئي، مون چارڪو لوهه تي ڦوڪيو. جڏهن لوهه گرم ٿيندو هو ته وڏيون چوڪريون ڪپڙا ٺاهڻ لاءِ ٽڪڙن کي استري ڪنديون هيون. ان کي ٿلهو رکڻ لاءِ، ٻن ربن جي وچ ۾ سلائي وزن رکيا ويندا هئا. مان انهن کي پنهنجي گڏ فادر کان خريد ڪرڻ ويس، جيڪو رائيفل جو سامان وڪڻندو هو. اهي گولا هئا، جن کي مون هامر سان ڦٽو ڪرڻو هو. ڪڏهن ڪڏهن مان پنهنجون آڱريون به ڇپيون ڪري ڇڏيندي هئس... ان دوران، مسز اورلينڊو وڏي عمر جي چوڪرين لاءِ ادا ڪيل ڪٽنگ ڪورس ڪرائيندي هئي. مان پري بيٺو هوس پر سبق مان ڪجهه سمجهڻ لاءِ ٻڌي رهيو هوس. هڪ دفعي چاچن چيو ته ”ڪامري“ ۽ ”مقابلي“ ڏسڻ لاءِ اسان فينٽينا ۾ وينداسين، جيڪي جڏهن نووورا ۾ اهم ڪمن لاءِ آيا هئا ته اسان سان گڏ سمهي پيا. هڪ دفعي ديويءَ کان پڇيو ته ”تنهنجي عمر ڪيتري آهي؟“ ۽ ززي :- منهنجون اکيون اونڌاهي آهن، مون کي ياد ناهي -) جيڪڏهن مون کي نظر نه هجي ها، مون کي ياد ناهي)

دادا توري جي ٽپ سان، مان سائي ڪپڙي جو هڪ ٽڪرو خريد ڪرڻ لاءِ ويس، پنهنجي لاءِ روانگي جو ڏينهن اچي ويو (به Fantina. قابليت کي جانچڻ لاءِ مون هڪ اسڪرت ٺاهيو ڪلاڪ پيادل). (اسان 4 وڳي اٿياسين. مون پنهنجي اسڪرت پائڻ سان زيزي کي حيران ڪرڻ چاهيو. اهو ايترو تنگ هو جو مان لڳ ڀڳ هلي نه سگهيس. جڏهن هنن منهنجي تخليق کي ڏٺو ته چوڻ لڳا: ”اسان ان کي پاليو ۽ هاڻي جڏهن اُپرڻ شروع ٿي ٿو ته اهو هڪ الهه وانگر ڪم ڪري ٿو. اهو اسان کي شرمسار بڻائي ٿو. ۽ مون اشارو ڪيو: ”مان اهو نه وٺي رهيو آهيان، جيڪڏهن توهان چاهيو ته اهو هن جهڙو آهي، ٻي صورت ۾، توهان وڃو!“ پر دل ئي دل ۾ سوچيم ته ”آءُ اهڙي تنگ لباس ۾ ڪيئن هلي سگهان ٿو.“... اسان هر حال ۾ پنهنجي - Sa figi illa - منزل تي پهتاسين. ڪمار پڇيو ته مون اهڙو سهڻو اسڪرت ڪٿي ٺاهيو هو جواب ڏنو. - پوءِ جڏهن اسان کي ڪا شيءِ سلائي ڪرڻي آهي ته zizi (هن اهو پاڻ ٺاهيو) .. اسين هن وٽ ايندا آهيون. غرور

ڪڏهن ڪڏهن شهر ۾ مون کي اهڙيون شيون ڏٺيون جيڪي مون کي غمگين ڪن ٿيون . ايميليا هڪ ٻوڙي گونگي هئي، شايد بي گهر . لڳ ڀڳ هر روز هو ان گهٽي مان گذري ٿو جتي مان رهندو هوس . جيڪڏهن هو ڪنهن سان ملندو هو ته هن پنهنجو هٿ وات تي رکيو . ڪڏهن ڪڏهن ماڻهو هن کي مانيءَ جو هڪ ٽڪرو پيش ڪندا هئا، پر اهڙا به هئا جن بي ايمانيءَ سان هن کي پٺي جا ڪرسٽ ڏنا ۽ پوءِ رد عمل ڏسڻ لاءِ لڪي ويندا هئا : غريب چوڪري دروازي تي ويٺي ۽ پنهنجو مٿو پٺ سان ٽنگيو . هڪ ڏينهن دڪان تي ڪا شيءِ وٺڻ لاءِ وڃي رهيو هوس ته مون انتونيو نالي انڌي جو وڏو آواز ٻڌو . ابي کان، شهر جي چوٽي تي واقع، هن اعلان ڪيو ته ساردين اچي چڪا آهن . منهنجي ڏاڏي جي ٽپ مان چند ليرا جيڪي مون وٽ ڇڏيا هئا، سو به اونس خريد ڪرڻ لاءِ مڃي مارڪيٽ ويس . منجهند جو مون چولها کي ڪوٺي سان روشن ڪيو، ساردين پڪايا ۽ انهن کي ڪنڊ پير جي هڪڙي ٽڪر ۾ رکيم . جڏهن مون ايميليا کي لنگهندي ڏٺو ته مون ان کي ڏٺو . هوءَ حيرت مان هنن ڏانهن ڏسندي رهي ۽ منهنجي مهربانيءَ لاءِ ٿورو مرڪي . مون ڏٺو ته هوءَ معمول مطابق دروازي تي ويٺي هئي، هن پنهنجو مٿو پٺ سان نه ٽنگيو، پر پنهنجين پٽلي آڱرين کي پنهنجي وات ۾ وجهي ڇڏيو . انهيءَ ڏينهن مون نه کائڻ هو : مون کي چوليءَ کي بچيل ڪنارن مان صاف ڪرڻو هو ته جيئن منهنجا چاچا منهنجي شروعات کي سمجهڻ نه ڏين .

اينجلا پنهنجي پٽ نينو سان گڏ منجهند جي ڀرسان ان گهٽي مان گذري ٿي، هڪ معذور ماڻهو جيڪو هلندو هو پر اشارو سان ڳالهائيندو هو . اهي يتيم خاني مان سوپ وٺڻ لاءِ بالٽي کڻي ويا . هڪ ڏينهن نينو پنهنجي ٻڪريءَ سان اڪيلو هو، منهنجي گهر جي ويجهو به چوڪرا هن کي ڦري ويا ۽ پڇي ويا . هو پنهنجي پتلون مٿي نه ڪري سگهيو . هو بغير ڪپڙن جي هو . مان ڊجي کيس ڪپڙ لاءِ هيٺ ويس . اهو پهريون ڀيرو هو جو مون هڪ ننگا ماڻهو ڏٺو هو . افسوس جيڪڏهن چاچا ڄاڻن ها ته اهو اسڪينڊل هجي ها .

منهنجي والدين کي موڪليل ڪيترن ئي خطن مان هڪ ۾ مون ڪلائي واچ جي خواهش ظاهر ڪئي هئي . خبر پئي ته مسز اگسٽينا ڊوموڊوسولا کان آئي آهي، مان ساڻس ملڻ ويس . جيئن ئي هن مون کي ڏٺو ته هن مون کي پاڪر پائي ورتو ۽ منهنجي والدين طرفان موڪليو ويو هڪ پيڪيج ڏنو . مون ان کي کوليو ۽ حيرت انگيز طور تي مون کي هڪ برائون ليمب فر ڪوٽ مليو جنهن ۾ آڱرين جيتري وڏي ڪرل، هڪ محسوس ٿيل ٽوپي ۽ هڪ واچ سان گڏ هڪ ڊبو . مان خوشيءَ سان ڏکي رهيو هوس جيئن عورت منهنجي ڪلائي تي رکي . هن مون کي هڪ گلاس پاڻيءَ جو ڏنو ته جيئن منهنجي صحتيابيءَ ۾ مدد ڪري ۽ مان گهر پڇي ويس . ٻئي ڏينهن جڏهن منهنجا چاچا نووارا وٽ آيا ته هنن چيو ته جيڪڏهن مان اها فر پائين ها ته هو سمجهن ها ته مان چريو آهيان : شهر ۾ ڪنهن وٽ به اهڙي شيءِ ناهي . مون ان کي هر طرح فخر سان پائڻ . مان پنهنجي آستين کي پوئتي موٽائي ڇڏيندس ته جيئن هر ڪنهن کي ننڍڙي واچ کي نوٽيس ڏئي . مون اڪثر ان کي رسي ڏني، تنهنڪري ٿوري وقت ۾ اهو پڇي ويو . ڪاسٽرانگيا ۾ وڃي مون کي ڪجهه بزرگ مليا جن مون کان وقت پڇيو . خراب تاثر پيدا ڪرڻ

کان پاسو ڪرڻ لاءِ، مون هيٺ ٻي ترتيب ٿل وڇ ڏانهن ڏٺو ۽ چيو ته مان ان کي ونڊ ڪرڻ وساري چڪو آهيان. - توهان جي وڏي مهرباني - .هنن مون کي سلام ڪيو ۽ اڳتي هليا ويا.

منهنجي دوستن جي مقابلي ۾ آئون ننڍو ۽ ٿلهو هو، اهي سڀئي "ترقي يافته" هئا. هڪ خط ۾ منهنجي ماءُ زري کان پڇيو ته ڇا مان پنهنجي پيڻ روزا وانگر "ترقي يافته" آهيان. پر زري لاءِ انهن شين بابت ڳالهائڻ ممنوع هو. هن کي اها خبر نه هئي ته مان زندگيءَ جي باري ۾ سڀ ڪجهه ڄاڻان ٿو. هميشه وانگر باغي، مون هن کي چيو "مان 'مس' نه آهيان ڇو ته مان غذائيت جو شڪار آهيان." ۽ هوءَ: - تون ڇا پيو چوين؟ اسان هميشه توهان جي حمايت ڪئي آهي. هڪ شام مان ڪاسٽرنگيا ۾ سمهي رهيو هوس ۽ مون کي بيمار محسوس ٿيو. مان ٿڌو پسي رهيو هوس. سوچيم ته اها پڇاڻي هئي، مون دعا ڪئي، روئي ۽ اوندهه ۾ ٻاهر نڪري ويس ته ڪجهه ڦڙا پيشاب ڪرڻ لاءِ. ۽ چيائون: "جيڪڏهن تون هڪ دفعو وري اٿندين ته مان توکي ماريندس." شايد ٿنڊي جي ميدونا منهنجي حفاظت ڪئي. مان واپس ٿلهي جي گدي ڏانهن ويس ۽ سمهڻ لڳس. ٻئي ڏينهن نووآرا جي ليبارٽري ۾ مس اسونتا مون کي معمول کان وڌيڪ هلڪو ڏٺو. جڏهن ويٽريس هن لاءِ ڪافي ۽ کير کڻي آئي هئي جنهن ۾ هر صبح وانگر ٽوسٽ ٿيل سلائسون هيون، هن مون کي به ڪجهه پيش ڪيو.

باب اٺون - نگل جي اڏام

نووارا ۾ گهڻو وقت گذارڻ سان، زندگي بدلجڻ لڳي: شايد ان ڪري جو مان دادا تري سان ملڻ ويو هئس ۽ خوشيءَ سان سڄي دوپڙيءَ تائين هن سان بنا ڪنهن وقفي جي ڳالهه ٻولهه ڪئي هئي. هن مون کي پنهنجي زندگيءَ بابت ڪيتريون ئي ڳالهيون ٻڌايون ۽ هن جو وجود هڪ ڀيرو ڪيترو ڏکيو هو. ان کان علاوه، نووارا ۾ رهندڙ مون کي شهر ۾ واقع ٿيندڙ اهم واقعن جي شاهدي ڏيڻ جو موقعو مليو. سڀ کان وڌيڪ، وڏن مذهبي ڪمن، جلوس، بپتسما، تصديق، پر شادي جي تقريب کان وڌيڪ، مون کي متاثر ڪيو. ان کان پوءِ شام جو شاديون ملهائون وينديون هيون، مان تقريباً هميشه پنهنجن دوستن سان گڏ سين نڪولا جي چرچ ۾ گهمڻ ويندو هوس.

هڪ شام مون ڏٺو ته هڪ ڪنوار سفيد لباس ۾ پنهنجي پيءُ سان گڏ ٻاهر وڃي رهي آهي. برف وانگر سفيد، هوءَ گولي وانگر لڳي رهي هئي، هوءَ ڏاڍي سهڻي هئي! اها ڪارمليٽا هئي جنهن فلپو سان شادي ڪئي. مون مڪمل طور تي جذباتي ٿي ۽ ڏينهن جو خواب ڏٺو: "ڪير... جاڻي ٿو، هڪ ڏينهن اهو مون کي به ٿي سگهي ٿو".

انهن ڏينهن ۾ مون کي عجيب احساس هو، هوءَ ۾ ڪجهه نئون ۽ عجيب هو، مون کي اڳڪٿيون هيون. مان بيچين هئس ۽ انتظار ڪري رهيو هوس ته ڪنهن غير معمولي واقعي جي ٿي. ۽ حقيقت ۾ اهو واقعو اچڻ ۾ گهڻو وقت نه هو. منجهند جو پوسٽمن اڪثر ڪري ايندو هو. جون ۾ هڪ ڏينهن مون کي سندس آواز ٻڌڻ ۾ آيو: "ڪيمپو، اتي ٽپال آهي." مون خط ورتو، اهو ڪٿان آيو آهي... ڊوموڊوسولا! ماءُ پنهنجي پيءُ کي لکيو.

مون ان کي اوچتو کوليو جيستائين مون ان کي ڦاڙي ڇڏيو ۽ ان کي پڙهيو، اتي اها خبر هئي جنهن جو مون کي سڄي زندگي انتظار هو: 12 سيپٽمبر جي آس پاس منهنجي ماءُ مون کي ڪٿڻ ۽

اٿر ڏانهن وٺي وڃڻ لاءِ سسلي ايندي! هيٺئر تائين مان هڪ جوان عورت هئس، مستقبل منهنجو انتظار ڪري رهيو هو ۽ مون کي نوڪري ڳولڻي هئي. منهنجي چاچي جي ردعمل کي ڄاڻندي، هوشيار سان خط کي هڪ بوتل جي هيٺان لڪائي ڇڏيم جنهن ۾ ڪچرو جو سمنڊ هو: جيڪڏهن زري پڙهي ها، مون کي غريب... ڪڏهن ڪڏهن چاچا مڇريلو، جڏهن هو نه هو. ڳوٺن ۾ ڪم ڪندي، نووارا جي دڪان تي آيو. ڪڏهن ڪڏهن هو زري سان گڏ ايندو هو، ۽ پريشان ٿي چوندو هو: "تنهنجي ماءُ ڪجهه وقت کان نه لکيو آهي، هن کي ڪجهه ٿي ويو هوندو."... ٻئي طرف، مون کي ڊپ هو ته ڪو ٻيو خط ڪنهن اشاري سان اچي. حقيقت ۾، هڪ ڏينهن هڪ پهتو، پر خوش قسمتي سان سسلي جي سفر لاءِ ڪنهن به اشارو کان سواءِ. اونهاري منهنجي لاءِ آهستي آهستي ختم ٿي وئي، مان ان بيچيني انتظار جي ختم ٿيڻ جو انتظار نه ڪري سگهيس. ڪم منهنجي مدد ڪئي ته منهنجي ماءُ جي اچڻ تائين نه سوچڻ ۽ وقت گذرڻ ۾. 15 آگسٽ تي مفروزي جي دعوت لاءِ سڀني ماڻهو پنهنجي خوبصورتي کي ظاهر ڪرڻ چاهيندا هئا ۽ ليبارٽري ۾ هميشه گهڻو ڪجهه ڪرڻو هو، معمول کان وڌيڪ: ڪيتريون ئي عورتون پنهنجي نئين لباس کي ظاهر ڪرڻ چاهيندا هئا. 13 آگسٽ ان مزدورن لاءِ وقف ڪيو ويو جيڪي پنهنجا ڪپڙا پاڻ سلائي سگهن ٿا.

مون زري کي چيو هو ته ڪپڙو خريد ڪري پنهنجي دوستن جي برابر ٿيڻ لاءِ. هوءَ راضي ٿي وئي ۽ مون نيري گت جي ڊيزائن سان هڪ سستو بيچ ڪپڙو چونڊيو. ورڪشاپ ۾ موجود نوجوان عورت ان کي منهنجي لاءِ کڻيو ۽ هڪ وڏي عمر جي مزدور کي چيو ته منهنجي مدد ڪري ان کي سلائي. پارٽيءَ واري ڏينهن مون به هر ڪنهن وانگر نئون لباس پهريو هو.

اتي ڪي واقفڪار به هئا، جيڪي فينٽينا کان آيا هئا. انهن مان هڪ منهنجو مشهور تنگ سڪرت ڏنو هو. هوءَ ڪپڙي جو هڪ ٽڪرو کڻي آئي ۽ زري کان پڇيو: "تنهنجي پاڻي جي مون کي لباس ٺاهڻو آهي، هوءَ ان ۾ ڏاڍي سٺي آهي! مون هن جي ماپ ورتي. منهنجي ذهن ۾ هڪ ماڊل هو ته مس اسونتا هڪ ڪسٽمر لاءِ ٺاهيو هو. مون ان کي کڻي ۽ ڪوشش ڪرڻ لاءِ ڪجهه وقت لاءِ چيو." نڪ آهي، ڪپڙو ٿورو ڳرو آهي، سرءُ لاءِ موزون آهي. مان 20 سيپٽمبر تي ايندس.

ان دوران ڪارميليٽا، ليبارٽري جي هڪ چوڪري، پنهنجي سڀني دوستن کي پنهنجي شادي جي دعوت ڏني، هڪ سيپٽمبر جي شام ميٽرڪس جي چرچ ۾ جشن ڪيو. زري جي اجازت سان مان تقريب ۾ ويس. مهمانن ۾ ڊوموڊوسولا جي هڪ عورت به هئي جنهن پنهنجي جلد روانگي جو اعلان ڪندي چيو: "ڪنسٽينا، نووارا ۾ تنهنجا ڏينهن گڻ اچي ويا آهن، تنهنجي ماءُ جلد توکي وٺڻ ايندي.

ڪاڌي پيٽي کان پوءِ مان خوش ٿي گهر موٽيس. ڏينهن گذرندا ويا ۽ 8 سيپٽمبر تي ٽنڊي جو ميلو پهتو، ان سال درياھ مان گذرندڙ تمام ڊگهو رستو ايترو ڏکيو ۽ لامحدود نظر نه آيو جيئن پهريون ڀيرو، محسوس ٿيو ته مان پرواز ڪري رهيو آهيان. جڏهن اسان واپس

ڪاسترانگيا پهتاسين ته مون زيزي کي اطلاع ڏنو ته مان ڪجهه ڏينهن لاءِ ٺهرايل عذر سان ترسندس ته ليبارٽري 12 وڳي تائين بند رهندي، ان ڏينهن صبح جو منهنجي دل ڌڙڪي رهي هئي. اسان هڪ پاڙيسري ڏانهن وٺي وڃڻ لاءِ ڪجهه انجیر کڻي نووارا ڏانهن روانا ٿياسين. اُتي اڌ رستي تي مون پنهنجي ماءُ کي پري کان خچر جي رستي هيٺ ويندي ڏٺو. مان ڊوڙندي هن ڏانهن ويس ۽ هن کي پنهنجي ننڍڙي هٿن ۾ پوري طاقت سان پاڪر پاتو. زيزي رڙ ڪرڻ لڳو، تون اوچتو ڇو آيو آهين؟ ڇا تون سمجهين ٿو ته تون ڪانستينا کي وٺي ويندين؟ ”ها- ماءُ“ جواب ڏنو- اسان ٽن ڏينهن ۾ وڃي رهيا آهيون. ”تون نه ٿو ڪري سگهين، توکي فينٽينا جي هڪ عورت لاءِ لباس تيار ڪرڻو پوندو.“ اهو مون کي واپس رکڻ لاءِ هڪ ٻيو عذر هو. هو مسلسل رڙ ڪندو رهيو. مان بي اختياريءَ سان آسمان کي آگرين سان چڪي رهيو هوس. مون کي رڳو افسوس هوندو ته هاڻي دادا تري جي زيارت نه ٿي سگهي.

وڳي شام جو ماني ڪاڏيسين. زيزي پنهنجي ماءُ جي بي عزتي ڪرڻ لاءِ فقط پنهنجو وات 14 کوليو: ”توڪي اها جرئت ڪيئن ٿي ته هن کي مون کان پري وٺي، تو وٽ دل ناهي، تون مون کي تمام گهڻو ڏکايو، مان هاڻي توکي پيڻ نه سمجهان. مون مائڪيلو کي پهريون ڀيرو ڳوڙهن سان ڏٺو. ان جي ڪاٺيءَ وانگر سخت ۽ سخت خول هيٺ، ظاهر آهي ته انسانيت جا ڪي قطرا قيد ٿي ويا هئا. ٻئي طرف، مان سنگ مرمر وانگر ٿڌو ٿي چڪو هوس ۽ بلڪل به نه هليو ويو هوس.

مون کي رات جو هڪ ڀل به نند نه آئي، هزارين خيال منهنجي ذهن ۾ افراتفري سان هڪ ٻئي جو تعاقب ڪندا رهيا ۽ مان صبح ٿيڻ جو انتظار نه ڪري سگهيس، تنهنڪري مان نڪري وڃان. ماءُ ٽئڪسيءَ جو آرڊر هڪ شريف ماڻهوءَ کان ڪرايو هو، جنهن جو لقب ”ڪوزي آءِ لوي“ وٺي پتلون (هو صبح جو سویر اٿياسين، گتي جي سوٽ ڪيس کي آخري ٽچ ڪيو ۽ چاچا کي الوداع چيو. وڃڻ تي، منهنجي چاچي، ڳوڙها ڳاڙيندي، پنهنجي ڪمري مان ٻاهر آئي، پنهنجا وار هيٺ ڪري، پاڻ کي منهنجي ماءُ جي پيرن تي اچلائي، منٿ ڪندي چيو: ”هاڻي مان پاڻ کي ماري ڇڏيندس ۽ تنهنجي ضمير تي موت هوندو. زندگي، مهرباني ڪري، مان توهان کي ڳوڏن پر ڪري اهو پڇان ٿو - هن چيو - مان صرف هڪ غريب عورت آهيان، اڪيلي ۽ ڪوڙي مڙس طرفان جانور وانگر سلوڪ ڪيو ويو آهي، مون سان ڪو به پيار نٿو ڪري، منهنجي پيڻ، مان توهان کي چوان ٿو ته هن کان پري نه وڃ. مون تي رحم ڪر، توکي ڪو به حق ناهي ته مون کي اڪيلو ڇڏي ڏي، هوءَ اسان جي وچ ۾ گل وانگر پرورش پاتي ۽ هاڻي ڪو لشڪرگذار نه آهي!

ويران وار ۽ مٽيءَ سان ٿمٿار هڪ منهن سان، هن زمين تي ڌڪ هنيو، سڄي ڪائنات کي لعنت ملامت ڪيائين. منهنجي ماءُ سمجهي وئي ته هن جي پيڻ خطرناڪ ٿي چڪي آهي ۽ هن جو دماغ وڃائي رهيو آهي، هوءَ بيحد هئي. تنهن هوندي به، هوءَ نه هلندي هئي، هن پاڻ کي ترس اچڻ نه ڏنو هو، هوءَ هن جي وهمن ۾ ٻوڙي هئي، هن فاصلي ۾ ڏٺو ۽ پنهنجي ڊرامي جي

پڄاڻيءَ جو انتظار ڪرڻ لڳي. جڏهن منهنجي چاچي کي محسوس ٿيو ته منهنجي ماءُ بيهڪ مذبوط هئي، هوءَ اسان کي آخري الوداع ڪرڻ کان انڪار ڪندي پنهنجي ڪمري ۾ هلي وئي. اوچتو اسان نڪري وياسين، هوءَ گاريون ڏيندي واپس گهٽيءَ ۾ آئي، جيئن اسان اتان هليا وياسين ته اسان هن کي سُرندي ڏٺو، تان جو هوءَ هڪ ننڍڙي ڪاري گولي بڻجي وئي، جيڪا پٿرن سان ملي ٿي. شايد مون هن سان ايترو ظلم ڪيو هو، جو فقط ٻار ئي ٿي سگهن ٿا، پر مون کي ياد آهي ته جڏهن مان پنهنجي ماءُ جي هٿ ۾ هن جي گهر مان نڪري ويس، تڏهن مون ڏٺو ته هوءَ منهنجي نظرن کان اوجھل ٿيڻ واري آهي، اوچتو منهنجي سموري ناراضگي پيار ۾ بدلجي وئي. ۽ مون هن لاءِ رحم جو احساس محسوس ڪيو (مون کي بعد ۾ معلوم ٿيو ته (ڪجهه مهينن تائين هوءَ گهٽين ۾ ائين روئي رهي هئي جن مان مري ويو هئس).

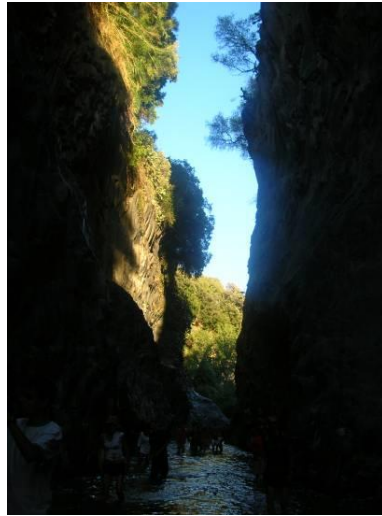
۾ ٽيڪسي جا دروازا کوليا ويا. دريءَ مان مون هر ڪنهن ڏانهن نهاريو Piazza Bertolami جن کي مون شهر جي پڇاڙيءَ تائين ڏٺو. سفر دوران مون دل ۾ پينوراما ۽ شهر جو نظارو ڪيو جيڪو آهستي آهستي منهنجي نظرن کان پري ٿي ويو، اسان ڪافي دير خاموش رهياسين جيستائين مون سمنڊ نه ڏٺو. هيٺ تائين مان نووارا کان پري هو، يقيناً! منهنجي ذهن ۾ مخالف سوچون وڙهنديون رهيون ۽ مان انهن تي ضابطو نه رکي سگهيس، پوءِ جڏهن منهنجي ماءُ مون کي پاڪر پائي، مون کي ڊيجاريندي چيو ته اسان پهچي ويا آهيون. پوءِ مون کي انهيءَ ملڪ سان بيهڪ پيار ٿي ويو، جنهن کان مون ايتري عرصي تائين نفرت ڪئي هئي، اسٽيشن تي وڏو مونجھارو هو، اسان Vigliatore. ڇاڪاڻ ته مون اداس زندگي گذاري هئي جهڙا ڪيترائي ماڻهو پنهنجا ڪارڊ بورڊ سوٽ ڪيس ۽ ٻيا ٿيلها کڻي اتر ڏانهن روانا ٿي رهيا هئا.

سمنڊ مان هڪ ٿلهي هوا آئي ۽ مون محسوس ڪيو ته لوڻ جو ذائقو منهنجي چپن تي آهي. هڪ خوبصورت احساس جيڪو مون پهريون ڀيرو محسوس ڪيو. اسان اڌ ڪلاڪ ٿرين جو انتظار ڪيو. منهنجي لاءِ اها نئين هوا هئي. ماڻهن مشهور گيت ڳايو، ”پروفيسر، ٻڌايو ته پهريون ڪير آيو، ڪڪڙ يا انڊا.“ هر ڪو براعظم تي موڪلن کان واپس اچي رهيو هو. جڏهن اسان ميسينا ۾ پهتاسين ته مون حيرت سان ڏٺو ته گاڏيون بيٺيءَ ۾ سوار ٿي رهيون آهن. اهو سيپٽمبر جو وچ هو ۽ ان ئي نيري آسمان ۾ سمنڊ جي مٿان هزارين ٻرنڊڙ ٻرنڊڙ چڪر هڻي رهيا هئا. انهن جي اڏام سان اهي منهنجي خواب کي سينگار ڪري رهيا هئا: آخرڪار منهنجي خاندان سان گڏ رهڻ لاءِ. مون خدا کي ان روشن پس منظر جي مرڪز ۾ ڏسڻ جي ڪوشش ڪئي ۽، جيتوڻيڪ مون هن کي نه ڏٺو، مون هن کي پنهنجي ننڍڙي روح جي هيٺان کان شڪر ڪيو. بيشمار ڪلاڪن کان پوءِ اسان وٺڻ لاءِ روم پهتاسين، وڌيڪ ڪلاڪن جي انتظار کان پوءِ، ٿرين ملان ڏانهن، جتي ڊوموڊوسولا لاءِ ٻي ٿرين بدلي هئي. اهو هڪ خواب هو. ان ٿرين تي، منهنجي ماءُ ڪيترن ئي ماڻهن کي سلام ڪيو جنهن کي هوءَ سڃاڻي ٿي. هر ڪو پڇي رهيو هو ته هوءَ ڪٿان جي آهي ۽ هن سان گڏ چوڪري ڪير آهي. انهن کي خبر نه هئي ته هن کي هڪ ٻي ڌيءَ آهي.

مون نظارن جو مشاهدو ڪيو: مون حيرانيءَ سان ڏيند ميگگيور ۽ ٻيٽن کي ڏٺو، پوءِ جبل. مون پڇيو ته اسان کي پهچڻ ۾ ڪيترو وقت لڳو، خبر پئي ته شهر جبلن سان گهيريل هڪ وادي ۾ آهي. اسان صبح جو دير سان ڊوموڊوسولا ۾ پهتاسين. آسمان ڳاڙهو هو، گهٽيون به اونداهيون لڳي رهيون هيون، ماڻهو عزم سان قدم کڻي زمين ڏانهن ڏسندا رهيا، سندن ڪپڙا به اونداهي هئا. اسٽيشن تي بابا اسان جي ننڍي ڀاءُ سان گڏ انتظار ڪري رهيو هو، جنهن کي مون ٻه سال اڳ سسلي ۾ ڏٺو هو. چميون ۽ پاڪر. جيئن ئي اسان گهر وياسين ته مون ڪوشش ڪئي ته اها جاءِ ڳولڻ جي، جيڪا جلد ئي منهنجو شهر بڻجي وڃي. مون گهرن جون دريون ڳڻيون پر اهي ايتريون هيون جو مون حساب ڪتاب ئي وڃائي ڇڏيو. اتي تمام گهڻيون ونڊون هيون، ۽ هڪ ٻئي جي مٿان گهڻا گهر هئا. اهي ايترا ته بلند هئا جو منهنجون اکيون آسمان ۾ گم ٿي ويون.

مون کي چڪر آيو. هزارين سوال منهنجي ذهن ۾ اڀري آيا، بي صبريءَ سان اچڻ ۽ وڃڻ لڳا. سفر دوران مان هڪ لفظ به نه ڳالهائي سگهيس. پوءِ گهر ۾ مون کي هڪ ٻيو تعجب ٿيو جڏهن مون پنهنجن پيئرن کي ڏٺو، جن کي مون صرف تصويرن مان ياد ڪيو. ٻي تعجب جي ڳالهه اها باورچي خانه هئي جنهن ۾ سنڪ، نل ۽ گيس اسٽو (نووارا ۾ گهر ۾ پاڻي نه هو ۽ اسان ڪاٺ سان پڪايا. (شام جو، ڪامريڊ گرازيا پنهنجي ڌيءَ ڪيٽرينا سان گڏ اسان سان ملڻ آئي. پارٽيسري به مون سان ملڻ چاهيندا هئا. ٻئي ڏينهن شام جو بابا مون کي سئنيما وٺي ويو. منهنجي زندگيءَ جي سڀ کان خوبصورت شامن مان هڪ جيڪا مون کي سدائين ياد رهندي، آخري ڏينهن تائين. مان آخرڪار پنهنجي پيءُ سان گڏ هئس، اڳي مون هن سان ائين پيار ڪيو جيئن ڪو هڪ غير حاضر پيءُ سان پيار ڪندو آهي، هاڻي مون هن کي ساراهيو ۽ آخرڪار پهريون ڀيرو مون کي ائين محفوظ محسوس ٿيو جڏهن مان هن جي شهزادي هجان. مختصر ۾، مون محسوس ڪيو ته مان ڪڪرن جي مٿان چڙهي رهيو آهيان، مان ڪائنات جي ڪنهن ٻئي نقطي ۾ اچي چڪو آهيان.

باب نو - جنت جو دروازو

سسلي چڏڻ کان اڳ، منهنجي ماءُ مون کي فريرس ۾ نوڪري ڳولڻ جو انتظام ڪيو هو ۽ ٻن ڏينهن کان پوءِ هوءَ مون سان گڏ ڪم تي هلي وئي. اسان صبح جو سویر گهر کان ٻاهر نڪتاسين: مون کي اها خبر ڏاڍي پرجوش هئي.

داخلا تي منهنجو استقبال مس ٿاڻلڊ ڪيو جنهن مون کي وڏي مسڪراھت ڏني ۽ مون کي هٿ سان کنيو، هڪ خوشگوار ۽ ملنسار عورت. ٿيلڊ مون کي ملائيءَ ۾ چيو ”هیلو بيلو توسا (چوڪري) (اچو، اچو ته توهان کي انهن چوڪرين سان متعارف ڪرايون جيڪي مون سان گڏ ڪم ڪن ٿيون: نيلا ۽ ٿريسينا، انهن کي تمام گهڻو تجربو آهي، اهي توهان کي سيڪارينديون ته ڪم ڪيئن ڪجي. ڪو به مسئلو - هن شامل ڪيو - پڇڻ ۾ شرم نه ٿيو.“ تنهن ڪري هڪ پلڪ پلڪ ۾ مون پاڻ کي پنهنجي نئين نوڪري سان مليو.

مون اڳ ۾ ئي محسوس ڪيو ته وڏو ٿي ويو آهي ۽ بيلو توسا جي زندگي ۾ هن تبديلي کي نشانو بڻائڻ لاءِ، هن جو دور پهريون ڀيرو آيو. هن کي ان موضوع جي ڪا گهڻي خبر نه هئي، پر نووارا ۾ هن پنهنجي پراڻن دوستن کان جيڪي ڪهاڻيون ٻڌيون، انهن مان هوءَ سمجهي ٿي ته هي ڪيئن هڪ نوجوان عورت ۾ بدلجي ويو. هوءَ سمجهي وئي ته هن کي عورت ٿيڻ لاءِ ان سگنل جي ضرورت نه هئي: هوءَ اڳ ۾ ئي هر شيءِ جي ڪري هئي جيڪا هن سکي، سڃاڻي ۽ پيار ڪئي هئي. اهو هاڻي ڪو ڪيترپلر نه رهيو هو ۽ هڪ تتلي ۾ ميٿامورفوسس کان گذري چڪو هو. هو پري کان آيو ۽ چند لمحن ۾ هڪ دنيا مان نڪري ويو. هن پاڻ کي اڪيلو ڏٺو ۽ ان تي تمام گهڻو فخر هو.

ان دوران، مون کي نئين نوڪري سان واقف ٿيڻ شروع ڪيو ويو. ان وقت، فر ڪالر ڪوٽن سان ڳنڍڻ لاءِ استعمال ڪيا ويا. چمڙي کي اسپنج سان ويڙهيو ويو ۽ آخر ۾ ڪاڻ جي تختي

تي نيل ڪري انهن کي سڀني پاسن کان چڪيو ويو. مون کي تڏهن ياد آيو جڏهن سسلي جي ليبارٽري ۾ مون پنهنجي ڪپڙن جي تري تي رکڻ لاءِ ليڊز کي ڪٽايو هو. هتي به آگرين تي ڪجهه ڌڪ لڳل هئا. جيڪڏهن ٿورو سج اڀرندو هو ته اهي گلي جي باغ ۾ سڪي ويندا هئا، تنهنڪري مون کي قيمتي پارسي ليمب، لومڙ، منڪ ۽ چوٿون مسڪين جي جلدن لاءِ موڪل جو ڪم ڪرڻو پوندو هو. جڏهن مان انهن جي سنڀال ڪري رهيو هوس ته مون کي گاڏين ۽ ماڻهن کي ڏسڻ پسند ڪيو. مون به ڪار جي خارجي بخارن کي ساڙهه کڻڻ جي ڪوشش ڪئي ۽ ان شهر جي خوشبوءَ ۾ لڪائڻ جي ڪوشش ڪيم، ته ان ننڍڙي چوڪريءَ لاءِ جيڪا پاڪ هوا ۾ پرورش پاتي هئي، ان لاءِ اها نئين ۽ مائٽي هئي. شهر منهنجي نظرن جي اڳيان گذري ويو ۽ مان به وقت جو رستو وڃائي ويٺو. منهنجي پيءُ مون کي ٻڌايو ته اتي ڏينهن کي ڪلاڪن ۾ ورهائيو ويو هو، جڏهن ته مان ڪاسٽرانگيا ۾ رهندو هوس ته مون کي رڳو سج اڀرڻ ۽ غروب ٿيڻ جي خبر هئي. ڪڏهن ڪڏهن مان چمڙيءَ جي سنڀال ڪندي هئس ته مٿين ماڙيءَ جي هڪ بزرگ عورت اچي مون سان صحبت ڪندي هئي. هن سخت پيدمونٽيز ۾ ڳالهائيندي ۽ مون کي هڪ ڳالهه سمجهه ۾ نه آئي: "ڪهڙو خوبصورت مذاق آهي، دانبا تي ويگنات (توهان). تنهنجو نالو ڇا آهي؟" مان تبديل ڪريان ٿو *Cuma ti se ciamat* ڪٿان کان آيا آهيو؟ (ڇا توهان نٿا سمجهو؟) "جڏهن چمڙي سڪي وئي ته مس ٿيلڊ انهن *Ti mi capisat mia*". سيمين اسٽريس جي ڳلن جي شڪل کڻي چڏي جنهن کين آرڊر ڏنو.

ٿوريءَ دير سان مون فريسييلينا پيدنگ، ان جي چوڌاري لوپ ۽ پوءِ اسٽر رکڻ سڪي ورتو. منهنجي قابليت جي ڪري مون کي هفتيوار پاڪٽ پئسا ملڻ شروع ٿي ويا ۽ جلد ئي مون کي پينشن جي نشانن جي تعميل ۾ رکيو ويو. مون کي وڏو محسوس ٿيو. ليبارٽري ۾ هڪ ريڊيو هو: مون کي گيت ٻڌڻ ۾ مزو آيو. ان وقت ريفريجريٽر عام نه هئا، پر ان نوجوان عورت وٽ هڪ آئس باڪس هو، جنهن کي هوءَ برف جي ٽڪرن سان ڀريندي هئي، جيڪو هڪ صاحب جي مهيا ڪيل هئي، جيڪو شهر جي گهٽين مان گاڏيءَ سان لنگهندو هو. اهڙو تازو پاڻي پيئڻ منهنجي لاءِ نئين ڳالهه هئي. هڪ سستو ڪاٺ جو اسٽو گهر کي گرم ڪري ٿو. هن وٽ ٽيليفون نه هو، پر جڏهن هن کي گراهڪن کي فون ڪرڻ جي ضرورت هئي ته هن مون کي پنهنجي چاچي ڏانهن موڪليو، جيڪو ڪيترن ئي ڪارڪنن سان گڏ هڪ تعميراتي ڪمپني جي مالڪ آهي. انهن مان، اتفاق سان، مون پهريون ڀيرو ڏٺو... پر هي هڪ ئي ڪهاڻي آهي، جيڪڏهن مون وٽ وقت ۽ خواهش آهي، آئون توهان کي بعد ۾ ٻڌائيندس.

گهر ۾ مون چڱيءَ طرح ماني کاڌي، شام جو اسان شهر جي مرڪز ۾ گهمڻ لاءِ ٻاهر نڪتاسين، ان جي پٿر جي ڇت ۽ خوبصورت وندوز سان دڪان هئا. چنچر جي ڏينهن مان پنهنجي ماءُ سان گڏ بازار ڏانهن ويس، جيڪو مرڪز جي چڱيءَ حصي تي قبضو ڪري ٿو، جڏهن مان منجهند جو ڪم چڏي ڏيندس. اسان مون کي ڪوٽ ٺاهڻ لاءِ ڪپڙو خريد ڪيو. اهو چيڪ ڪيو ويو. مون ڪرسمس تي مڊ نائيت ماس تي پنهنجو سامان هٽائي ان جو افتتاح ڪيو. مختصر ۾، هڪ خوش زندگي.

ڪارنيال آيو. اسان گليٽي ٿيڻ ۾ نئين سال جي شام جي پارٽي ۾ شرڪت ڪئي اسان جي ويجهو خاندان سان. فاسفورسنت لائين جي ڊرامن جي وچ ۾ ماسڪريڊ بالن کي ڏسڻ هڪ خواب هو.

ايندڙ چنچر تي جڏهن مان اٿيس ته ڪجهه غلط هو. مان روئي رهيو هوس ڇاڪاڻ ته منهنجي ماءُ مون کي سان پيليگرينو ميگنيشيا نه ڏني هئي. سندس هڪ ڪزن مارٽيني کان آيو. هن اسان سان گڏ ماني کاڌي. منجهند جو مون کي عجيب لڳو، ائين محسوس ٿيو ته منهنجي خوشي ختم ٿي رهي هئي. بابا پنهنجي ڪزن سان گڏ ٿرين ۾ ويو، پوءِ اسان رات جي ماني ڪئي.

ان شام اسان سير لاءِ ٻاهر نڪتاسين. پيءُ ماءُ کي چيو، ”آئون بار ۾ پنهنجن دوستن سان ملڻ ويندس. رات جو 10 وڳي جي لڳ ڀڳ هو روئيندو ۽ ٿلهي چهري سان رڙيون ڪندو گهر موٽيو، هن جي سيني ۾ سخت درد جي ڪري.“ ٿريسا، مون کي ڪيمومائل ٺاهيو. ”جڏهن بابا بيد ٿي سمهي رهيو هو، ته مان چاچي سان گڏ 50 ميٽر پري هڪ ڊاڪٽر کي فون ڪرڻ لاءِ ڊوڙيس. هو فوراً آيو، پر ان وچ ۾ منهنجو پيءُ رهڻ چڏي ڏنو هو. اسان کي بعد ۾ معلوم ٿيو ته شه رگ ڦاٽجي وئي هئي. ڪو به ڪم نه ٿي ها، بابا جنت جي دروازي مان هليو ويو ۽ آسمان ڏانهن پڄي ويو. اهو 17 فيبروري 1951ع جو ڏينهن هو، سڄي رات مان پنهنجي پيءُ جي لاجار لاش تي اکيون ٻوٽي ويهي رهيس. منهنجو مٿو ڦري رهيو هو، لڏپلاڻ ۽ چڪر جو ميلاپ، جنهن مون کي ان ڪمري مان ڪڍي ڇڏيو، جتي سڀ شيون نفرت آميز ٿي ويون، ڇاڪاڻ ته اهي هڪ ناحق موت جون شاهديون هيون. مون پنهنجي پيءُ جي باري ۾ سوچڻ کان ڪڏهن به نه روڪيو ۽ ان ظالم قسمت جو جيڪو مون کي ڊوموڊوسولا ۾ انتظار ڪري رهيو هو، منهنجي اکين مان ڳوڙها هاڻي نه نڪتا هئا ڇاڪاڻ ته اهي روئڻ ڪري سڪي ويا هئا. اهو خدا جنهن جو مون تصور ڪيو هو ته منهنجي روانگي وقت ميسينا جي آبناي تي چمڪندڙ روشنيءَ ۾، هن پاڻ کي ڪٿي لڪايو هو؟ هن اسان کي ڇو ڇڏيو هو؟ هن مون کي ايترو ڌوڪو ڇو ڏنو؟ هاڻي ڇو ته مون پنهنجي پيءُ کي ڳولي ورتو هو مون کان هميشه لاءِ ڪسي ويو؟ ان سانجي جو ڪهڙو ڪارڻ هو؟ هاڻي اهو خدا جيڪو هتي ڊوموڊوسولا ۾ مختلف، پري، پيانڪ نظر اچي رهيو هو، هو اونداهيءَ مان ٺاهيل نظر اچي رهيو هو، مغرور ۽ ناقابل برداشت، تلخ، هڪڙو خدا، مون کي هاڻي خبر نه هئي ته وري ڀروسو ڪريان يا پنهنجي باقي ڏينهن لاءِ نظرانداز ڪريان. مان راتيون راتيون خاموش رهيس، اونداهيءَ ۾ اٽڪيل اکين سان ڏسندو رهيس، لڳ ڀڳ ان اميد سان ته ڏينهن جي اچڻ سان هر شيءِ اڳي وانگر موٽي ويندي. انهن ڏکين ڏينهن ۾، پنهنجي ڪٽنب سان گڏ هڪ اونداهه جي ڪناري تي، مون سمجهيو ته جنت ننڍڙن چوڪرين لاءِ ڪا جاءِ ناهي.

انهن راتين مان هڪ رات، صبح جي اوائلي ساعتن ۾ مان ڪري پيو ۽ هڪ ڏکونيندڙ نند کان پوءِ مان هڪ مٺي خواب ۾ غرق ٿي ويس: مون پاڻ کي ڍنڍ جي ڪناري تي ڏٺو، تڏهن منهنجو پيءُ مون کي پنهنجي اکين ۽ چهري سان آسماني روشنيءَ ۾ غرق ٿيل نظر آيو. هاڻي هن جو

چهرو وڌيڪ ڏکوئيندڙ نه رهيو ۽ ٻيهر خوبصورت ٿي ويو. هن مون ڏانهن نهاريو، منهنجو هٿ کنيو، مون کي پاڪر پاتو ۽ مون سان ڳالهائڻ لڳو. "منهنجو ٻار - هن چيو - مان توهان کي هاڻي ٻڌائڻ چاهيان ٿو ته منهنجو پيار آهي، تمام سٺو آئون توهان لاءِ چاهيان ٿو. حالتن جو مطلب اهو آهي ته اسان هڪ ٻئي کي نه ٿا ڄاڻون. مون کي افسوس آهي ته توهان کي وڏو نه ڏنو..."

ڪڏهن ڪڏهن مان ان خواب ۽ پنهنجي آخري سفر جي باري ۾ سوچيندو آهيان، سوچيندو آهيان ته ڪڏهن رب مون کي سڏيندو، مان اهو تصور ڪرڻ چاهيان ٿو ته جڏهن مان جنت جو دروازو پار ڪري ويندس ته منهنجو پيءُ منهنجو انتظار ڪري رهيو هوندو، ان شام جو لباس پهريو هو مون کي وٺي آيو. سٺي ماڻهه: هن سان گڏ اسان وٽ هڪ ٻئي کي ٻڌائڻ لاءِ ڪيتريون ئي شيون آهن، اسان کي هميشه لاءِ اها گفتگو ٻيهر شروع ڪرڻ گهرجي جيڪا فيروري جي ان سرد رات ۾ مداخلت ڪئي وئي هئي. اهو بهترين طريقو هوندو، مان سمجهان ٿو، منهنجو آخري سفر شروع ڪرڻ لاءِ.

ماءُ چار ٻارن سميت مايوسيءَ ۾ رهجي وئي ۽ پينشن نه هئڻ سبب پيءُ سادو موچي هو. دنيا جا سڀ ٿڌ ۽ درد اسان جي غريب مهاجر خاندان تي نازل ٿيا هئا.

اسان جي ڌرتيءَ کان پري، زندگيءَ کان پري، اسين ريگستان جي هوا جيان چڪيل ريل جا داڻا هٽائين.

منهنجي ماءُ پنهنجو پاڻ کي ۽ پنهنجي سڄي جان وڃائي چڪي هئي. هوءَ هڪ خالي خول بڻجي چڪي هئي. هن جو جسم ڪاٺ جي ٽڪريءَ وانگر سڪي ويو هو، هن ڪڏهن به وزن گهٽائڻ نه ڇڏيو هو ۽ هن جي گم ٿيل نظرون، پيلي ۽ بي تاثر چهري ۾، لمحن لاءِ پنهنجي پيءُ جي قبر ڏانهن، هڪ پري واري نقطي ڏانهن بيٺي رهي. هوءَ هڪ پوت وانگر ٿي چڪي هئي، جنهن کي وسارڻ ناممڪن هو. مون ان لمحي کي محسوس ڪيو جڏهن هوءَ ڪري پوندي ۽ بيوسيءَ ۾ غرق ٿي ويندي جنهن کان ٻاهر نڪرڻ جو ڪو رستو نه هو. مون هن کي چڪڙ جي ڪوشش ڪئي، مون هن کي خوش ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي. حيرت انگيز طور تي، ڪردار مڪمل طور تي بدلجي چڪا هئا: اها ڌيءُ هئي جنهن پنهنجي ماءُ کي تسلي ڏني، هن جون ڪهاڻيون ٻڌايو ته هن کي پنهنجي مڙس کان سواءِ زندگي لاءِ تيار ڪرڻ ۽ هن کي وسارڻ ۾ مدد ڪري. مان، وڏي ڌيءَ، اڃا 15 سالن جي نه ٿي هئي.

رات جي ماني کان پوءِ مان ڪجهه وڌيڪ سينٽ ڪمائڻ لاءِ فريئر جي ڪم تي واپس ويس. اميد جي شمع کي زنده رکڻ جي ڪوشش ۾ مان ئي هوس. پر آخر ۾، منهنجي ماءُ، مون کي خبر ناهي ته ڪيئن، شايد مايوسيءَ جي زور سان، هڪ روئڻ ۽ ٻئي جي وچ ۾، سڄي دنيا کي پنهنجي ڪلهن تي کنيو ۽ آهستي آهستي واپس سيمي اسٽريس جي حيثيت ۾ واپس هلي وئي، ڪجهه اسڪرٽ ۽ ڊريسننگ گاؤن سلائي.

باب ڏھ - خوبصورت توسا

ساڳئي سال مئي ۾ منهنجو ننڍو ڀاءُ خسرو جي مرض ۾ مبتلا ٿي ويو ۽ مون کي به ان بيماريءَ جي مرض ۾ مبتلا ٿي ويو، ڇاڪاڻ ته ان کي ننڍي هوندي کان ئي نه هو. جڏهن مان بستري تي ۽ zizi هوس ته مون پنهنجي ماءُ کي دروازو کوليو ٻڌو. ڪنهن دروازي کي وڃايو هو. پوءِ مون جا آواز ٻڌا. مون کي پريشاني هئي: ان کان اڳ اهي ڪڏهن به مون کي پنهنجي Michelillo وٺي نه ويا هئا ۽ هاڻي اهي ڏيکاريا ويا آهن. اهي اٽڪل Domodossola والدين کي ڏسڻ لاءِ هڪ هفتو ترسيا، پوءِ ٿوري مياوسي ڇڏي ويا، ڇاڪاڻ ته کين اميد هئي ته مان ساڻن سسلي موٽي ايندس. نومبر ۾ هڪ خط آيو جنهن ۾ ڪاري رنگ جي سرحد هئي. ماءُ پريشان ٿي وئي ۽ جڏهن هن ان کي کوليو ته هن جو هٿ ڏڪڻ لڳو. مون کيس روئيندي ڏٺو: ززي دادا توري جي موت جو اعلان ڪيو. هنن کيس 8 نومبر تي بورڊونارو ڳوٺ ۾ مئل مليو. سندس عمر 87 سال هئي. ايندڙ سال اتي هڪ ٻي وڏي مياوسي هئي، جڏهن اتفاق سان تحقيق جي نتيجي ۾ موت جو سبب ڳڻجي ۽ ۾ رومال سان گهمڻ جي ڪري، جيڪو ٻاهر ڪيڏن دوران مليو. ڏوهه هڪ عورت پنهنجي ڀاءُ، پارٽيسرين سان گڏجي 11000 لير جي پينشن چوري ڪرڻ جو ڪيو. هوءَ بعد ۾ 24 سال جيل ۾ رهي ۽ هن 12 سال جيل ۾ رهيو.

مان اداس ٿيندي رهيس. ٿوري پئسن سان اسان 5 ماڻهن سان گڏ نه ٿي سگهياسين. مس ٿيل مون کي جعلي برطرفي وٺڻ جي صلاح ڏني ته جيئن آئون روزگار آفيس ۾ رجسٽر ٿي سگهان. مان اڪثر چيڪ ڪرڻ لاءِ ويندو هوس ته ڪو ڪم آهي، پر اميد ٿوري هئي. اپريل 53ع ۾ مون کي خبر پئي ته هنن هڪ ڪارخاني ۾ ڪجهه چوڪرين کي ڪم تي رکيو آهي. انهن کي ان جي ضرورت نه هئي، انهن جا ابا ڏاڏا اڳ ۾ ئي نوڪريون هيون. تنهنڪري مان احتجاج ڪرڻ لاءِ آفيس ۾ ويس: مون کي ٻين کان وڌيڪ ڪم ڪرڻ جي ضرورت آهي. مئي ۾ آئون آخرڪار

هڪ ڪارخاني ۾ داخل ٿيس جتي هنن بجليءَ جي تارن لاءِ لچڪدار بينڊ، جوتن جا ليس، رين ۽ ٽيوبلر ٺاهيا. هفتيوار شفت 6-13 ۽ 13-21 سان سخت محنت. وقفي وقفي ۾ مان به فريئر تي ويندو هوس ته جيئن پنهنجي پگهار پورو ڪري ۽ پنهنجي ماءُ کي رليف ڏي.

آگسٽ آيو. موڪلن لاءِ، ڪامريڊ گرازيا کي سسلي وڃڻو پيو ته پنهنجي پوڙهي ماءُ سان. مون پڻ پنهنجي ڌيءَ ڪيٽرينا سان گڏ وڃڻ جو فيصلو ڪيو. اسان ٽرين ذريعي ملان ۽ پوءِ روم لاءِ روانا ٿياسين، جتي رات جو پهتاسين. اسان کي سسلي ڏانهن ٽرين لاءِ ڪجهه ڪلاڪ انتظار ڪرڻو پيو.

اسٽيشن تي اسان کي ڪجهه ساڻي گونڻا مليا، جن ۾ نووآرا جو هڪ ٻوٽو اداڪار سالواتور فرناري ۽ هڪ سپاهي جنهن جو نالو مون کي ياد ناهي. جڏهن مسز گرازيا هڪ بينچ تي آرام ڪري رهي هئي، ڪيٽرينا ۽ مون کي سير لاءِ دعوت ڏني وئي هئي. اهي اسان کي کائڻ لاءِ وٺي ويا. ائين محسوس ٿيو ته مان وري زندگيءَ ۾ اچڻ mottarello ڏانهن Piazza Esedra لڳس.

اڳي ئي پريل ٽرين جي اچڻ تي، مسز گرازيا به بيگ کڻي چڙهڻ لاءِ جلدي ٿي. ٽرين پوري طرح نه روڪي هئي ۽ هوءَ پٽيءَ تي ڪري پئي. ڪيٽرينا، مان ۽ سڄو ميٽر ابدي پيءُ ڏانهن روئي رهيا هئاسين جيئن اسان هنن کي زخمن سان پريل ٻاهر ڪڍيو پر معجزاتي طور تي جيئرو. هن اسپتال وڃڻ کان انڪار ڪيو. ڪلاڪ کن کان پوءِ ٽرين هلي وئي. منجهند کان اڳ اسين اسٽيشن تي پهتاسين جتي اسان بس ورتي جيڪا اسان کي نووآرا سسليا Terme Vigliatore ڏانهن وٺي ويندي هئي، جيڪي زيزي ۽ ميچريلو جا مهمان هئا.

هنن اسان کي اعزازي مهمان طور پليڪار ڪيو. ان رات اسان ٽيئي بستري تي هئاسين، ڪيٽرينا ۽ مون کي ننڊ نه آئي. مسز گرازيا درد سان پريل هئي. ان ئي رات اتي هڪ تعجب ٿيو: ڪجهه نوجوانن اسان کي گٽار ۽ وائيلن سان سيرينا ڪيو، پر چاچا مچريلو، ناراض ٿي، انهن کي ڀڃڻ تي مجبور ڪيو.

ڪيٽرينا جي ماءُ لڳ ڀڳ سڄو وقت بستري ۾ گذاريو. هو ڏهن ڏينهن ۾ فقط ٻه ڀيرا پنهنجي بزرگ ماءُ سان ملڻ لاءِ ٻاهر نڪرندو هو. منجهند جو مان ليبارٽري مان پنهنجي ڪلاس ميٽن ۽ دوستن سان ملڻ ويس. هڪ ڏينهن مون اسڪول جي هڪ ساٿيءَ کي به ڏٺو، جيڪو مون

ڪي پاڪر پائڻ آيو. هُو هٿ ۾ سائڪل جهلي رهيو هو ۽ مون کيس چيو ته مون کي سواري لاءِ وٺي. ان وقت، نووارا ڪڏهن به چوڪري کي سائڪل تي نه ڏٺو هو. جيئن ئي هن کي خبر پئي ته زيزي مون کي توڙيندي چيو: ”تون اللو بٽجي وئي آهين، مون اهڙين ڳالهين جو تصور به نه ڪيو هوندو.“

جي بحالي لاءِ جدوجهد هئي. انهي زوال کان پوءِ، Grazia ۾، مسز Domodossola واپس ارٿروسس درد تي قبضو ڪيو. هن کي تڏهن ئي همت ٿي، جڏهن هو پنهنجي ڪٽنب سان گڏ ڪنهن پارٽيءَ ۾ ويو، جتي مون کي به دعوت ڏني وئي هئي.

مان ڪارخاني ۾ ڪم ڪرڻ لاءِ واپس ويس ۽ فريئرز ۾، پر مون کي نئين تجربن جي ضرورت هئي. هڪ ڏينهن، سان گرواسيو ۽ پروٽاسيو جي پارٽيسري ۾ گهمڻ دوران، ڊان گيوسپي بينيٽي مون وٽ آيو ته مون کان ڪجهه سوال پڇي. مون هن ۾ پنهنجا سڀ ڏک ٻڌايا. هن مون کي همٿايو ۽ چيو: ”آچر جي دوپهر تي تقرير ڪرڻ لاءِ اچو. اتي توهان کي ڪيٿولڪ ايڪشن جي صدر سائورينا جرمنيا ملندي، جيڪا توهان کي چوڪرين سان متعارف ڪرائيندي ۽ توهان کي تمام سٺيون صلاحون ڏيندو. مون پاڻ کي فوري طور تي آرام سان محسوس ڪيو: ٿورڙي شرم سان مون دوست ٺاهڻ شروع ڪيو. مان ڊجي ويس ته نه ڄاڻان ڪيئن ڳالهائڻ، پر خدا جي مدد سان مون پهرين مشڪلاتن تي غالب ٿي. مون خوشيءَ سان انجمن جي اخبار پڙهي هئي جنهن جي باني آرميدا بريلي جي تعريف ڪندي: هن جي مهرباني منهنجي زندگي بهتر ٿي هئي. جڏهن فيڪٽري شفٽ ٿيڻ جي اجازت ڏني، مان صبح جو 7 وڳي ماس ڏانهن ويو، جتي مون ڊان بينيٽي سان ملاقات ڪئي، جنهن کي مون پنهنجو روحاني ڊائريڪٽر سمجهيو. آچر تي مون چرچ جي سامهون سٺي پريس اسٽينڊ تي هڪ ڪلاڪ گذارڻ جي آڇ ڪئي. انهن بعد ۾ مون کي ڪائونسل ۾ شامل ٿيڻ جي دعوت ڏني. انهن سڀني واعدن سان مون کي اهم ۽ پورو ACLI محسوس ٿيو.

فيڪٽري ۾ منهنجا ساٿي مون کي متعصب سمجهي رهيا هئا، پر مون کي ڪا تڪليف محسوس نه ٿي، حقيقت ۾ مون انهن لاءِ دعا ڪئي ۽ انهن کي واپس فون ڪيو جڏهن اهي شفٽ شروع ڪرڻ کان اڳ بدلجندڙ ڪمرن ۾ فحش ڳالهائي رهيا هئا.

باب يارنهن - چيني مٽيءَ جو چهرو

هڪ اونھاري آچر تي جرمن ڪيٽولڪ ايڪشن جي صدر جبلن جي سفر جو انتظام ڪيو . ٿوري پئسن سان آئون سفر جو خرچ ادا ڪرڻ جي قابل ٿي ويس . اسان بس ذريعي گوگيو پهتاسين، پوءِ ڪيبل ڪار ذريعي الپ ديويرو ۽ پوءِ پيادل ڪرمپولو طرف . مون گلن ۾ ڍڪيل جهنگلي آرڪيڊس . ، rhododendrons، buttercups، :جبلن جي خوبصورت تي غور ڪيو دعوت ڏيڻ لاءِ بلو بيري . پٿر جي چت ۽ ڪاٺ جون دريون جن جي دريائن مان چمڪندڙ ٽنگيل ڪيبن . مون جرمنيءَ کان پڇيو ته رستو ڪٿي ختم ٿئي ٿو . geranium ڳاڙهي ۽ گلابي جڏهن اسان ٿڪل آهيون ته اسان هڪ پريل لنچ لاءِ روڪينداسين . "اٽڪل 1 وڳي اسان " صاف پاڻي پيئڻ لاءِ روانا ٿياسين، جيڪو پٿر مان وادي طرف وهي ٿو . ماني کائڻ، دعا ۽ گيت ڳائڻ کان پوءِ واپسي جي سفر لاءِ روانا ٿياسين . مان خوشيءَ سان ڏڪندو هوس : مون اهڙو خوبصورت ڏينهن ڪڏهن به نه گذاريو هو . گهر ۾ مون پنهنجي ماءُ کي سڀ ڪجهه ٻڌايو ۽ مون کيس مسڪرائيندي ڏٺو .

هر وقت مون کي نووآرا سسيلييا جي هڪ دوست کان ٽپال ملي : هن کيس ڊوموڊوسولا ۾ نوڪري ڳولڻ لاءِ چيو ته جيئن اسان ملاقات ڪري سگهون . مان ڏاڍو پريشان ٿيس پر خوش ٿيس ته ڪو مون سان پيار ڪري پيو . ڊوموڊوسولا جو هڪ چوڪرو پڻ هو، پر مون کي پسند نه ڪيو : صبح جو هن گريپا جي گولي پيئندو هو ۽ هميشه ڳاڙهي گال هئا .

صبح جو مراقبو مون کي ڪنوٽ ڏانهن رستو ڏيکاريو، پر ساڳئي وقت مون کي ٻارن ۽ خاندان شروع ڪرڻ جو خيال پسند آيو . مون پاڻ کي خدا جي مرضيءَ جي حوالي ڪيو . مون آچر جي شام پنهنجي دوستن سان گڏ هفتيوار ڪيٿيچزم وابستگي جي منصوبابندي واري مشاعري ۾ گذاريو . ڪجهه آچر تي اسين پاڙيسري شهرن جي مشاعرن ۾ ويندا هئاسين . بس جي سفر مون کي پريشان ڪيو، پر جرئت ڪجهه ننڍڙي تڪليف تي غالب ٿي .

۽ اوريٽري هڪ سفر جو انتظام ڪيو : صبح جو ميڊونا ڊي اوروپا ACLI، مئي، 1954 تي 1 جي مقدس زيارت لاءِ ۽ منجهند ۾ بيلا ۾ معزز پادري طرفان هڪ ريلي . مان پهريون ماڻهو هو جنهن منهنجي هڪ دوست ۽ هن جي پريم پيرينو سان گڏ سائن اپ ڪيو . نوجوانن سان پريل

بسون نڪري ويون. انهن ۾ هڪ شرميلي سونهري چوڪرو جنهن کي مون اڳي ئي ڪٿي ڏٺو 2 هو. اهو اهو هو: تعميراتي ڪمپني جو ڪم ڪندڙ جتي مان فريئر جي گراهڪن کي سڏڻ ويو هو. پيئرينو هن کي مون سان متعارف ڪرايو: هو هن جو ڪزن هو. ڏينهن جي وقت هن ڪڏهن به مون ڏانهن نهاريو. جڏهن مان گهر پهتس ته منهنجي ماءُ کي ان بابت ٻڌايو. ٻئي ڏينهن شام جو مون کيس پهرين منزل تي موجود ڪمري جي ننڍڙي بالڪوني ۾ ڏٺو. ماءُ، مام، اچو ۽ ڏسو: اتي ئي چوڪرو آهي جيڪو مون بيلا ۾ مليو هو. "هوءَ اڌ مسڪراھت سان" ظاهر آهي ته هو توسان ملاقات ڪري رهيو آهي. ٻئي ڏينهن شام جو، هڪ پارٽيسري سان گڏ ٻاهر نڪرندي، مون هن کي پنهنجي سامهون ڏٺو. هن شرمندي پڇيو ته ڇا هوءَ اسان سان اچي سگهي ٿي. ٿورڙي غير يقيني طور مون قبول ڪيو. اسان هن ۽ انهي بابت ڳالهائڻ سان برف کي ٿورڙي چڏيو. هڪ دفعي فيڪٽري ۾ شام جو شفٽ ختم ٿيڻ تي هو مون سان گڏ گهر آيو. هڪ شام مان هن کي وٺي ويس ته هن کي هن جي ماءُ سان ملائي، جنهن هن جو تمام سٺو استقبال ڪيو. فارغ وقت ۾ تقريبي مقابلي ۾ شرڪت ڪندو هو. پوءِ چوڪرا ۽ گڏجاڻين ۾ پڻ شرڪت ACLI چوڪريون الڳ ٿي ويا، رڳو ملاقات جي پڄاڻيءَ تي ملن. اسان ڪئي.

منهنجي ماءُ، سسلي کان اچڻ جي باوجود، جتي به چوڪرا جيڪي هڪ ٻئي سان پيار ڪندا هئا، اڪيلا ٻاهر نه وڃي سگهندا هئا، اسان کي اعتماد ڏنو ۽ اسان هڪ پرامن سفر شروع ڪيو. گيوس مون کي ٻڌايو ته هن منهنجي پيءُ سان ملاقات ڪئي هئي: ڪجهه پئسا ڪمائڻ لاءِ، ڇاڪاڻ ته 4 ٻار هئا ۽ صرف پيءُ ڪم ڪندو هو، چوڪرا جي حيثيت ۾ هن پنهنجي گهر کان چند قدم جي فاصلي تي بيرڪن جي مالي مدد لاءِ ڪجهه ڪم ڪيا. ڪڏهن ڪڏهن هو انهن جا بوت منهنجي بابا وٽ مرمت لاءِ آڻيندو هو. مون خوشيءَ سان ٻڌو.

هن مون کي ٻيو ڪجهه ٻڌايو: جڏهن 16 سيپٽمبر 1950ع تي مان روم مان لنگهيو ته ڊوموڊوسولا پهچڻ لاءِ اسان جي ملاقات عملي طور ٿي. گيوس، جيئن مان اڃا تائين کيس سڏيان ٿو، هولي سال لاءِ سائيڪل تي آيو هو. هڪ شاندار سفر: هن وادي مان هڪ پادريءَ سان گڏ ڊوموڊوسولا کي چڏي ڏنو جيڪو جبلن جي بوٽن ۾ جلدي پيدل ڪيو. سندس پيروي ڪرڻ لڳ پڳ ناممڪن هو. هو تڏهن ئي روانو ٿي ويو جڏهن هن ڪجهه سبزي باغ ڏٺو ته ڪجهه سلاد وٺڻ لاءِ. اڌ سفر ۾ گيوس اڪيلو رهجي ويو. رستي ۾ هن کي هڪ اسٽريٽ فروش مليو، جنهن وٽ وڪڻڻ لاءِ ڪچري سان ڀريل هڪ پراڻي سائيڪل هئي. اهي روم تائين هڪ ٻئي جي ڪمپني ڪندا رهيا.

آگسٽ آيو. فيڪٽري موڪلن لاءِ بند ٿي رهي هئي ۽ مون فيصلو ڪيو ته وڃي پنهنجي پيءُ روزا سان ملاقات ڪريان، جيڪا ميرگوزو ڍنڍ جي ٽڪرين ۾ وڃي رهي هئي. مون گهر وارن کي ڪجهه ڏينهن رهڻ لاءِ چيو. مون هن خيال جو ذڪر صرف گيوس ڏانهن ڪيو هو. گهر ۾ موڪلن تي ٻيون چوڪريون به هيون. انهن ۾ هڪ نون جي بيوٽيڪل پاڻيجي به آهي. 15 مئي

جي صبح جو، عيد جي عيد تي، هن اسان کي ماس کان پوءِ پنهنجي ڪمري ۾ مشق ڪرڻ لاءِ سڏيو. هن اسان جي منهن کي مختلف ڪريم، مسڪرا ۽ لپ اسٽڪ سان ڀريو: اسان موم جي مجسمن وانگر نظر آيا. لنچ تي نون چاچي پنهنجي پاڻي جي واپس سڏيو: هن جو اسان سان اهڙو سلوڪ ڪرڻ جو ڪو به فائدو نه هو.

منجهند جو، دريءَ مان ڏنڊ ڏانهن ڏسندي، مون گيوس کي اڀرندي ڏٺو. مان نه ٿي چاهيان ته ان مٿريل جي چهره سان ڏسان. مون کي دروازي تي ڏسي هن تقريباً مون کي نه سڃاتو. مون معافي ورتي، وضاحت ڪئي ته اهو هڪ تجربو هو ۽ ٻيون چوڪريون پڻ تبديل ٿي ويون آهن. منجهند ڌاري گهر جي باغيچي ۾ پهتاسين. شام جو هن مون کي سلام ڪيو: "جلد ملنداسين، ڊوموڊوسولا ۾، پر پنهنجي منهن سان اڳ وانگر صاف ۽ تازي سان

باب ٻارهين - وائٽ

ٻن هفتن جون موڪلون ختم ٿيڻ کان پوءِ مان 1 وڳي کان رات 9 وڳي تائين شفٽ تي ڪارخاني ۾ ڪم ڪرڻ لاءِ واپس هليو ويس، جڏهن مان مشين جي اسپنڊل ۾ بوبن کي ٿرڊ ڪري رهيو هوس ته مون گيوز بابت سوچيو، پر ساڳئي وقت مون ائين نه ڪيو. هن کي ڏسڻ جي وڏي خواهش آهي. رات جو 9 وڳي سائرن وڃايو ۽ منهنجي دل تيزيءَ سان ڌڙڪڻ لڳي. فولڊر تي چڙهائي ڪري، دروازي جي ٻاهران مون کي اڌ اونداهي ۾ هڪ سائيڪل نظر آئي. اهو واقعي هو هو: هو مون ڏانهن آيو، شرمائي منهنجي منهن ڏانهن ڏٺو ۽ چيو: "مان توهان کي ڏاڍو سادو پسند ڪريان ٿو." هن مون کي سائيڪل جي ٿيوب تي ويهاريو ۽ گهر وٺي ويو. اسان هڪ سادي گڊ نائيٽ سلام جو تبادلو ڪيو. اهو لڳ ڀڳ هر روز ٿيو. آچر جي منجهند جو اسان ويجهن ڳوٺن ۾ ڪجهه موٽر سائيڪل سواري ڪئي. هڪ ڏينهن هو مون کي پنهنجي پيءُ ۽ ماءُ، ٻن پيٽرن ۽ هڪ پيءُ سان متعارف ڪرائڻ لاءِ پنهنجي گهر وٺي ويو. ٿوريءَ دير سان هن مون کي پنهنجي چاچي ۽ ڪزن سان به دوست طور متعارف ڪرايو.

جڏهن منهنجي ماءُ اسان کي بالڪوني مان ڏٺو ته هن اسان کي گهر تائين پهچايو. جڏهن هوءَ انهيءَ چوڪروءَ تي بيٺي هئي، تڏهن مون کي ڏاڍي پڪ هئي. 8 ڊسمبر تي، بي عيب تصور جو ڏينهن، منهنجي نالي جو ڏينهن، دروازي جي گهنٽي وڳي. اهو گل فروش هو، جنهن مون کي ڳاڙهي ڪارين جو گلدستا ڏنو. "ماءُ، گيوس مون کي هن جون نڪ خواهشون موڪليو."! ڪيڏي مايوسي تي جڏهن مون نوت کوليو: اهو هو نه هو، پر هڪ 14 سالن جو چوڪرو مون سان اتفاق سان مليو هو. اهو چيو ته "مون کي توسان پيار آهي" دستخط سان. شايد هن سوچيو ته مان هن جي عمر جو آهيان.

هڪ وڏي رنگ برنگي گلدان سان پريل چاڪليٽ ۽ هڪ Giuse ڪرسمس جي موقعي تي سلامي ڪارڊ ڏيکاريو. مون هن جو شڪريو ادا ڪيو ۽ اسان گڏجي اڌ رات جو ماس ڏانهن وياسين. گهر واپس اچڻ تي هن مون کي چيو: "سپاڻي مون کي پنهنجي ڪٽنب سان گڏ پنهنجي مائٽن سان ماني کائڻ لاءِ وڃڻو آهي، مان باڪسنگ ڊي تي ٻيهر ملنداسين." 26 هين جي صبح

جو مون پنهنجي ماءُ کي چيو ”مان هاڻي ان چوڪر سان گڏ ٻاهر نه ويندس، مان هن کي گلدستا واپس ڏيان ٿو، مون کي واعدو نه گهرجي.“ ۽ هوءَ سخت نظر سان: ”تون چريو آهين، تون اهو ڪري سگهين ها جيڪڏهن توهان چاڪليٽ نه کائي ها.

ايندڙ ڏينهن ۾ گيوس معمول موجب مون کي ڪم تان وٺڻ آيو. پيدل يا سائڪل جي ٿيوب تي، مان هن سان تقريباً نه ڳالهائيندو هوس. 1955ع جي نئين سال جي ڏينهن تي مان ماس ڏانهن ويس. هو به اتي هو ۽ آخر ۾ هو مون سان گڏ گهر ويو. دروازي تي هن مون کي چيو: ”چا مان سمجهان ٿو ته تنهنجي ذهن ۾ مون کي اهڙي تڪليف ڏيڻ لاءِ ڇا آهي؟“، ۽ سندس ”اڪين مان ڳوڙها وهي آيا. انهيءَ ٿلهي اُٺ جي پٺيءَ کي ٽوڙي ڇڏيو ۽ مون کيس مرڪ ڏني. هن مون کي چمي ڏني ۽ چيو: ”اڄ منجهند جو مان توکي وٺي ويندس ته توهان کي مائونٽ ڪلواريو ڪلب ۾ هڪ فلم ڏيکاري ويندي. مون قبول ACLI ۾ ويسپرز ڏانهن وڃڻ لاءِ. ويسپرز کان پوءِ ڪيو ۽ اسان کي الوداع چيو. مون گهر ۾ اها خبر ڏني ۽ منهنجي ماءُ خوشيءَ سان چيو: ”توڪي اهڙو سٺو چوڪرو ٻيهر نه ملندو.

منجهند جو 2 وڳي اسان ويا ڪرسيڪس جي چپلن سان گڏ خچر واري رستي سان ڪلوري ڏانهن روانا ٿياسين. هڪ دفعي اسان سينچري تي پهتاسين، اسان ويسپر ڳايا ۽ برڪت کان پوءِ ڪلب ڏانهن وياسين. مون کي فلم جو عنوان ياد ناهي، پر اها ڏاڍي بورنگ هئي، تنهن ڪري مون اسان کي شهر واپس ڪيٽينا سٽنينا ڏانهن وڃڻ جو مشورو ڏنو، جتي اسان هڪ بهتر فلم مان لطف اندوز ٿيڻ ۾ ڪامياب ٿياسين، جنهن جو نالو ”وايوليت“ آهي.

اپريل ۾، ترين ذريعي ويجيزو وادي ۽ سينٽوولي سان سفر ڪندي، اسان هن جي والدين سان گڏ لوڪارنو ۾ فلور فلوت فيسٽيول ڏانهن ويا. اسان گيوس جي گڏ فادر سان ملاقات ڪئي، جنهن مون کي ”گرل فرينڊ“ طور متعارف ڪرايو. هن پنهنجي کيسي ۾ هٿ وڌا ۽ پرس مان سوئس فرانڪس ڪڍي گيوس کي ڏنائين ۽ چيائين ته ”چڱو ٿيو، شادي ڪڏهن ٿيندي؟ 10 اسان هڪ ٻئي ڏانهن ڏٺو، اسان ان بابت ڪڏهن به نه ڳالهايو هو.

ايندڙ ڏينهن ۾ اسان شاديءَ جو خيال وندرائڻ شروع ڪيو. اسان گهر ۾ به ان بابت ڳالهايو. ماءُ خوش هئي پر ساڳئي وقت اتي ڪجهه مالي امڪان هئا. ٿوري دير سان اسان ڪجهه چادرون ۽ ڪجهه انڊر ويئر خريد ڪيا. اسان کي ڪا خاص ضرورت نه هئي. اسان هڪ ننڍڙو، معمولي اپارٽمنٽ ڳولي رهيا هئاسين. اسان ان کي قديم موٽا ضلعي ۾ مليو ۽ ان ڪري شادي جو ڏينهن مقرر ڪيو: سومر 19 سيپٽمبر. مان پنهنجي ماءُ سان گڏ پنزاراسا ڪپڙي جي دڪان تي ويس ته شاديءَ جي لباس لاءِ ليس خريد ڪري ۽ مسز ٿيلڊ وٽ وٺي ويس، جنهن فريئر، مون کي هميشه پيار سان اهو واعدو ڪيو هو.

ٽائون هال ۾ منهنجي ماءُ کي شادي جي پابنديءَ تي دستخط ڪرڻا هئا، ڇاڪاڻ ته مان اڃا ننڍو هئس. گيوس جا والدين به خوش هئا. پاڙيسري ۾ مونسگنور پيلانڊا اسان کي حوصلا افزائي جا خوبصورت لفظ ٻڌايو: ”هميشه تمام گهڻي ايمانداري سان ان خوشين ۽ غمن کي

منهن ڏيڻ لاءِ معمولي رهو جيڪي زندگي اسان لاءِ محفوظ آهن. مان توهان کي ناياب سان گڏ
“لال رنر گولڻ ڏيندس

اسان کي انهن ماڻهن ۽ دوستن جي لسٽ تيار ڪرڻي هئي، جن تائين هميشه جيان نيڪيون
ڏنيون وينديون هيون. تمام ٿورا مهمان. گيوس جي ماءُ چيو ”به في خاندان.“ آهستي آهستي
اسان 35 ماڻهن تائين پهچي ويا. شاهدن کي چونڊيو ويو آهي: گيوس جو چاچو ڪارميلو ۽
مون لاءِ پيٽرينو، اسان جي ملاقات جو معمار. شادي کان هڪ هفتو اڳ ڊان گيوسپ بريڪا
بليڪ بورڊ تي Furiga جي اڳواڻي ۾ مردن جي تقرير اسان لاءِ هڪ پارٽي تيار ڪئي. ماسٽر
سلام جي تصوير ٺاهي ۽ دوستن جي لسٽ سان گڏ هڪ اسڪرول ٺاهيو. اتي هڪ ٽيبل به
پيسٽري ۽ مشروبات ۾ ڍڪيل هئي. تقرير ۾ اهڙي پارٽي ڪڏهن به نه ٿي هئي. سينٽس
گرواسيو ۽ پروٽاسيو جي ڪاليجي چرچ جي مرمت ٿي رهي هئي ۽ فرش ملبئي ۽ پٿرن سان ڀريل
هو، پر ڪجهه خواهشمند عورتن جيوسي ۽ ڪنسيٽا جي عزت ۾ ان کي صاف ڪرڻ جي
پوري ڪوشش ڪئي.

سيپٽمبر تي، زيزي ۽ ميچريلو پهتو، هليا ويا ڇاڪاڻ ته ڪنسيٽينا جي شادي ٿي رهي هئي ۽ 16
هنن کي هن سان گڏ قربانگاهه ڏانهن وڃڻو هو، هنن جي پيءُ جي جاءِ وٺي، جيڪو هاڻي اتي نه
هو.

انهيءَ وچ ۾، ڪجهه ننڍڙا تحفا اچي پهتا: هڪ ڪافي جو برتن، هڪ ڪافي گرائنڊر،
روزوليو گلاسس، ساسرن جا سيٽ ۽ ڪٽلري، جن کي ماڻهن ۽ دوستن جو احسان مليو هو،
پيٽرينو ۽ سندس چاچن کان هڪ باورچي خانه جو سيٽ. وومينز ڪيٿولڪ ايڪشن اسان کي
هولي فيملي، اسسٽنٽ ڊان بينيٽي، چانديءَ جي سجاوٽ سان گڏ هڪڙو شاندار سبز گلدان
سان گڏ بيد سائڊ پينٽنگ ڏني.

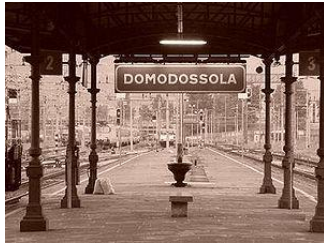
رات اڳ ڊگهي هئي. مون پنهنجي ماءُ جي باري ۾ سوچيو، جيڪا ٽن ننڍڙن ٻارن ۽ ٿورن وسيلن
سان چڱي وئي هئي. ”توڪي ٿورڙو پروسو آهي، ڇا اوريٽري اسڪول توکي نه سيڪاريو هو ته
زندگي ۾ هميشه پروويڊنس آهي؟“، مون پاڻ کي چيو. سومر جي 19 تاريخ تي مان ست وڳي
اٿيس. مسز ٽيلڊ لیس ڊريس ۾ پهتي. هن مون کي ڪپڙا پهريال ۽ پردو ترتيب ڏنو جيڪو مون
ملاڪا ۾ خريد ڪيو هو. صبح 9 وڳي ٽيڪسي مون کي چرچ وٺي وڃڻ لاءِ پهتي. مان حيران ٿي
ويس، مون کي ماڻهن جو سمنڊ نظر آيو. گيوس اڳ ۾ ئي قربان گاهه تي نارنجي گلن جا گلدستا
ڪڍي منهنجو انتظار ڪري رهيو هو، پنهنجي پيڻ روزا سان گڏ، ڇاڪاڻ ته ماءُ اولمپيا پهرين
ٻار جي شاديءَ تي ڏاڍي پرجوش هوندي هئي. مان هن سان گڏ چاچا مشيريللو سان گڏ ريڊ
رنر تي ويس.

پڻ جذباتي هئي. مون کي ياد آهي هڪ حوصلي Monsignor Pelanda. ميٽر شروع ٿي ويو
افزائي، انگن جي برڪت، زندگي بهر جي وفاداري جو واعدو ۽، تقريب جي آخر ۾، دستخط.

رستي ۾ پيرينو جي ماءُ، جيڪا ان وقت منهنجي چاچي به هئي، منهنجي سيني تي ڪيٽولڪ
ايڪشن جي عورتن جو بيچ رکيو.

باب تيرهون - نئين زندگي

Castellazzo هڪ دفعو چرچ ۾ جشن ختم ٿي ويو، ريفريشمينٽ جي پٺيان گرانڊزري بار ۾ ذريعي. مهمانن سان گڏ هڪ چمي ۽ ٻئي جي وچ ۾ اسان کي ڪجهه پيزا ۽ پيسٽري سان گڏ هئي. اولمپيا ۽ ارمندو کي خاص سلام ۽ چمي ڏيڻ لاءِ جيڪي ماءُ سان گڏ سوت aperitif. ڪيس وٺڻ لاءِ ويا هئا، پوءِ پنهنجي هني مون لاءِ 12.15 ٽرين کي پڪڙڻ لاءِ اسٽيشن تي پهتا.

ماءُ اڪيون ڪڍي روئي رهي هئي. اسان ڪمري ۾ داخل ٿياسين. اسٽيشن ماسٽر سڀني وڃائي روانگي جو اعلان ڪيو، جڏهن ته گيوس ۽ مون وندو کان ٻاهر ٿيڪ ڏئي آخري الوداع چيو. اسان جي زندگين جي جرئت شروع ٿي.

فلورنس ۾ پهچندي ئي اسان هوٽل ڏانهن روانا ٿياسين، جنهن جو اشارو مسز ٽائلب، فرئر جي طرفان ڏنو ويو هو. آسائش واري دروازي تي اسان کي موسيقيءَ سان سلام ڪيو ويو، پوءِ بئٽلر اسان کي ٽئين ماڙ تي ڪمري ۾ وٺي ويو. اسان لاءِ هر شيءِ نئين هئي، ڊبل بيبڊ ۾ سمهڻ به.

ڏانهن Piazzale Michelangelo پهرين ڏينهن اسان شهر جو دورو ڪيو، ٻئي ڏينهن اسان ويا جتي توهان سڄي فلورنس کي ساراهيو. اسان ڪجهه تصويرون ورتيون: گيوس جي ڪئميرا فلم جي رول سان اٺ ڪارو ۽ اڇا تصويرون وٺي سگهي ٿي.

ٽئين ڏينهن تي روم ڏانهن روانگي. هوٽل وڌيڪ معمولي هئي ڇو ته قربانين سان بچيل پئسا ڪافي هجڻ گهرجن. اسان ٻن ڏينهن لاءِ روانا ٿياسين انهن چئن بيسيليڪا جي زيارت لاءِ جيڪي گيوس پاڪ سال ۽ ٿريوي چشمي ۾ ڏنا هئا. اسان به واپس ايسڊرا چشمي تي پهتاسين، جيڪا 53 جي مشهور رات هئي جڏهن سگنلورا گرازيا ٽرين هيٺان ڪري پئي.

سسلي وڃڻ جو وقت آيو. ڊگهي سفر کان پوءِ ٽرين ڪلابريا پهتي ۽ آخرڪار ولا سين جيواني کان سسلي ڏسڻ ۾ آئي. گيوس انهن لمحن جو مزو ورتو: ٽرين کي ٻيڙيءَ تي چڙهايو. پيو وڃي، ميدونينا ميسينا جي بندرگاهه جي دروازي وٽ اونچائي تي.

چاچا ڪارميلو، ماءُ جو ڀاءُ، پنهنجي زال گيٽانا ۽ ڏيئرن روزيٽا ۽ انتونيٽا سان گڏ اسٽيشن تي اسان جو انتظار ڪري رهيا هئا.

هنن بن شهزادن وانگر اسان جو استقبال ڪيو. اسان ميسينا گهمڻ لاءِ به ڏينهن ترسياسين : ڪيٿيڊرل ڪلاڪ جيڪا مون ننڍي هوندي ڏٺي هئي، ميڊونا ڊي مونٽالتو ۽ ٻيا تمام خوبصورت چوڪون.

انهيءَ گهر ۾ فقط هڪ ئي خامي هئي: رات جي مانيءَ تي چاڇا ۽ ڪزن ڪپڙا پهريل هئا ۽ ميز تي ويهڻ بدران چوندا هئا: "اچو ته سمنڊ جي ڪناري تي هلون." گيوس ۽ مان استعيفيٰ ڏئي ٻاهر نڪتاسين ته بيوقوف محسوس ٿيس. 11 وڳي ڌاري اسان گهر موٽي آياسين ۽ چاچي پڇائڻ شروع ڪئي. هڪ رات هن ٿلهن کي انهن جي خول ۾ ساس ۾ وجهي ڇڏيو، پر ڪهڙي اهميت رکي ٿي پيار جو، عادتون نه.

ٽئين ڏينهن اهي اسان سان گڏ ترين ۾ ڪجهه ٽهڪن سان گڏ ويا. چاچا مائڪريلو نووارا پهچڻ لاءِ ٽئڪسي ڊرائيور سان ٽرم ويگليٽر اسٽيشن تي هو. زيزي، چاچي ماريچيا ۽ چاچي پيپينا ڳوٺ ۾ اسان جو انتظار ڪري رهيون هيون. واقعي ائين پئي لڳو جڻ ڊومودوسولا جا شهزادا اچي رهيا آهن.

ٻئي ڏينهن اسان پنهنجي ناني ڪانسيتا ۽ پيءُ جي چاچي، پينرن ۽ پينرن کي ڏسڻ لاءِ بڊيا ويڪيا ڏانهن وياسين. منهنجي ناني جي تمباڪو جي دڪان جي ڀرسان ننڍڙي چوڪ تي، ڳوٺ جا ڪيترائي رهواسي، جيڪي مون کي ننڍي هوندي کان سڃاڻندا هئا، گڏ ٿيا هئا ۽ ٻين ماڻهن کي اسڏ ڪري رهيا هئا: "ڪنستينا پنهنجي مڙس سان گڏ آئي آهي

چميون، گلا، لال منهن. اهو مون کي هڪ خواب وانگر لڳي. مون کي ملڪ ڇڏي پنج سال گذري ويا هئا.

ٻن ڏينهن کان پوءِ اسان سان گڏ ٽئڪسي ڊرائيور "ڪازي آءِ لپو" ٿاورمينا پهتاسين. منجهند جو هو اسان کي ريسٽورنٽ ۾ وٺي ويو، جتي اسان کي اچي دستان سان خدمت ڪئي وئي. گيوس ۽ مون هڪ ٻئي ڏانهن ڏسندي چيو: "چا اسان وٽ ڪافي پئسا هوندا؟" ٿاورمينا ۽ پوءِ ڪاسٽلمولا جو دورو ڪري، شام جو اسان ٿڪل، پر مطمئن، نووارا موٽي آياسين.

ڏانهن موٽڻ جو وقت هو. ٽئين زندگي جا واعدو Domodossola ٻئي ڏينهن اهو اڳ ۾ ئي اسان جي انتظار ۾ هئا.

nests باب چوڏهين - اسان جو پهريون

جيتوڻيڪ مون 50 ۽ 53 ۾ ڊوموڊوسولا جو سفر اڳي ئي ڪري ورتو هو، پر ائين لڳو ڄڻ مون پهريون ڀيرو روانو ڪيو هو: مان هڪ جوڙي جي حيثيت ۾ نئين زندگيءَ ڏانهن وڃي رهيو هوس.

هڪ دفعو اسان ٽرين تي چڙهڻ کان پوءِ ٻيڙيءَ تي چڙهڻ کان پوءِ ڇت تي وياسين ته بندرگاهه جي ميدونينا ڏسڻ لاءِ ۽ سسلي سست رفتاريءَ سان هليو ويو.

تهڪ ڏي گڏيءَ ۾ موٽي آياسين، ڪاٺ جي بينچن تي ويٺاسين. ان وقت ڪي به ٿلها نه هئا.

جڏهن رات آئي ته اسان پنهنجي گچيءَ ۾ لٽڪائي سمهڻ لڳاسين. اسان هر وقت دريءَ مان ٻاهر ڏسڻ لاءِ اڻياسين. اهم اسٽيشن تي اسٽيشن ماسٽر زور زور سان شهر جي نالي جو اعلان ڪيو. نيلس ۾ ”گوگليون“ فوٽ پاٿن تي پيزا وڪڻي رهيا هئا. سلائي هنن مسافرن کان پهريان پئسا ورتا، پوءِ ٽرين هلي وئي ۽ هنن وٽ پيسا ۽ پيزا رهجي ويا.

آهستي آهستي اسان ملاڪا جي ويجهو پهتاسين. ڊوموڊوسولا ڏانهن ٽرين تي مون محسوس جبل، Lake Maggiore، Ossola: ڪيو ته مون پهريون ڀيرو 5 سال اڳ محسوس ڪيو هو پٿر جي ڇت. هن ڀيري منهنجي مٿس گيوس سان گڏ. منجهند ڌاري اسان پنهنجي منزل تي پهتاسين.

جي ماءُ ۽ پيءُ اسان جو انتظار ڪري رهيا هئا. اهو هڪڙو جشن هو: Giuse Armando جيڪڏهن اهي گهٽيون وڃائي سگهن ها.

ماءُ اولمپيا سان گڏ جلدي لنچ ۽ پوءِ آرام ڪرڻ لاءِ موٽا ضلعي ۾ اسان جي نئين نرسري ۾. ٻئي ڏينهن مون ڪارخاني ۾ پنهنجو ڪم ٻيهر شروع ڪيو ۽ گيوس تعميراتي سائيت ڏانهن موٽي آيو.

منهنجا خيال منهنجي ماءُ ڏانهن ويا منهنجي مدد جي گهٽتائي لاءِ، پر منهنجي روحاني ڊائريڪٽر ڊان بينيٽي مون کي دعا ڪرڻ لاءِ همٿايو، مون کي يقين ڏياريو ته ڪيتراي ماڻهو هن سان پيار ڪندا آهن. ڪڏهن ڪڏهن جیوس ۽ مان لنچ لاءِ هن جي گهر ويندا هئاسين، ۽ هوءَ ان مان لطف اندوز ٿيندي هئي. ان دوران، منهنجي پيٽرن مان هڪ نوڪري ملي هئي جيڪا خاندان کي نئين مدد فراهم ڪندي هئي.

ٿوري دير کان پوءِ اسان ماءُ، مم اولمپيا ۽ پيءُ آرمندو کي اعلان ڪيو ته اهي جولاءِ ۾ دادا نانا بڻجي ويندا.

مون کي حمل جي تڪليف محسوس ٿيڻ شروع ٿي وئي هئي پر ڪم سڏي رهيو هو. پوءِ مزدورن کي تحفظ نه ڏنو ويو جيئن اهي هاڻي آهن. گيوس ٻاهران تعميراتي سائين جي پيٽ ۾ هڪ بهتر نوڪري ڳولڻ ۾ ڪامياب ٿي ويو. هڪ ننڍڙي ڪارخاني جو ڪاٺ جون شيون ٺاهڻ جهڙوڪ بيرل پلگ، اون جي اسڪين کي ڪيڏ لاءِ اوزار ۽ پڻ "پونگي" لکڻ جي گهمڻ واري چوڻي. (پنجين مهيني ۾، اسان مستقبل جي نئين جاول ٻار لاءِ پرام جي ڳولا ۾ دڪان گهمڻ لڳاسين. ويڪر هميشه داخلي دروازي کان وڌيڪ هئي ۽ اسان کي گهر منتقل ڪرڻ جو فيصلو ڪرڻو پيو.

ان وقت ڪا به ايجنسي نه هئي، توهان ويا ۽ هتي ۽ اتي پڇيو. پروويڊنس اسان کي گهر جي ٻئي ماڙ تي اسڪاڀيڪينو ذريعي، فريئر جي ورڪشاپ جي بلڪل ويجهو هڪ اپارٽمنٽ ڳوليو.

ٿوري ئي دير ۾ اسان حرڪت کي منظم ڪيو. اسان هاڻي شهر جي مرڪز ۾ نه هئاسين، پر پري نه، منهنجي ڪم جي جڳهه جي ويجهو.

مهيني جو ڪرايه 8,000 لير هو، اسان جي ٿوري اجرت لاءِ تمام گهڻو، پر اپارٽمنٽ خوش آمديد ۽ روشن هو. صحن ۾ اسان کي ٻه چورس ميٽر زمين به ملي سگهي ٿي جتي مان خوشبودار ٻوٽا ۽ گل پوکي سگهان ها، منهنجو شوق.

چاپيون ملڻ کان پوءِ اسان ڪمرا صاف ڪيا ۽ باورچي خانه ۾ وينسز ۽ لیس ڀرڻ سان سهڻي ڀرڻ سان ونڊوز کي سجايو. هڪ دفعو اها حرڪت مڪمل ٿي وئي، زندگي معمول وانگر جاري رهي. منهنجو پيٽ وڌيڪ ۽ وڌيڪ نمايان ٿي ويو. هڪ ڏينهن هڪ همراهه مون کان پڇيو ته مان زچگي جي موڪل تي ڪڏهن گهر ويندس ۽ مون کي گائناڪالوجسٽ وٽ وڃڻ جي صلاح ڏني. تنهنڪري مون ذاتي طور تي ملاقات ڪئي. گهڻو انتظار ڪرڻ تي ڊاڪٽر لڳ ڀڳ مون کي ڊاڙو "تون ڇهين مهيني کان پوءِ ڪم نٿو ڪري سگهين ۽ تون ستين مهيني ۾ آهن: تو خطرو ورتو. ٻئي ڏينهن مون دستاويز آفيس ۾ پهچايو ۽ ملازم به چيو ته مان بيوقوف آهن.

ان دوران مون پرائين چادرن مان ٺهيل سوئٽر، شرٽس، بوت ۽ ڊائپر ٺاهي لپٽ تيار ڪئي، جيڪي منهنجي ماءُ مون کي ڏنيون.

اسان به اهو پرام خريد ڪرڻ لاءِ ويا هئاسين، جنهن کي مون غير جانبدار رنگن ۾ ڪنگائي ڪيل چادرن سان تيار ڪيو هو، اها خبر نه هئي ته اهو چوڪرو هو يا چوڪري. آخرڪار، جولاءِ جي شام جو، منهنجو پاڻي ٽٽي ويو ۽ اسان جا سوت ڪيس اڳ ۾ ئي ڀريل هئا، اسان 2 پيدل اسپتال ڏانهن روانا ٿياسين. گائناڪالوجسٽ جنهن مون کي معائنو ڪيو، گيوس کي ٻڌايو ته هو گهر وڃي سگهي ٿو. مزدوري اڃا شروع ٿي چڪي هئي ۽ اٽڪل 20 ڪلاڪ لڳي ويا. ٻئي ڏينهن هو زچگي واري اسپتال واپس آيو جڏهن مان اڃا تائين پهچائڻ واري ڪمري ۾ انتظار ڪري رهيو هوس.

هڪ خاص جاءِ تي هڪ چوڪرو پيدا ٿيو ۽ نرس ٻار جي پيءُ کي ٻڌائڻ لاءِ وئي، جيڪو لڳ ڀڳ جذباتي طور تي بيمار ٿي پيو هو. هڪ ڪلاڪ کان پوءِ هوءَ اسان جي پهرين ٻار کي پاڪر ڀائي، جنهن جو نالو ارمنڊو هو، سندس ڏاڏي وانگر. ڪجهه ڪلاڪن کان پوءِ دادا، چاچا ۽ ڪزن کي به خبر پئجي وئي. ائين لڳي رهيو هو جڻ هو سڄي دنيا ۾ پهريون ٻار هو.

... باب پندرهن - اسان خدا جو شڪر ڪريون ٿا

زچگي واري وارد ۾ نرسون هن گوشت ۽ رت جي جاندار کي جنم ڏيڻ کان ڪجهه ڪلاڪن کانپوءِ منهنجي بستري تي وٺي آيون. اهي منهنجي سيني تي رکيا. ان کان سواءِ رگ ڊول جيڪا زيزي مون لاءِ ننڍي هوندي ٺاهي هئي.

پوءِ اسپتال ۾ هڪ هفتو رهي. گهر موٽڻ کان اڳ اسين ”پاڪيءَ“ لاءِ اسپتال جي گرجا گهر وياسين، پادريءَ جي نعمت

وارد ۾ هر شيءِ گهر وڃڻ لاءِ تيار هئي، پر منهنجو مٿو ڦرڻ لڳو هو. دائي منهنجي بخار کي آزمايو: 39. منهنجي گڏي ۽ مون کي ٻه ڏينهن باقي رهڻو هو. آخرڪار 12 هين خميس تي، لڳ ڀڳ صحتياب ٿي، اسان گهر موٽي آياسين. آخر 15 هين تي آرمندو کي نئين ويل چيئر تي بپتسما واري فونٽ تي وٺي ويو هو پنهنجي پيءُ جيوسيپ سان، سندس دوست ماريوچيا کي گڏ مادر طور ۽ سندس گڏ فادر باسيليو، جيڪو وات جو دوست هو. مون کي تقريب ۾ شامل ٿيڻ جي خوشي نه هئي ڇو ته بزرگن توهين کان ٻاهر اسان کي گهر ۾ رهڻ جي صلاح ڏني. مون پاڻ کي هڪ ننڍڙي تازگي تيار ڪرڻ سان مطمئن ڪيو.

هڪ ٿلهي جي حيثيت ۾ زندگي مختلف هئي پر مون کي چڱي طرح گڏ ڪيو. مون کي تمام گهڻو ڪير هو، ٻار وڏو ٿي رهيو هو ۽ مان هن کي هر هفتي نرسري سينٽر ۾ چيڪ اپ لاءِ وٺي ويندو هوس.

بدقسمتي سان، ٻن مهينن جي آخر ۾ آئون ڪارخاني ۾ ڪم ڪرڻ لاءِ واپس ويو. تڏهن نرسريون ڪونه هيون. ڏاڏيون هر هڪ هفتي لاءِ هن جي سنڀال ڪرڻ تي راضي ٿي ويون هيون.

جڏهن مان ڇهين وڳي شفت ۾ ڪم ڪندو هوس، ته گيوس ڪم تي وڃڻ کان اڳ هن کي پٽيندو هو ۽ هن کي پنهنجي منزل ڏانهن وٺي ويندو هو. هوشياريءَ ۾ هي ٻار تڙپي رهيو هو ۽ مان هن سان گڏ روئي رهيو هوس.

بدقسمتي سان مان ڪم ڇڏي نه سگهيس. ٿورڙي دير سان، ايمان سان، اسان سفر کي ٽنڊو وانگر جاري رکيو: پهريون کاڌو، پهريون قدم شاندار شيون هيون. ڪنڊر گارٽن جي پهرين ڏينهن تي گيوس آخرڪار هڪ بهتر ادائينگي واري نوڪري ملي. ٻه سال پرائمري اسڪول ۾ دربان رهيو، پوءِ کيس ميونسپالٽيءَ ۾ سڏايو ويو ته هو ڪنسليلٽر جو عهدو سنڀالي.

اهو موقعو پيدا ٿيو ته مان ڪارخاني ۾ نوڪري ڇڏي ڏيان ۽ پاڻ کي ٻار لاءِ وقف ڪري ڇڏيان جڏهن هن کي ننڍڙو ڀاءُ ڏيڻ جو انتظار ڪيو. 17 آگسٽ 1962ع تي اسان کي پنهنجي ٻئي ٻار جي جنم جي خوشي ٿي. لوسيانو سونهري وارن سان هلڪي جلد وارو هو، آرمندو جي

سامهون هو. هڪ افسانو. آچر 26 تي هن پنهنجي پيءُ گيوس سان گڏ بپتسما ڏني هئي، سندس گڏ مادر ڪزن ماريوچيا ۽ سندس گڏ فادر انتونيو، گيوس جي پيءُ. هن پيري به مون کي گهر ۾ ئي رهڻو پيو. هڪ دفعو منهنجي زچگي جي موڪل ختم ٿي وئي، مون پنهنجي نوڪري ڇڏي ڏني ته پاڻ کي پنهنجن ٻن خوبصورت ٻارن لاءِ وقف ڪري.

آڪٽوبر 1، 1962 تي، آرمندو پنهنجي نيري ايرون ۽ سندس ڪلهي تي اسڪول بيگ سان پهرين گريڊ شروع ڪيو. اسان ان کي چند ڳوڙها استاد ليوپردي جي حوالي ڪيو.

ساڳئي عرصي ۾، ڊوموڊوسولا جي ميئر گيوس کي گهرايو ۽ کيس شهر جي عمارت جي ٻئي منزل تي رهائش جي آڇ ڪئي، جيڪا ميونسپل ميسينجر جي رٽائر ٿيڻ تي خالي رهي. ٿورن ئي ڏينهن ۾ اسان ان تحريڪ کي منظم ڪيو. اسان کي مرڪز ۾ سموريون سهولتون هيون. شام جو، هڪ دفعي وڏو دروازو بند ڪيو ويو، اسان شهر جا حڪمران هئا. اسان آرام سان ميئر جي آفيس جي بالڪوني مان مظاهرا ڏسي سگهندا هئاسين. اسان جي وندوز مان اسان صدين پراڻي روايت سان مارڪيٽ جو حصو ڏسي سگهون ٿا.

ان دوران لوسيانو پنهنجو پهريون قدم کڻي رهيو هو: هو ميونسپلٽي جي ملازمن جو نقاب بڻجي چڪو هو.

گيوس جي اجرت کي پورو ڪرڻ لاءِ مان هڪ نوڪري ايجاد ڪرڻ چاهيان ٿو. مون دوستن لاءِ وندوز، پلنگ ۽ تڪيا ٺاهڻ شروع ڪيا. لفظ پڪڙجي ويا ۽ پوءِ مان ”پردي واري عورت“ بڻجي وئي. هن جي مفت وقت ۾، گيوس لائين جي اسيمبلي کي تيار ڪرڻ سکيو ۽، خدا جو شڪر آهي، اسان هڪ وڌيڪ آرام سان زندگي گذارڻ جي قابل هئا.

سان اسڪول شروع ڪيو Luisa Cerri پڻ استاد Luciano، آڪٽوبر 1، 1968 تي.

وقت جلدي گذري ويو. اونهاري ۾ اسان ڪيمپنگ خيمه سان اٽلي جي چوڌاري موڪلن تي ويا. ڪڏهن ڪڏهن سڄو رستو سسلي ڏانهن، منهنجي ڳوٺ ڏانهن.

جولاءِ 73 ۾ اسان ويل ڊي آسٽا ۾ ڪئمپ لڳائي رهيا هئاسين ۽ مون کي حمل جي پهرين علامتون ظاهر ٿيڻ لڳيون. 16 فيبروري 1974ع تي ننڍي پيڻ ڊينيل ارمندو وٽ آئي، جيڪا لڳ ڀڳ ارڙهن سالن جي هئي، ۽ لوسيانو، جيڪا ٻارهن سالن جي هئي. اهو ڪارنيوال جو دور هو ۽ جيڪي ماڻهو ٿاڻون هال جي دروازي تي پيل گلابي ربن کي ڏسندا هئا، انهن سوچيو ته اهو هڪ مذاق آهي. پارش پادري اسان کي صلاح ڏني ته ايسٽر جي رات تي بپتسما ملهايون، اسان جي دوست گيانا سان گڏ گڏ مادر ۽ اسان جي چاچي بينيتو کي گڏ فادر طور.

توهم پرستيءَ کان سواءِ، هن پيري مون به 13 اپريل جي رات واري تقريب ۾ شرڪت ڪئي. ٻئي ڏينهن تقريبي محفل ۾ هڪ سئو مهمان هئا.

دانيلا پڻ وڏي ٿي چڪي آهي ۽ اسان هاڻي بزرگ ٿي چڪا آهيون. اسان جي ٽن ٻارن اسان کي 7 پوٽا ڏنا: اسٽيفانو، ورجينيا، گريٽا، لورينزو، ربيڪا، ليٽيزيا ۽ ميٿيو.

ڪهاڻي ختم ٿي رهي آهي. 19 سيپٽمبر 2015 تي، گيوس ۽ مون گڏجي 60 سال ملهائيا.

اسان خدا، اسان جي ليڊي ۽ انهن سڀني جو شڪرگذار آهيون جن اسان سان پيار ڪيو.

م پيدا ٿيو Novara di Sicilia اپريل 1936 تي 18، La Mazza Concetta Maglio.

انڊيڪس

1. پيءُ جو گهر
2. هن دنيا کان ٻاهر
3. سانت ۾ رانديون
4. تيل، ڪوب جايون ۽ بچڙي نظر
5. الهه
6. ووسيا مون کي معاف ڪر (ستارن جي روشني)
7. ايميليا
8. بڪرين جي اڏام
9. جنت جو دروازو
10. خوبصورت توسا
11. پورسيل منهن
12. واڱڻائي
13. نئين زندگي
14. nests اسان جي پهرين
15. ... اسان خدا جو شڪر ڪندا آهيون

